№№71–72
(2997–2998)

12—14 мая 2009 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Не забудзьце падпісацца на «Народную Волю» на чэрвень і другую палову 2009 года!

АКТУАЛІІ

«Траянскі конь» баразны не псуе?

Ці стаў бы Аляксандр Лукашэнка рызыкаваць мільярднымі прамымі і ўскоснымі эканамічнымі датацыямі з боку Расіі дзеля магчымасці паўдзельнічаць у еўрапейскіх праектах коштам 25 мільёнаў еўра? Ад адказу на гэтае пытанне залежыць і выснова, ці шчырыя памкненні дэманструе Беларусь, далучыўшыся да еўрапейскай праграмы "Усходняе партнёрства".

Надзіва, высновы палітыкаў на гэты конт розныя.

Яшчэ перад пачаткам саміту "Усходняга партнёрства" ў Празе прайшла сустрэча прадстаўнікоў беларускай апазіцыі з міністрам замежных спраў Чэхіі Карэлам Шварцэнбергам. На сустрэчы прысутнічалі Аляксандр Казулін, Аляксандр Мілінкевіч, Зянон Пазьняк, Івонка Сурвілла і Станіслаў Шушкевіч. Яны выказалі заклапочанасць і засцярожанасць тым, што зараз адбываецца паміж Еўропай і Беларуссю. І толькі Мілінкевіч не падпісаў зварот лідэраў беларускай апазіцыі да Еўрасаюза.

"Я пад усімі пунктамі гатовы падпісацца, **— заявіў Мілінкевіч. —** ***Але там ёсць пункт, дзе гаворыцца, што Аляксандр Лукашэнка — гэта ва "Усходнім партнёрстве" "траянскі конь" расійскай палітыкі. Яны прыдумалі яму такую ролю разбуральніка ў гэтай праграме. Я такіх фактаў не ведаю. Я не адвакат Аляксандра Лукашэнкі, але штучна разбураць магчымасці і настроі, якія ёсць у Еўропе, я лічу няправільным".***

На самай справе ніякага ўзгадвання ***"траянскага каня"*** **ў звароце няма. Хутчэй за ўсё Мілінкевіча збянтэжыў наступны пасаж: "*Мы хацелі б звярнуць увагу палітыкаў Еўрасаюза на сігналы аб выпрацоўцы сумеснай стратэгіі Лукашэнкам і яго ўсходнімі саюзнікамі датычна "Усходняга партнёрства". Калі недаацаніць гэты фактар і не падключыць да праграмы "Усходняга партнёрства" ўсіх сіл Беларусі (у тым ліку на эміграцыі), то праграма ў Беларусі можа не разгарнуцца як след альбо нават спыніцца на стадыі фактычнага прызнання і легітымацыі недэмакратычнага рэжыму*".**

І былы адзіны кандыдат апазіцыі ў прэзідэнты, які неаднаразова заяўляў пра тое, што Аляксандр Лукашэнка залежыць ад Масквы, праводзіць узгодненую з Масквой знешнюю палітыку, што мінскі рэжым антыдэмакратычны (а значыць, антызаходні) па сутнасці, раптам змяніў свае погляды. Змяніўся беларускі рэжым? Не. На жаль, хутчэй можна казаць пра тое, што змяніўся Аляксандр Мілінкевіч.

І не толькі ён.

Некаторыя палітыкі і палітолагі прыводзяць такі аргумент: хоць сантыметр руху ў бок Еўропы для Беларусі лепей, чым стаянне на месцы ў небяспечнай блізкасці ад Масквы. Прыгожая фраза. Але, па сутнасці, за ёй — спроба апраўдаць імітацыю змен, якую дэманструе беларуская ўлада, а не настойлівае імкненне дабіцца гэтых самых палітычных змен. Ці лягчэй нам будзе, калі Беларусь, у якой па сутнасці нічога не змянілася, у якой па-ранейшаму просты чалавек не мае ніякіх правоў, дзе апаненты ўлады не маюць доступу да дзяржаўных СМІ, затое праваахоўныя органы маюць паўнамоцтвы затрымліваць і збіваць любога, будзе называцца не дыктатарскай, а еўрапейскай краінай?.. Частка апазіцыйных лідэраў лічыць, што не, таму і з'яўляюцца звароты да Еўрасаюза, у якіх выказваецца заклапочанасць тым, што нашы заходнія партнёры пачалі шмат на якія беларускія падзеі проста заплюшчваць вочы.

Але што ёсць моцы супрацьстаіць такой пазіцыі Аляксандр Мілінкевіч, і Аляксандр Лукашэнка, дарэчы, яго за такія паводзіны ўжо некалькі разоў пахваліў. Мілінкевіч у адзін голас з міністрам замежных спраў Сяргеем Мартынавым заклікае Еўропу не высоўваць ультыматумаў, не фармуляваць ніякіх умоў афіцыйнаму Мінску, а проста ўключаць Беларусь у еўрапейскія праекты. Даваць Мінску авансы.

Сапраўды, дзіўная метамарфоза.

Мілінкевіч сцвярджае, што кіруецца толькі адным — клопатам пра краіну, якая атрымала шанц стаць больш еўрапейскай. Рамантык ён ці, наадварот, прагматык — пакажа час. І сёння можна да хрыпаты спрачацца, ці адыходзіць Лукашэнка ад Масквы, пагадзіўшыся, каб Беларусь удзельнічала ў праграме "Усходняе партнёрства", ці, наадварот, становіцца рукой Масквы. Тут таксама толькі час расставіць кропкі над "і". Але дзіўная рэч: у цэлым Крэмль "Партнёрства" не вітае і бачыць у ім спробу Еўрасаюза ўзмацніць свой уплыў на краіны былога СССР. Але як толькі стала вядома, што Беларусь уключана ў гэтую праграму, і расійскі пасол у Мінску Аляксандр Сурыкаў павітаў такое рашэнне ЕС, і памочнік расійскага прэзідэнта па міжнародных справах Сяргей Прыходзька пахваліў Еўропу за запрашэнне беларускага кіраўніка на саміт у Празе. ***"Мы даўно і настойліва пераконвалі ЕС у бесперспектыўнасці і недальнабачнасці санкцый альбо ізаляцыі ў адносінах да Беларусі. Даўно і настойліва пераконвалі на ўсіх узроўнях",*** **— сказаў Прыходзька. Ды і сам Аляксандр Лукашэнка не адзін раз адзначаў, што на збліжэнне з ЕС пайшоў па** ***"настойлівай просьбе"*** **Масквы. Пагадзіцеся, падумаць ёсць над чым. І зноў мы вяртаемся да задачкі, якая прыведзена ў самым пачатку гэтых разважанняў: ці мог Лукашэнка рызыкаваць мільярднай дапамогай з боку Расіі дзеля 25 мільёнаў еўра?.. Адказаўшы на гэтае пытанне, сапраўды можна рабіць выснову: альбо Лукашэнка —** ***"траянскі конь"*** **у Еўрасаюзе, альбо Мілінкевіч —** ***"траянскі конь"*** **у апазіцыі, альбо ўвогуле коні не пасуцца на нашым полі — адны бараны.**

Святлана КАЛІНКІНА.

ПРАТЭСТ

Стан здароўя Мікалая Аўтуховіча значна пагоршыўся

Стан здароўя галадаючага ваўкавыскага прадпрымальніка Мікалая Аўтуховіча значна пагоршыўся. Пра гэта паведаміў яго адвакат Павел Сапелка.

Аўтуховіч па-ранейшаму знаходзіцца ў медыцынскай частцы следчага ізалятара на вуліцы Валадарскага ў Мінску. У прадпрымальніка пачынаюцца праблемы з печанню.

Пры гэтым, як адзначыў адвакат, Аўтуховіч мае намер працягваць галадоўку "да канца". Ніякіх следчых дзеянняў з удзелам ваўкавыскага прадпрымальніка не праводзіцца, паведамляе БелаПАН.

Нагадаем, прадпрымальнікі з Ваўкавыска Мікалай Аўтуховіч, Юрый Лявонаў і Уладзімір Асіпенка былі затрыманы 8 лютага гэтага года. Іх абвінавацілі ў наўмысным знішчэнні альбо пашкоджанні маёмасці.

Мікалай Аўтуховіч аб'явіў галадоўку 16 красавіка.

Ён патрабуе як мага хутчэй альбо перадаць справу ў суд, альбо змяніць усім падследным меру стрымання і выпусціць іх пад падпіску аб нявыездзе.

САЛІДАРНАСЦЬ

Наста ПАЛАЖАНКА: *«Прыпыняць галадоўку пакуль не збіраемся»*

У Беларусі працягваецца бестэрміновая галадоўка салідарнасці з арыштаванымі ваўкавыскімі прадпрымальнікамі Мікалаем Аўтуховічам, Уладзімірам Асіпенкам і Юрыем Лявонавым.

У панядзелак карэспандэнт "Народнай Волі" пабываў на сядзібе БНФ. Тут па-ранейшаму трымаюць галадоўку маладафронтаўцы Наста Палажанка, Мікола Дземідзенка, Яўген Скрабец, Ірына Губская і Ілля Нагорны.

У маленькім пакойчыку на голай падлозе ляжаць спальнікі, на стале стаяць бутэлькі з вадой. *"Пачуваемся пакуль больш-менш нармальна,* — гаворыць намесніца старшыні незарэгістраванага ў Беларусі "Маладога фронту" Наста Палажанка. — *Ёсць сілы на шпацыр, па неабходнасці выязджаем у горад. Напрыклад, учора мы ўсе былі ў царкве, маліліся..."*

Вольны час маладыя галадоўшчыкі бавяць за праглядам фільмаў і чытаннем. Учора з ранку іх наведаў пісьменнік Уладзімір Арлоў, які і сам некалькі дзён таму перанёс аперацыю на сэрцы. Арлоў падарыў маладзёнам уласныя кнігі і звярнуўся да іх з просьбай аб прыпыненні галадоўкі. *"Сваім мужным крокам вы засведчылі, што ў Беларусі, нягледзячы на абвешчаную лібералізацыю, застаюцца вялікія праблемы з правамі чалавека. У краіне па-ранейшаму застаюцца палітвязні. Аднак я далучаюся да заклiку старшыні Рады БНР Івонкі Сурвіллы і заклікаю вас прыпыніць галадоўку. Вашы сіла, мужнасць, інтэлект патрэбны будучай Беларусі",* — сказаў Арлоў.

Асаблівых праблем і праваказый падчас галадоўкі маладафронтаўцы не адчуваюць. Адзіная непрыемнасць здарылася на мінулым тыдні, калі ў Сядзібе БНФ на дзень быццам бы ў прафілактычных мэтах адключылі ваду. Але калі інфармацыя пра гэта з'явілася ў незалежных СМІ, ваду ўключылі зноў... Дарэчы, пакуль у галадоўшчыкаў ёсць сілы, яны ездзяць прымаць душ дахаты.

Нягледзячы на шматлікія заклікі вядомых у Беларусі асоб прыпыніць галадоўку, маладафронтаўцы не збіраюцца ад яе адмаўляцца. Наста Палажанка адназначна сказала "Народнай Волі": *"Будзем галадаць па меншай меры датуль, пакуль за кратамі галадае Мікалай Аўтуховіч, які трымае галадоўку ад 14 красавіка. Будзем галадаць да перамогі".*

Тым часам некаторыя з тых, хто распачынаў галадоўку салідарнасці, выйшлі з яе. Так, па стане здароўя не галадаюць грамадскі актывіст Вячаслаў Сіўчык і старшыня Партыі БНФ Лявон Баршчэўскі. Пасля трох дзён з галадоўкі выйшаў прадпрымальнік Алесь Макаеў. Таксама ўсяго тры дні прагаладаў палітык Мікола Статкевіч: *"Зараз у мяне шмат паездак і камандзіровак. Яны скончацца ў бліжэйшы чацвер, і я зноў далучуся да галадоўшчыкаў..."*

Таксама адмовіўся ад галадоўкі экс-кандыдат у прэзідэнты Аляксандр Казулін. Сваё рашэнне ён патлумачыў наступным чынам: *"Я падтрымліваю гэтую акцыю, але больш сталыя людзі не могуць вытрымаць столькі, колькі хлопцы і дзяўчаты. Таму пакуль прыпыніў галадоўку, але ў маладафронтаўцаў бываю рэгулярна, падтрымліваю іх. Не выключаю магчымасці паўторнага ўключэння ў галадоўку пасля 14 мая".*

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ПАЛІТКУХНЯ

Слова не верабей...

Скандал з-за інтэрв'ю старшыні Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада) Анатоля Ляўковіча газеце "Советская Белоруссия" не сціхае. На мінулых выхадных з Ляўковічам разбіралася рэвізійная камісія партыі.

Яна запатрабавала ад Ляўковіча патлумачыць, ад чыйго імя ён рабіў свае заявы.

Калег па АДС і радавых членаў партыі абурылі наступныя заявы Ляўковіча: *"Апазіцыя павінна супрацоўнічаць з палітычнай сістэмай і не ўстаўляць ёй палкі ў колы", "Беларускія дэмакраты неабдумана сталі ў непрымірымую апазіцыю Лукашэнку. Яны пачалі барацьбу за адхіленне ад улады прэзідэнта, якога абрала і падтрымлівае большасць народа. Палітычна гэта азначала, што дэмакраты пачалі змагацца з самім народам".* І таму падобнае.

Прычым у інтэрв'ю Ляўковіч не аднойчы выкарыстоўваў выразы "мае партыйныя таварышы", "мы лічым" і так далей. Але таварышаў, якія падзялялі б такія думкі Ляўковіча, у партыі пакуль не знайшлося. Больш за тое, менавіта рэгіянальныя структуры ініцыявалі для Ляўковіча "разбор палётаў". Пакуль рэвізійная камісія пастанавіла, што Ляўковіч павінен патлумачыць, ад імя каго ён даваў інтэрв'ю. Але ці будзе пастаўлена пытанне аб змене лідэра, пазіцыю якога не падзяляе значная колькасць аднапартыйцаў, — пытанне адкрытае.

"Народная Воля", дарэчы, даволі лёгка знайшла чалавека, які падзяляе погляды Ляўковіча. Кіраўнік мінскай гарадской партыйнай арганізацыі, генерал Валерый Фралоў шчыра прызнаўся, што ў цэлым заявы і высновы Ляўковіча падтрымлівае. *"Хаця ў партыі ёсць настроі зняць Ляўковіча з пасады за такія ягоныя заявы,* — гаворыць Фралоў. — *Але я не думаю, што нешта з гэтых ідэяў атрымаецца".*

Пра тое, што змена партыйнага лідэра наўрад ці адбудзецца, гаворыць і намеснік старшыні партыі генерал Мечыслаў Грыб:

— Па-першае, партыя не гатова да змены лідэра: ні адзін з кандыдатаў не "падпірае" Ляўковіча, вялікай канкурэнцыі на пасаду старшыні няма. Па-другое, няма сродкаў на правядзенне арганізацыйных мерапрыемстваў па змене партыйнага кіраўніцтва — таго ж з'езда. Таму, як мне здаецца, усё абмяжуецца тым, што БСДП абвесціць, што Ляўковіч у інтэрв'ю выказваў сваю асабістую думку, а не пазіцыю партыі. На тым скандал і сціхне.

Алена НОВІКАВА.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Наказание без... вины

Документальный рассказ о том, как руководители Шарковщинского РОВД, покрывая местную преступную группировку, жестоко расправились с образцовым сотрудником своего учреждения.

Как вы думаете, уважаемые читатели, что нужно сделать честному, законопослушному гражданину Беларуси, чтобы доказать свою непричастность к уголовщине? Если бы наша страна была, как утверждают ее начальники, демократическим, правовым государством, для этого доказательства, наверное, хватило бы одного судебного заседания. Жителю горпоселка Шарковщина, молодому милиционеру Александру Бабичу понадобилось около года жизни, 7 месяцев которой прошли в тюремной камере, 28 судебных разбирательств на разных уровнях "третьей власти" — от районного суда до Верховного — в гражданском и уголовном процессах. Добиваясь законности и справедливости, ни в чем не виновный А.Бабич потерял денежные сбережения, влез в долги, нажил хронические болезни, лишился уверенности в будущем.

Потрясенные тем, что с ним произошло, безвременно состарились и тяжело занемогли его родители, едва не потеряла ребенка жена, на грани смерти от сердечных приступов были бабушка и дедушка.

И еще одна невосполнимая потеря в итоге всех мытарств — полная утрата доверия к власти во всех ее формах — законодательной, исполнительной и судебной. Немаловажно, что это доверие утратили не только сам А.Бабич и его родня, но и все прямые и косвенные свидетели злоключений безвинного человека.

И уж вовсе удивительной может показаться эта история, если знать, что главный ее персонаж — не какой-нибудь беззащитный рядовой обыватель, а штатный сотрудник милиции, более того — один из лучших ее представителей.

В характеристике, составленной на 25-летнего тогда Александра Бабича в апреле 2004 года, отмечались такие его черты, как желание служить, не считаясь с личным временем, принципиальность, непримиримость к нарушителям закона, самоотверженность. Не мог, конечно, предполагать начальник отделения Департамента охраны МВД, подписывая характеристику, что все перечисленные в ней достоинства молодого служивого через каких-нибудь 3 года будут поставлены Бабичу в вину и даже приведут его на скамью подсудимых в роли обвиняемого в уголовных преступлениях.

Как же вышло, что человек, на которого не могли нарадоваться родители и соседи, командиры на срочной службе во внутренних войсках МВД и в строевом подразделении Департамента "Охрана", вдруг оказался не ко двору в составе Шарковщинского РОВД? Впрочем, там поначалу Бабичем были довольны. Об этом, кстати, свидетельствует очередная блестящая характеристика, утвержденная начальником райотдела милиции Владимиром Барадулиным 18 мая 2007 года за несколько дней до увольнения Бабича. В этом документе, удостоверявшем, что Александр достоин выдвижения на должность участкового инспектора, почти все совпадает с характеристикой, упомянутой ранее. Но через 5 дней тот же В.Барадулин будет изгонять Бабича со службы, как злейшего своего врага, не дав ему возможности закончить учебу на заочном отделении Могилевского колледжа МВД, невзирая на то, что жена Александра вскоре должна была рожать.

Чем же внезапно прогневал старший сержант Саша Бабич подполковника В.Н.Барадулина?

(Окончание на 2-й стр.)

ЛЮСТЭРКА

На апошніх месцах

Інстытут Legatum апублікаваў штогадовы "Індэкс росквіту" для 104 краін свету.

Самай квітнеючай краінай свету прызнана Аўстралія.

У дзесятку лепшых увайшлі Германія, Фінляндыя, Сінгапур, ЗША, Швейцарыя, Ганконг, Данія, Новая Зеландыя.

Найлепшую пазіцыю сярод краінаў СНД заняў Казахстан — 56-е месца. На 57-м месцы — Расія, Украіна — на 68-м, Беларусь — на 78-м , Узбекістан — на 80-м, Малдова — на 83-м месцы.

Апошнія пазіцыі рэйтынгу занялі Малі, Замбія і Йемен.

ДОСЛОВНО

"Россия не использует свои энергопотоки в отношениях с другими странами. Россия торгует своими ресурсами, и мы хотим торговать этими ресурсами на рыночных основаниях, по рыночным мировым ценам. Есть признанные международные правила, и есть признанная международная формула определения цены как самого товара, так и транзитных услуг. На протяжении длительного времени — 15 лет — Россия шла навстречу своим партнерам — бывшим республикам Советского Союза и продавала им энергетическое сырье по ценам, в несколько раз ниже мировых. За это время мы субсидировали экономики этих стран на десятки миллиардов долларов. Мы считаем, что этот период закончился. Нужно переходить на рыночные отношения... Платить ни за кого мы больше не будем".

Премьер-министр РФ Владимир Путин в интервью японскому информационному агентству Киодо Цусин, телерадиокорпорации "Эн-Эйч-Кей" и газете "Нихон Кейдзай" ("Никкей").

ВНИМАНИЕ!

Поздравьте через «Народную Волю»

У вашего отца, который живет в другом городе, день рождения! Конечно, ему приятно будет получить открытку, услышать теплое слово по телефону. Но вдвойне будет радостно от того, что Вы поздравили его публично, через газету. Об этом узнают соседи, друзья, бывшие сослуживцы, и все также поздравят вашего отца.

Такое же поздравление можно послать через газету и в адрес любого другого человека! С этой целью "Народная Воля" вводит новые рубрики, под которыми Вы сможете разместить поздравления со знаменательными датами в жизни ваших родных, друзей и знакомых, информацию о предстоящей свадьбе с фотографией вступающих в брак, с рождением, крещением детей и так далее.

Действует гибкая система скидок.

Цены — минимальные.

Редакция газеты "Народная Воля".

ПОДСЧИТАЛИ

По росту цен Беларусь опередила все страны бывшего СССР и всю Европу

В Национальном статистическом комитете сообщили, что рост цен на продовольственные товары в Беларуси в первом квартале 2009 года составил 6,1%.

Независимые эксперты не вполне доверяют этой цифре, да и простые потребители, которые каждый день сталкиваются с ценниками в магазинах, тоже, но даже этот приглаженный показатель вывел нашу страну в печальные лидеры.

Получается, что за первые три месяца 2009 года Беларусь стала лидером по росту цен на продовольственные товары среди стран бывшего СССР.

В Украине цены за три месяца поднялись на 5,9%, в России — на 5,4%, в Латвии — на 3,5%, в Литве — на 3%, в Казахстане — на 2%, в Таджикистане — на 1,2%, в Армении — на 0,7%, в Кыргызстане — на 0,4%.

Снижение цен зарегистрировано в Грузии на 0,4%, в Эстонии — на 1,4%, в Молдове — на 1,8%, в Азербайджане — на 2,1%.

Более того, Федеральная служба государственной статистики России сообщила, что в подготовленном на основании данных Евростата отчете Беларусь в первом квартале 2009 года заняла первое место по темпам инфляции среди стран Европы.

В странах Евросоюза за первые три месяца 2009 года потребительские цены росли незначительно — в среднем на 0,2% (сравните с нашими 6,1%). С начала года стоимость потребительских товаров и услуг более всего выросла в Латвии, Литве, Румынии (2,6%), Нидерландах (2,2%). В ряде европейских стран в первом квартале зафиксировано снижение потребительских цен по сравнению с началом года: в Бельгии, Германии, Ирландии, Испании, Италии, на Кипре, в Португалии, Эстонии.

Елена НОВИКОВА.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Наказание без... вины

(Окончание. Начало на 1-й стр)

Черная, как ночь, кошка пробежала между подчиненным и начальником 22 мая 2007 года, когда А.Бабич в свободный от службы день поздним вечером возвращался на отцовской машине из Глубокого вместе со своей знакомой Раисой Александрович и случайно увидел, что у обочины шоссе идет запрещенная законом торговля горючим. Хозяин легковой иномарки, не таясь, доставал из багажника полные канистры, отдавал их водителю-дальнобойщику, а тот переливал содержимое канистр в бак своей большегрузной фуры.

Правонарушение было налицо, и сержант Бабич, пусть и не "при исполнении" и не в милицейской форме, по уставу, присяге и закону не имел права оставить этот факт без внимания. Долг обязывал его вмешаться и пресечь противоправное деяние, а Саша был человеком долга. Таким его воспитали родители — Василий Петрович с Ириной Северьяновной — уважаемые в местечке люди, а их в свою очередь — их родители. Кстати, отца и мать Василия Петровича, Сашиных деда и бабушку, без натяжки можно причислить к тем, кто составил славу Шарковщинского района. Петр Георгиевич Бабич, ветеран Великой Отечественной войны, заслуженный фронтовик, один из первых руководителей послевоенного возрождения местного аграрного комплекса, носитель звания "Почетный колхозник", всегда отличался трудолюбием и порядочностью, чего требовал от сына и внука. Достойна восхищения и трудовая биография его жены, Сашиной бабушки по отцу, Ксении Александровны Бабич.

Возможно, кто-нибудь другой на месте Саши проехал бы мимо незаконного торга. Саша Бабич так поступить не мог. Еще и потому, что его работа в милиции только начиналась, и с детства мечтавшему о ней Бабичу хотелось каждый день показывать себя с лучшей стороны, достойным профессии, которую он считал полезной и благородной.

Александр подрулил к участникам сделки, вышел из машины и приблизился к продавцу горючего. Бросив взгляд на открытый багажник, определил, что в нем не меньше 200 литров солярки. Это явно превышало количество горючего, разрешенное к перевозке в личных целях.

— Я — сотрудник милиции, — представился Бабич незнакомцу. — Вы нарушаете закон, и я должен сообщить об этом в РОВД.

— Куда ты лезешь, мальчик? — рявкнул мужчина и, отойдя на несколько шагов, стал нервно звонить кому-то по мобильной связи.

— Наверное, подмогу зовет, — встревожилась Сашина спутница и протянула ему свой мобильник:

— Звони-ка в милицию, мало ли что...

Вызванная Бабичем группа задержания, в которой были офицеры из ДПС и ОБЭП, приехала через полчаса. Правонарушение зафиксировали, а оба его участника вместе с их машинами были доставлены в РОВД. Поехал туда и Бабич. Заодно с ним вызвалась ехать и Раиса Александрович — в качестве свидетеля. Но ее сразу же отправили домой, сказав, что и без свидетелей все ясно.

— Ты об этом крепко пожалеешь! — злобно бросил Бабичу торговец дизтопливом, отправляясь в РОВД.

Как вскоре выяснилось, задержанным был Сергей Бондарь, известный в районе делец, "авторитет" по части сбыта краденых нефтепродуктов, предводитель группы ловкачей, которые по дешевке скупали у сельских механизаторов солярку и наживались на ее перепродаже. Самую хлопотную и выгодную часть нелегального бизнеса взял на себя С.Бондарь. Он забирал дизтопливо у скупщиков и продавал его водителям-дальнобойщикам из Латвии, России и других стран.

Жил Бондарь безбедно, держался независимо и считал себя в райцентре важной персоной.

Но тогда Саша Бабич ничего этого не знал и тем более не мог себе представить, что стал инициатором задержания хорошего знакомого заместителя начальника РОВД, подполковника Виктора Буко, в компании которых не чужой и сам начальник, Владимир Барадулин.

— Эх, Саша, зря ты впутался в это дело, — сочувственно сказал Бабичу один из сослуживцев, встречавших в РОВД группу, задержавшую Бондаря. — Ведь это же — дружок нашего Буко.

— Может, и вправду не надо было тебе встревать? — забеспокоился Василий Петрович, когда сын рассказал ему о случившемся.

— Раз нарушил закон, пусть отвечает, — возразил Саша. — Да и начальник меня за это похвалил.

Так и было. "Молодец, Бабич!" — услышал сержант от Барадулина по возвращении в РОВД с задержанными участниками торговли горючим.

Остаток дня в семье Бабичей прошел спокойно. А назавтра Сашу, несмотря на выходной, срочно вызвали к начальнику РОВД. Звонили по мобильнику, чего раньше не случалось.

Войдя в кабинет Барадулина, Саша не увидел в его лице вчерашнего одобрения.

Рядом с начальником был его первый зам, подполковник Виктор Буко. Этот глядел на Сашу с откровенной ненавистью.

— Тебе здесь больше не работать! Садись, пиши рапорт об увольнении по собственному желанию, — услышал Саша из уст одного из вышестоящих начальников.

Он не верил своим ушам. Здесь сразу рушились все его надежды, летела под откос жизнь. У него в одночасье и беспричинно отнимали работу, ломали так удачно начинавшуюся карьеру, лишали возможности доучиться в колледже МВД. Учеба там, кстати, давалась Бабичу легко: после школы он успел окончить техникум с дипломом бухгалтера-экономиста. Уже этого было достаточно, чтобы получить во время службы во внутренних войсках МВД младшее офицерское звание и остаться в части по контракту. Что ему и предлагали. Но он хотел быть милиционером и отказался.

Домой вернулся сержантом и сразу пошел проситься в РОВД.

Но тогдашнее руководство райотдела Бабичу в приеме на службу отказывало, несмотря на то, что вакансий хватало. Всякий раз на место находился кто-нибудь "блатной". Не взяли даже после того, как в районной газете появилось приглашение на службу в РОВД для молодых людей, демобилизованных из армии. Только после визита Бабича с этой газетой к тогдашнему начальнику УВД Витебского облисполкома В.Евстафьеву Саша был переведен из охраны на должность дежурного в ИВС. Служба незавидная, но, как обещали, с перспективой. Кадровик РОВД, которому тогда слегка влетело от главного милиционера области, предупредил нового своего начальника, В.Барадулина, что "с этим Бабичем надо быть поосторожнее".

— Чуть что — права качает!

Словом, были основания опасаться не в меру "правильного" сержанта. И вот — опасения подтвердились: по сигналу Бабича обэповцам и гаишникам пришлось задерживать Сергея Бондаря — "своего человека".

Выходило, что Саша заступил за незримую черту личных интересов и связей начальства.

Теперь ему следовало за это расплачиваться. Да так, чтобы впредь неповадно было проявлять самодеятельность, пусть и в рамках и по требованию закона.

— Пиши рапорт, пиши, — подгоняли Сашу теперь уже оба подполковника — Буко и Барадулин.

Ужасаясь тому, что его заставляют делать, Саша попытался выйти из кабинета, но тут один из подполковников остановил его таким ударом "под дых", что у сержанта потемнело в глазах и заныло сердце. Сопротивляться было бесполезно, силы оказались чересчур неравными по форме и содержанию: с одной стороны — начальники, облеченные властью, а с другой — 27-летний, доверчивый и наивный дежурный ИВС Саша Бабич.

Уступив окрикам и угрозам, Саша написал продиктованный ему рапорт об увольнении "по собственному желанию" и был отпущен. Правда, перед этим его еще зачем-то заставили подписать чистый лист бумаги. В этом заключался коварный умысел начальника: на свободной части листа сразу же напечатали приказ об увольнении Бабича, а его подпись внизу должна была служить свидетельством, что уволенный с приказом ознакомлен и согласен.

Дома Саша все рассказал отцу, и возмущенный Василий Петрович посоветовал ему сразу написать другой, встречный рапорт с просьбой аннулировать предыдущий и отменить увольнение по собственному желанию, так как такого желания у него, сержанта Бабича, нет, а напротив — есть большое желание продолжать работу в той же должности.

Но ни в этот день, ни назавтра сдать новый рапорт Барадулину не удалось. Начальник гневно прогонял и самого Бабича, и его отца, пытавшегося как-то помочь сыну, а секретарь РОВД отказывалась принимать заявление, ссылаясь на запрет начальника.

Когда же наконец встречный рапорт, благодаря настойчивости Бабича-старшего, был наконец принят и зарегистрирован, Василий Петрович и Саша, взяв копию этого документа, добились приема у начальника УВД Витебского облисполкома Леонида Фармагея. Тот слушал их рассказ, удивляясь и сочувственно кивая, а потом велел подробно изложить все в рапорте, по которому, пообещал он, будет проведена проверка по линии УСБ — Управления собственной безопасности.

Александр сразу же, в приемной Л.Фармагея, написал нужную бумагу и оставил ее там. После этого оба приезжих отправились для пущей уверенности в успехе по новому, более высокому адресу — в МВД. Не сразу, конечно, им удалось встретиться с куратором по Витебской области в ГУСБ (Главном управлении собственной безопасности) МВД Алексеем Бондаровичем. В присутствии посетителей он позвонил в Витебск и Шарковщину, а затем сказал младшему из приезжих:

— Вы еще не уволены, по вашему рапорту в УВД скоро начнется проверка, и только после этого будут сделаны выводы. Так что поезжайте домой и выходите на работу по графику. Но имейте в виду: если опоздаете, вас уволят за прогул.

Надо ли объяснять, почему сын и отец Бабичи в тот же день оказались в Шарковщине, а назавтра к 8 утра Саша, как всегда, в форме и при погонах пришел на службу в РОВД. Но дальше порога его не пустили.

— Ты, Бабич, уволен, вон отсюда! — встретил его В.Барадулин и дал понять, что больше не намерен общаться с Александром.

Так было 26 мая и в точности повторилось на следующее утро. А 29 мая из РОВД позвонили домой Бабичу-старшему и сказали, что по рапорту, оставленному его сыном в Витебске, якобы прислан ответ из УВД, и обоим, отцу и сыну, следует явиться в райотдел. Василий Петрович кинулся к начальнику отдела кадров РОВД А.Осетрову, но тот развел руками: "Ответа нет, ошибочка вышла..."

Правда, наутро в райотдел милиции приехали три офицера из УВД — вроде бы с проверкой по Сашиному рапорту. Опрашивая обоих Бабичей, уполномоченные дали им понять, что полностью доверяют руководству РОВД, а к словам другой стороны относятся с большим сомнением.

Представители УВД еще не успели выехать в Витебск, когда в дом Бабичей заявился начальник отдела охраны правопорядка и профилактики РОВД А.Романовский и пригласил Василия Петровича и Александра в свой кабинет якобы "для дачи показаний". Бабич-старший заподозрил в этом какую-то опасность и, уходя, предупредил жену: "Если нас долго не будет, звони в КГБ, так как они, видать, готовят провокацию".

Он как в воду глядел. Когда они вдвоем с Александром вошли в кабинет к Романовскому, то увидели там, кроме хозяина кабинета, группу агрессивно настроенных офицеров милиции, среди которых был начальник РОВД Барадулин. Окружив Бабичей, они потребовали, чтобы Александр сдал служебное удостоверение, иначе их с отцом из РОВД не выпустят.

— А если вы еще куда-нибудь будете жаловаться, — услышал Василий Петрович, — то сына долго не увидите, посадим его лет на десять.

— За что? — изумился Бабич-старший.

— Найдем за что! Он совершил правонарушение, когда по возвращении из МВД приходил на службу в форме милиционера, хотя был уже уволен.

Василий Петрович попытался объяснить, что разрешение выходить на работу по графику было дано сыну офицером ГУСБ МВД А.С.Бондаровичем, но его и слушать не хотели.

— Сдай удостоверение! — последовало приказание Александру, как на грех не взявшему с собой документа.

Улучив момент, Бабич-старший позвонил по мобильнику жене, и она тут же связалась с дежурным по РОВД и пригрозила большим скандалом, если ее мужа и сына не выпустят из отдела милиции.

— Они, скорее всего, хотели спровоцировать нас на драку, чтобы арестовать, — вспоминает сегодня Василий Бабич. — И я уверен, что такой совет им дали те самые трое проверяющих из Витебска по указанию своего областного руководства. Когда мы были в кабинете Романовского, много сотрудников РОВД находилось в соседних кабинетах, двери которых были нарочно открыты, чтобы там услышали потасовку, если бы она случилась, и поспешили на помощь Барадулину, чтобы арестовать меня и Сашу.

Но драки не случилось. Звонок Ирины Бабич в дежурную часть РОВД, видимо, возымел действие, и Бабичей все-таки отпустили.

Назавтра Александр Бабич был вызван в районный суд, и там судья Надежда Толопило, не приняв во внимание то, что говорил Саша Бабич, оштрафовала его более чем на 340 тысяч "за незаконное ношение милицейской формы".

Тогда еще совсем неопытный в судебных тяжбах Александр не знал, что мог дать отвод судье Н.Толопило уже на том основании, что оба ее сына служили в милиции под началом Барадулина, и это, естественно, могло склонить Надежду Ивановну к решению, которого хотел начальник РОВД.

Шло время. Безработный, обманутый в своих надеждах, лишенный перспектив, уволенный задолго до истечения срока недавно составленного контракта, Саша Бабич был в отчаянии: до рождения его первенца оставалось меньше полугода. Не чувствуя за собой никакой вины, понимая абсурдность и незаконность своего увольнения, он решил попытать счастья в суде и восстановиться с его помощью на работе. Но, как вскоре стало ясно, исход этого процесса был предрешен. На роль председательствующей прислали из Браслава судью Ольгу Прокопчик. Из Браслава был и представитель прокуратуры, который, быстро вникнув в обстоятельства дела, потребовал восстановления Бабича. К тому же поначалу явно склонялась и судья. Но тут, в решающий момент, ситуацию резко поменял адвокат Бабича, минчанин Иван Дударев. К удивлению участников процесса, он, посовещавшись с кем-то по телефону, попросил отложить продолжение разбирательства до следующего месяца. Это было 24 июля 2007 года. Казалось бы, для завершения дела в пользу Бабича осталось только выслушать решение судьи. Но после почти двухнедельного перерыва та же судья О.Прокопчик огласила вывод суда: "В иске о восстановлении на работе Александру Бабичу отказать!"

Для Саши и его близких это был болезненный удар. Оставалась, правда, надежда на областную инстанцию, куда с обоснованной кассационной жалобой обратился адвокат.

Но и областной суд не восстановил Сашу Бабича на работе, сославшись на то, что в отношении истца возбуждено уголовное дело.

И это была правда. Боясь, что Бабич рано или поздно все же может быть восстановлен и вернуться на службу, его преследователи встревожились и решили добить его до конца. В итоге 16 июля 2007 года, как раз перед судьбоносным для Бабича рассмотрением его жалобы в Витебске, прокурор Шарковщинского района Д.Статкевич возбудил против Александра уголовное дело по двум статьям, обе из которых грозили Бабичу лишением свободы. Есть все основания предполагать, что инициаторами этого безобразия были все те же лица: задержанный при участии Александра местечковый "нефтяной магнат" Сергей Бондарь, его друг В.Буко и общий их приятель В.Барадулин.

Следователь Александр Святский усердно взялся раскручивать дело. Было состряпано обвинение А.Бабича в том, что он в период 2004—2006 годов якобы задерживал продавцов горючего и требовал, чтобы они откупались от него взятками в виде того же дизтоплива в количестве от 30 до 200 литров.

Это лживое, абсурдное обвинение базировалось только на голословных показаниях С.Бондаря, его сына Евгения, ближайших приятелей и соучастников организатора подпольной торговли краденым горючим, их родственников и друзей. Впоследствии на одном из судебных заседаний стремясь оговорить А.Бабича, все они вынуждены были раскрыть механизм своего "бизнеса", а Иван Ковалевский даже проговорился, что следователь А.Святский, вопреки закону, допрашивал его в одно время с дочерью, Инной Ковалевской, которая тоже стала свидетельницей обвинения. Это, кстати, занесено в протокол судебного процесса, как и еще одно признание И.Ковалевского — в том, что к выступлению в суде его готовили следователь Святский и начальник РОВД В.Барадулин.

Но все перипетии уголовного процесса были еще впереди, когда 16 октября 2007 года прокурор Шарковщинского района Дмитрий Статкевич, подписав документ о возбуждении уголовного дела в отношении А.Бабича, сразу же выдал В.Барадулину санкцию на задержание подозреваемого и обыск в его доме. Этим прокурор помог начальнику РОВД организовать настоящую охоту на ни в чем не повинного человека. В тот же день сотрудники Шарковщинского райотдела милиции, забыв обо всех иных делах, начали нечто похожее на боевую антитеррористическую операцию. Она готовилась быстро, но весьма обстоятельно. В домах Бабичей, их ближайшей родни загодя были отключены телефоны. Поздним вечером, в полутьме, отряд в составе не менее пяти офицеров милиции, включая В.Згирского, А.Романовского, С.Хашковского, при полном боевом снаряжении подступил к дому Бабичей с требованием выдачи Александра. Это, конечно, встревожило Василия Петровича, но и удивило: не далее как днем приходил к нему сотрудник РОВД Юрий Коваленок, интересовался, есть ли у Бабича-старшего охотничье ружье и как оно хранится. При этом офицер ничего не спрашивал про сына. И вот на исходе дня целая группа вооруженных милиционеров в серьезных званиях барабанит в дверь в поисках Саши, который постоянно находится дома, при родителях и беременной жене.

Опасаясь за жизнь сына, Василий Петрович велел ему на время спуститься в подсобное помещение под домом, а сам решил не впускать явно разъяренных гостей, пока те не предъявят санкции на обыск. В ответ на это требование один из "группы захвата" показал издали какую-то бумажку, текст на которой в полумраке разглядеть было невозможно. Сразу же вслед за этим нападавшие начали крушить стекла в доме Бабичей.

Василий Петрович слышал, как один из офицеров спросил по рации у Барадулина: "Стекла бить, Николаевич?" — и тут же, услышав разрешение, произнес: "Есть бить!"

В следующее мгновение через выбитое окно в дом ворвались офицеры милиции и начали рыскать по комнатам в поисках Александра.

Искать Сашу долго не пришлось, он сам вышел навстречу своим преследователям, которые хотели надеть на него наручники, но, поняв, что Саша не собирается оказывать сопротивление, увезли его так, без "браслетов".

К этой операции, судя по всему, в РОВД готовились, как к захвату отъявленного рецидивиста. В качестве "информационного обеспечения" по райцентру были расклеены объявления о розыске преступника с портретом А.Бабича, вырезанным из группового любительского снимка, обнаруженного у одного из Сашиных знакомых. Соседи Бабичей, читая эти объявления, были поражены: ежедневно они видели, как "опасный преступник" спокойно ходит по двору, помогает родителям по хозяйству.

Обыск в доме Бабичей в Шарковщине был только первой половиной операции. К ночи того же 16 октября вторая "группа захвата" во главе с начальником УГРО В.Котовичем и участковым капитаном И.Пачковским пожаловала в деревню Амбросенки, что в восьми километрах от райцентра, и стала вламываться в дом родителей Василия Петровича Бабича, Сашиных деда и бабушки. На отказ Петра Георгиевича впустить незнакомцев (мало ли кто может выдавать себя за сотрудников милиции?) нападавшие повели себя как бандиты: выломали дверь, напугав стариков, и обшарили дом, повторяя, что ищут скрывающегося от правосудия внука хозяев.

— Они действовали, как немецкие каратели, — вспоминает пережившая вражескую оккупацию Ксения Александровна Бабич, которой сразу после ночного ужаса пришлось вызывать "скорую". А ее 86-летний муж, тоже в итоге вызывавший врача, наутро попытался пожаловаться на безобразное поведение милиционеров прокурору района Д.Статкевичу. Ответ гласил, что местный законник не усматривает в случившемся ничего, что требовало бы прокурорского реагирования. Оскорбленный до глубины души ветеран обратился с возмущенными письмами в целый ряд государственных инстанций и печатных СМИ, но ниоткуда не получил вразумительного ответа, не говоря уже о сочувствии или помощи. И лишь газета "Народная Воля" опубликовала письмо П.Бабича в номере за 7 февраля 2008 года под заголовком "Хто абароніць ад улады?". Никакой официальной реакции на то письмо не последовало.

Когда первая "группа захвата" доставила Александра Бабича в РОВД и он был помещен в камеру предварительного содержания, туда вошел В.Барадулин.

— Ну что, Бабич, добился справедливости? — спросил он у арестованного. Через несколько минут на Сашу надели наручники и под конвоем отправили в Витебск, где он был заключен в СИЗО, хотя по закону его следовало сперва допросить на месте и не менее трех суток содержать в ИВС Шарковщины. Но, не исключено, В.Барадулину очень хотелось посильнее напугать Бабича, показать ему свою власть. И нетрудно догадаться, что заключение Александра в Витебский следственный изолятор не могло происходить без ведома руководства УВД. Да и вообще напрашивается вывод, что многоуровневое преследование Саши Бабича — дело рук не одних только провинциальных офицеров и чиновников. Им наверняка помогали, их консультировали, им давали советы более властные и сановные сотрудники УВД, МВД и прокуратуры, сообща навалившиеся на молодого милиционера, который осмелился сначала проявить ненужную инициативу, а потом — искать защиты у закона и государства. Он, будучи принятым на казенную службу, показал себя там как чужой. И за это его следовало раздавить...

Могущественные противники бывшего сержанта Бабича намеревались упрятать его в тюрьму надолго, на годы, и делали для этого все что могли. А могли они многое.

Начальникам с большими звездами на погонах, конечно, приятно было увидеть ненавистного им Бабича в камере ИВС, в наручниках, беззащитного. Однако этого оказалось все-таки мало. Они жаждали еще сильнее унизить слишком самостоятельного, по их мнению, подчиненного. И вскоре к родителям Саши приехали милиционеры вместе с судебным исполнителем и под предлогом того, что наказанный за незаконное ношение формы работника милиции Александр, не считавший себя виновным, отказался платить штраф, описали нехитрое имущество Василия Петровича и его жены, по минимуму оценив один старый ковер, несколько шкафов и другую мебель. Кроме того, прокурор В.Статкевич возбудил дело об административном правонарушении против Бабича-старшего за то, что он, отказавшись сразу впустить в дом "группу захвата", оказал этим "сопротивление органам милиции". И кто знает, какое решение вынесла бы судья Н.Толопило, если бы не усилия нового адвоката Виктора Барана из Миор. После сложных разбирательств дело было закрыто.

Новый, 2008 год ознаменовался для Александра Бабича и его близких долгой, изнурительной и, скажем прямо, дорогостоящей чередой судебных слушаний по возбужденному против Саши уголовному делу.

Тут Александру относительно повезло. Во-первых, в том, что в судебном процессе, проходившем в Шарковщине, по настоянию адвоката участвовали судьи и прокурор из Браслава, не очень-то боявшиеся Барадулина, Буко и Бондаря с его компанией. А во-вторых, в том, что защиту А.Бабича на этот раз осуществлял талантливый и независимый Виктор Павлович Баран из Миор, который был смел, неподкупен и не признавал "телефонного права".

Начавшись 4 декабря 2007 года, процесс по уголовному делу продолжался в Шарковщине под председательством разных судей около 8 месяцев. Подследственный, а затем и обвиняемый Александр Бабич содержался под стражей сперва в СИЗО Витебска, а потом — в ИВС Шарковщины, куда, кстати, не допускались на свидания ни родители, ни жена Саши. Прокурор Д.Статкевич вопреки закону долго не давал разрешения даже на передачу продуктов. Более того, он запретил отпускать Бабича из-под стражи на поруки, а когда родня Александра собрала требуемые законом 15 миллионов рублей залога, не разрешил принять эти деньги и выпустить не опасного для общества подсудимого.

Судебное разбирательство шло непросто. Поначалу казалось, что грубо сфабрикованные доказательства обвинения рассыплются и чаша весов Фемиды склонится в пользу обвиняемого.

Так оно и вышло. Но далеко не сразу. С учетом недостоверных показаний так называемых свидетелей судья А.Сучок почти вдвое "скостил" срок наказания, которого требовал обвинитель, но все-таки приговорил невиновного человека к двум годам и двум месяцам лишения свободы.

Данный приговор был отменен судебной коллегией облсуда, и дело направили на новое судебное рассмотрение.

Уже другой браславский судья, Н.Вашкель, убедившись в лживости свидетелей обвинения, побоялся вынести оправдательный приговор, а лишь назначил более мягкое наказание по одной из двух статей, а по другой статье и вовсе признал Бабича невиновным. Тогда же Александр Бабич был освобожден из-под стражи в зале суда и смог после 7 месяцев неволи встретиться с матерью, отцом, женой Светланой и сыном Егоркой, родившимся вскоре после ареста Саши.

Но этот приговор не устроил обе стороны в процессе. Прокурор посчитал его чересчур мягким, а адвокат — напротив, неоправданно суровым. Обе кассации — прокурорская и адвокатская — рассматривались выездным заседанием областного суда под председательством Людмилы Лариной. Но и ей, прекрасно понимавшей несостоятельность обвинений и наглую, порой — до смешного нелепую ложь "потерпевших" и "свидетелей", пришлось провести в Шарковщине 9 заседаний, чтобы абсолютно безукоризненно выявить фальсификации в обвинительных материалах и вынести приговор, которым Александр Бабич был оправдан по всем статьям, вменявшимся ему в вину первоначально.

Когда в процессе начался перелом в пользу обвиняемого, Барадулин, Буко, Бондарь и прокурор Д.Статкевич забеспокоились. В ходе процесса по уголовному делу с обвинениями в злоупотреблении служебным положением и в превышении должностных полномочий против А.Бабича было возбуждено еще одно уголовное дело — по обвинению в клевете. Доказательством вины должны были служить рапорты и жалобы, в которых Саша утверждал, что его уволили не по его желанию, а рапорт об увольнении он писал, уступая насилию. Но это обвинение, благодаря грамотному участию адвоката, развалилось быстро, и наказать Бабича за мнимую клевету не удалось.

А 4 декабря 2008 года была поставлена последняя точка и в основном уголовном деле. Верховный суд Республики Беларусь подтвердил правильность оправдательного приговора, вынесенного Л.Лариной, и снял с А.Бабича все обвинения.

Надо полагать, оправдательные приговоры судов областного и республиканского уровней крепко разочаровали тех, кто жаждал беспощадной расправы над нетипичным, неудобным сотрудником милиции, готовым не только исправно нести службу, но и постоять за себя, защищать свои конституционные права. Последнее качество А.Бабича, кажется, особенно бесило руководителей Шарковщинского РОВД и районного прокурора Д.Статкевича. Ведь если случайно появившись на пути торговцев нефтепродуктами Александр Бабич не подозревал еще о масштабах этого нетрудового бизнеса, не знал его структуры и технологии, то теперь, вооруженный сведениями об этом, озвученными в суде под протоколы, он, выйдя на свободу, вряд ли захочет молчать, если кто-то заведет с ним серьезный разговор на эту тему. И, конечно же, не случайно вынесенный областным судом приговор о полной невиновности Бабича был очень скоро обжалован, но не "потерпевшими" членами группы С.Бондаря, а заместителем прокурора Витебской области Георгием Коренько. Казалось бы, что за дело ему до процесса над почти рядовым "ментом"? Ответить на этот вопрос легко: в свое время Георгий Александрович Коренько работал прокурором Шарковщинского района и наверняка был знаком, а возможно, и дружен с Барадулиным, Буко и Статкевичем, которые вполне могли попросить старого знакомого помешать освобождению Бабича.

Первое выездное заседание областного суда под председательством Л.Лариной состоялось в Шарковщине 8 августа 2008 года, а приговор, оправдавший Бабича, она провозгласила 8 октября. И уже 17 октября Г.Коренько подписал протест на этот приговор.

Но 4 декабря того же года сказал свое веское слово в оправдание Бабича Верховный суд, поставив точку на мучительном пути Саши Бабича к торжествующей справедливости.

Однако окончательную точку во всей этой истории, похожей на триллер, ставить рано. Незаконно, насильственно уволенный человек не восстановлен на работе. Не продолжается пока и прерванная увольнением его учеба в колледже МВД. Никак не наказаны оболгавшие, оскорбившие Бабича офицеры милиции. Оба они — В.Барадулин и В.Буко — по-прежнему занимают начальственные посты, правда, Барадулина перевели недавно в Миоры на ту же должность начальника РОВД. Продолжает вершить судьбы жителей Шарковщинского района судья Надежда Толопило. Бессменно руководит местной прокуратурой тот самый Дмитрий Статкевич, хотя, по большому счету, ни опозорившиеся с делом Бабича начальники РОВД, ни прокурор, безосновательно отправивший невинного человека на скамью подсудимых и сделавший все, чтобы посадить его в тюрьму, не должны носить погоны. Работает в той же прокуратуре и подручный Статкевича, следователь Александр Святский, чья "заслуга" в фальсификации обвинения в отношении А.Бабича несомненна.

Фактически никто из преследователей Бабича, виновных в его злоключениях, не пострадал, хотя по закону и совести все они должны были бы возместить оправданному судом человеку и огромные материальные потери, и не менее крупный моральный ущерб. Последний, кстати, следовало бы взыскать не только в пользу Александра Бабича, но и его родителей, и его деда с бабушкой, и, конечно же, в пользу его жены, которая, испугавшись налетчиков из милиции, чудом не потеряла ребенка, и еще не известно, как отразится тот испуг на здоровье Сашиного первенца.

Все случившееся с Бабичем было бы невозможно, если бы районные милицейские начальники не надеялись на поддержку областного и столичного руководства.

В середине лета 2008 года, когда в судебном процессе по уголовному делу А.Бабича наметился перелом в его пользу, житель Постав, кандидат в депутаты Палаты представителей Национального собрания Беларуси Владимир Боровко, который по просьбе семьи Бабичей присутствовал на всех судебных слушаниях, обратился в УКГБ по Витебской области с заявлением, где сообщил, опираясь на материалы судебного дела, что в Шарковщине под "крышей" РОВД беззаконно действует группа торговцев крадеными нефтепродуктами. Из УКГБ письмо В.Боровко было отправлено в облпрокуратуру, а ответ заявителю пришел от начальника УВД. В.Боровко изумленно прочитал, что изложенные в письме факты "проверены, но не нашли своего подтверждения".

Не помогли А.Бабичу и высокие чины МВД, куда по наивности обращался он со своей правдой. Как видно, в ведомстве тогдашнего министра В.Наумова, которое в последнее время "прославилось" коррупционными скандалами, востребованы именно такие, глухие к правде и справедливости, служащие, как Буко и Барадулин, и отнюдь не уместны такие, как Александр Бабич, — преданные делу, верные присяге и долгу, закону и принципам человечности. Таких в нашей огромной милиции мало. Так не потому ли, подводя итоги 2008 года, нынешний начальник УВД Александр Найденко с неудовольствием констатировал, что по раскрываемости уголовных преступлений с показателем 40% Витебское УВД заняло одно из последних мест в Беларуси?

Есть над чем задуматься, прочитав сегодняшнюю публикацию, молодым людям, которые мечтают служить в милиции, полагая, что в этом ведомстве нужны светлые головы, чистые руки и горячие сердца, как поначалу думал наивный и честный Александр Бабич...

Выйдя на свободу после полуоправдательного приговора судьи Н.Вашкеля, А.Бабич смог устроиться только в службе соцзащиты района социальным работником по уходу за своими престарелыми бабушкой и дедом с зарплатой в 220 тысяч.

— Он чувствует себя в неоплатном долгу перед стариками, ездит к ним в деревню каждый день, — говорит о сыне Ирина Северьяновна. — Когда начались судебные разбирательства, наши враги думали, что мы не справимся с расходами, так как в это время Сашин отец потерял работу. Вот здесь-то и выручили старики, родители мужа. Они отказывали себе во всем, а свои пенсии отдавали на судебные издержки. Саша, конечно, ухаживал бы за ними и бесплатно, однако заработок ему положен по закону. А отказываться от него глупо, когда твоей семье не на что жить: Светлана получает по уходу за ребенком 180 тысяч — еще меньше, чем Саша за свою опеку над родными-инвалидами.

12 октября 2009 года Александру Бабичу исполнится 30 лет. Совсем немного останется ему (не сочтите за кощунство!) до возраста Иисуса Христа. Но своя Голгофа у него была, и прошел он этот мучительный путь достойно. Пожелаем же ему поскорее добиться максимального успеха в достижении победы закона и справедливости!

Сергей БУТКЕВИЧ.

Народная Воля http://www.nv-online.info 12—14 МАЯ 2009 г.

ПОЛНЫЙ АБЗАЦ

Возродили...

Каждый год посещаю на Радуницу свою малую родину - деревню Стапурево в Оршанском районе. Несколько лет назад, когда началось "возрождение села", в этой деревне построили 4 дома - два в конце деревни, под крышу, а два в центре, под ключ. Те, что в конце, все эти годы потихоньку разбирались, растаскивались, и теперь на их месте маленькие кучки кирпича. Другие два домика заселили. В одном жила женщина с ребенком, завела огород, держала поросенка. Потом ферму перевели в другую деревню, и женщина уехала. В этом году я увидела вместо дома один фундамент. Но и его скоро не будет. Когда я смотрю белорусское телевидение и слушаю радио, то кажется, что все делается толково и экономно. Но когда я вижу, что происходит в самой жизни, ни толковости и экономности не нахожу.

Мария ШЛЫК, жительница Пинска.

Пусть торжествуют в пустоте

Уместно вспомнить универсальный принцип А.Солженицына: если не можешь противостоять злу, то хотя бы не участвуй в создании и распространении зла. Нужно создать атмосферу гражданского неприятия того зла, которое исходит от властной вертикали. Она понастроила ледовых дворцов? Так пускай они пустуют. Ведь не нужно особого мужества, чтобы найти причину отказаться от покупки билетов на хоккей, когда их навязывают на предприятии, в учебном заведении. Нужно уклоняться от всяческих подписок, лотерей. Нужно добиться, чтобы в молодежной среде стало модным "откосить" от любого официального мероприятия властной вертикали. "Они" решили провести парад, а мы повернемся к ним спиной, не пойдем на площадь вместе с ними. Проведем свою маевку без них, отдельно. Пускай они торжествуют на пустой площади.

Николай ЛИПУНОВ, пенсионер по возрасту, житель Бобруйска.

ПАЗІЦЫІ

Абапірацца трэба на народ

Мноства слоў гаворыцца цяпер пра стан беларускай апазіцыі. Некаторыя ставяць ёй мінімальную адзнаку, кажуць, што яна слабая. Другія, напрыклад, Лябедзька, не губляюць аптымізму, гавораць, што яна не слабейшая і не мацнейшая, чым у папярэднія гады. На маю думку, яна стала слабая. І вось чаму.

Плошча — люстэрка апазіцыі

Пры аўтарытарным рэжыме, які склаўся на Беларусі, вулічныя акцыі — адзіны сродак барацьбы. Чым больш людзей на плошчы, тым мацнейшая апазіцыя. А што мы бачым? Калі лічыць з 2006 года, то колькасць людзей, якія рэагуюць на заклікі дэмакратаў, дынамічна падае. Ні адзін палітык, ні адна партыя ці рух не ўзнялі гэта вострае пытанне.

Апазіцыя стала дэцэнтралізаванай

Партыйныя дзеячы не павінны забывацца, у якой краіне яны жывуць. Ім трэба забыцца пра свае амбіцыі, перастаць быць удзельнымі палітычнымі князькамі. Не капрызнічаць, а калі трэба, саступіць дарогу другім лідэрам, пайсці на другі план і працаваць на адну справу. Напрыклад, у нас аж тры сацыял-дэмакратычныя партыі. І кожная аказвае вельмі нязначны ўплыў на грамадства. А калі б яны аб'ядналіся ў адну, была б зусім іншая справа.

Апазіцыя моцна скіравана на Еўропу

Яшчэ ў канцы 90-х з Еўропы зрабілі "свяшчэнную карову", бо яна ўсё ведае і заўсёды дапаможа. На падзеі, якія адбываюцца ў краіне, перш за ўсё чакаецца рэакцыя Захаду, і нікому не патрэбна рэакцыя народа. Пра што казаць, калі на парламенцкіх выбарах галоўным для дэмакратаў было непрызнанне Захадам новага парламента легітымным. А ці прызналі абраны парламент легітымным шараговыя беларусы? Мусіць, прызналі, калі так мала людзей выйшлі на плошчу пратэставаць. Успамінаецца выпадак, калі яшчэ падчас агітацыі Партыя БНФ збіралася зняць сваіх кандыдатаў, але ў СМІ прагучала выказваннеДжонатана Мура, што трэба ўдзельнічаць да канца, і партыя хутка змяніла сваё рашэнне. Сёння Еўропа пайшла на супрацоўніцтва з рэжымам, і няўзброеным вокам бачны ўсе гэтыя недарэчнасці дэмакратаў.

Апазіцыя мала працуе з народам

Калі жыхары Мінска і іншых буйных гарадоў маюць хоць нейкую інфармацыю, то ў рэгіёнах усё глуха. Дэмакраты актывізуюцца толькі падчас выбарчых кампаній, забываючыся, што працаваць з людзьмі трэба паўсядзённа, што менавіта ад гэтага залежыць вынік на выбарах. Мала надрукаваць улёткі з простымі заклікамі. Трэба збіраць і даводзіць да людзей канкрэтныя факты злоўжывання чыноўнікамі службовымі паўнамоцтвамі, парушэння правоў чалавека, звяртаць увагу на сацыяльныя пытанні і не забывацца пра нацыянальныя. Сёння людзі проста баяцца звязвацца з апазіцыяй, адчуваючы сваю залежнасць ад улады і неабароненасць. Адразу магчыма ўзгадаць выпадак з Аляксандрам Мехам, які застаўся адзін на адзін з уладай. А калі б апазіцыя дапамагла яму маральна і матэрыяльна, зусім іншае ўражанне аб ёй засталося ў людзей, не было б ім так боязна яе падтрымліваць.

***

Дзве высновы. На гэты момант беларускай гісторыі апазіцыя павінна аб'яднацца ў адну палітычную структуру, **якой павінен кіраваць адзіны лідэр**.

Абапірацца трэба не на Захад, не на Усход, а на свой народ.

Дзмітрый ЧАЛЕВІЧ.

г. Капыль.

Адарвіцеся ад канапы, крытыкі!

Даволі часта чытаю ў "Народнай Волі" ды іншых выданнях лісты і артыкулы з жорсткай крытыкай у адрас нашай апазіцыі, абвінавачанні яе ў слабасці, нікчэмнасці, нараканні на тое, што яна ўжо не ў стане нешта змяніць у краіне. Не з'яўляючыся сябрам аніводнай апазіцыйнай партыі ці арганізацыі, усё ж не магу не выказаць нязгоду з такімі нападаючымі.

Гэта вельмі проста — сядзець на канапе ці хавацца недзе ў прасторы інтэрнэт-форумаў і разважаць аб нежыццяздольнасці апазіцыі, пачуўшы часам аб чарговым яе правале на так званых "выбарах" альбо мітынгах і шэсцях, на якія зноў прыйшло мала людзей. Але ці задумваліся гэтыя "канапныя" крытыкі, што значыць быць сёння ў апазіцыі? Ці падумалі яны аб тых пераследах, якім увесь час падвяргаюцца апазіцыйныя актывісты; аб пастарунках, праз якія прайшлі сотні не згодных з рэжымам; аб зніклых палітыках; аб немагчымасці ўладкавацца на нармальную працу і рэалізаваць свае здольнасці, аб звальненнях за ўдзел у апазіцыйных мерапрыемствах; аб суцэльным непаразуменні і нават варожасці з боку так званай большасці...

Нараканне апазіцыі за бяздзеянне лёгка, але хай бы тыя, хто на кожным вугле дае ёй бясконцыя "парады", самі паспрабавалі б зрабіць што-небудзь ці хаця б падтрымалі дзеянні апазіцыі. Уявіце сабе, што кожны, хто не згодны з рэжымам, падняўся з канапы і прыйшоў на Дзень Волі 25 сакавіка і на "Чарнобыльскі Шлях". Не 2—3 тысячы, а 20—30 тысяч было б як мінімум! Ні ўлада, ні "канапныя" крытыкі не сталі б тады крычаць аб слабасці апазіцыі, яе раздробленасці. Мне, магчыма, запярэчаць, што ўсе гэтыя мітынгі і шэсці нічога не вырашаюць і ўвогуле не маюць сэнсу. Мой адказ такі: не мае сэнсу сядзець на канапе ў той час, калі нехта ўздымае бел-чырвона-белы сцяг, рызыкуючы быць збітым і атрымаць штраф за выкарыстанне недазволенай сімволікі. У нас чамусьці вечна чакаюць, што нехта прыйдзе і ўсё за нас зробіць — і свабоду падорыць, і новую ўладу разам з дэмакратыяй... Чакаюць, што аднекуль з'явіцца моцная апазіцыя. Не, так ніколі не будзе, пакуль чалавек сам не пачне нечага дамагацца, за нешта змагацца, не чакаючы "манны небесной".

Часта даводзіцца чуць, што беларуская апазіцыя нейкая эфемерная. А якой яна яшчэ можа быць, калі пры маўклівасці грамадства яна, можна сказаць, наогул адхілена ад удзелу ва ўладзе. У суседняй Украіне, Малдове, Грузіі, нават у Расіі апазіцыйныя дзеячы займаюць месцы ў парламентах і іншых кіруючых органах, яны ў стане нешта вырашаць і аказваць уплыў на жыццё грамадства. Быць апазіцыянерам у гэтых краінах не з'яўляецца нечым незвычайным. У нас жа можна лічыць сябе ледзьве не героем. Бо быць у беларускай апазіцыі азначае, што над табой будзе заўсёды вісець меч рэпрэсій. Таму ў апазіцыі знаходзяцца людзі з трывалымі перакананнямі, моцныя духам, зусім не эфемерныя, як сцвярджаюць "канапныя" крытыкі.

Прычыну ў тым, што апазіцыя раз'яднаная, я бачу не ў самой апазіцыі. Зразумела, што ў ёй, як і ў любой супольнасці, ёсць асобныя дзеячы, для якіх галоўнае не змаганне за дэмакратыю, а рэалізацыя асабістых амбіцый. Гэта, безумоўна, выклікае спрэчкі і канфлікты ў стане апазіцыі. Аднак галоўную прычыну адсутнасці адзінства і моцы ў апазіцыйным руху бачу ў нашым беларускім грамадстве. Як можа быць моцнай і адзінай апазіцыя ў грамадстве, для якога яна нейкая варожая "пятая колонна"? Дзяржаўная прапаганда зрабіла сваю чорную справу. Аднак жа і грамадства, як мне падаецца, не імкнецца ні да праўды, ні да свабоды, ні да перамен. Хаця апошнім часам шмат дзе можна пачуць незадаволенасць дзеяннямі ўлады, усё ж адчуваецца, што беларусы ў масе сваёй зусім не прагнуць кардынальных змен у сваім жыцці і жыцці краіны. Няма пачуцця агульнага пратэсту, а ёсць толькі абыякавасць і жаданне людзей, каб іх не чапалі ні ўлады, ні апазіцыя.

Дык якую моц можа мець апазіцыя пры амаль што суцэльным раўнадушшы грамадства?

Я не ведаю, да якога крызіснага становішча павінна дайсці наша краіна, каб адбыўся зрух у свядомасці большасці людзей. Толькі тады, калі абудзімся ад летаргічнага сну, у нас наладзіцца моцны апазіцыйны рух. А дагэтуль мы будзем мець тое, што маем. І ў гэтым сэнсе жорсткая крытыка існуючай апазіцыі, шматлікія "парады" таксама не маюць рацыі.

Што ж рабіць тым, хто ўжо сёння прагне перамен і не жадае мірыцца з рэжымам? Як ні банальна гучыць, адказ такі: набрацца цярпення і чакаць. Але ж гэта зусім не азначае, што чакаць трэба на канапе, што нам, людзям неабыякавым да лёсу Беларусі, трэба сядзець, склаўшы рукі. Наша задача — захаваць дух свабоды ў сэрцах, падрыхтаваць да змагання моладзь, пачынаючы з уласных дзяцей і ўнукаў, не скарыцца абставінам, якімі б цяжкімі яны ні былі.

Мы хадзілі і будзем хадзіць на мітынгі і шэсці, падтрымліваць апазіцыйныя акцыі і мерапрымствы, каб рэжым не расслабляўся і ведаў, што ён не бясконцы. Бо нам, менавіта нам, належыць зберагчы і данесці будучым пакаленням праўду аб сённяшнім дне і родную беларускую мову — аснову незалежнасці краіны і ўмову захавання нацыі.

А.МАРОЗАЎ.

г.Старыя Дарогі.

ВЕБ-САЙТСКАЯ ИСТОРИЯ

«Евгений Шигалов внес в белорусский бюджет больше 11 миллиардов белорусских рублей»

("НВ" №№63—64 за 24.04.2009)

Карпуша: Так есть же деньги... Зачем тогда министр труда и соцзащиты всеми правдами и неправдами стремится протащить и узаконить свою "бредовую" идею лишения пенсий работающих пенсионеров? Почему размер пособия по безработице 47 тыс. белорусских рублей? Почему урезали зарплаты и социальные выплаты? Ведь есть же деньги!!! И деньги немалые!!!

Еврей: Это ж сколько лет моей семье нужно работать в маленьком холодном складе, чтобы собрать такие деньги? Понимаю, КАК БОЛИТ СЕРДЦЕ, когда у тебя забирают "ЗАРАБОТАННЫЕ" деньги...

«Курапаты: на мяжы Памяці і бяспамяцтва»

("НВ" №№65—66 за 30.04.2009)

Я: Вельмі моцны артыкул. Сухія факты і нічога акрамя праўды. Калі б у "НВ" усе артыкулы былі падобныя на гэты, дык не грэх было б купляць газету...

Святлане КЛІМЕНЦЕНКА +1000 за артыкул!

«Кто поможет детям войны?»

("НВ" №№67—68 за 5.05.2009)

Elio: Это наша горькая правда, но кому надо ее видеть, смотрят сквозь...

«У Беларусі адкрыта дзейнічаюць злачынныя групоўкі... Спыніце!»

("НВ" №№67—68 за 5.05.2009)

Антон: Які жах! І гэта адбываецца ў самым сэрцы Еўропы!

Кастусь: Гэты ліст сведчыць аб тым, што "эскадроны смерці", якія скралі і забілі палітыкаў 10 гадоў таму, дзейнічаюць і зараз, толькі каманды ім аддаюцца пакуль іншыя. Будзем маўчаць, рабіць выгляд, што нічога страшнага не адбываецца?

«Утомление китчем»

("НВ" №№69—70 за 8.05.2009)

Сергей Козак: Чем интенсивнее будет развиваться общество, тем быстрее будут забываться народные обряды и традиции. Закон жизни! Общество эволюционирует, и эта эволюция носит направленный характер к социальному усовершенствованию. По ходу процесса будут выпадать утратившее свое значение такие социальные признаки, как обряд и традиции, более характерные для представителей палеолита и начала антропогена. И ничего тут не поделаешь — закон не нами писан!

Седицкий: ...в советские времена только отдельные Сыны, ПУСТЬ И С ПАРТБИЛЕТОМ, шли на Радуницу к могиле отца... Тогда также отдельные мыслители говорили о вырождении, и они же намекали о "НЯЧЭСНЫМ" члене КПСС... Так и сейчас для одного Радуница (не полностью православный праздник) — повод убрать могилу, а для другого — идея увеличить дозу потребляемого алкоголя на среднестатистическую душу населения Беларуси.

Кнехт: Адносна вянкоў і помнікаў пры дарогах згодзен з аўтарам: калі не спыніць гэты "рытуал", дык хутка будзем ездзіць быццам па могілках. А вось Радуніцу з салатам аліўе на магілах зразумець можна: народ выхваляецца перад продкамі, як яны зараз добра жывуць — ежы, маўляў, ад пуза...

«Дан старт «Восточному партнерству»

("НВ" №№69—70 за 8.05.2009)

Дмитро з Києва: Сподіваюся, що нехай навіть через декілька десятиріч, Білорусь та Україна стануть членами Європейського Союзу та Північноатлантичного альянсу, демократичними, цивілізованими країнами з розвинутим громадянським суспільством. Слава Білорусі! Слава Україні! Героям слава!

Як бабруйскія аплаквальнікі СССР абразілі Алеся Адамовіча

("НВ" №№69—70 за 8.05.2009)

Оглоблин: Ну, что обижаться на старых "пер...нов", на высказывания в адрес А.Адамовича, у них, видно, в Бобруйске есть "хороший" учитель, который также учился на поэзии В.Быкова.

Время их вылечит!

Кнехт: Рана яшчэ называць вуліцу ў гонар Алеся Адамовіча — няхай сыдуць "ветэраны СССР" у гісторыю...

ПРЕДЛАГАЮ!

Пригласить в Дом милосердия

В Минске с помощью государства и, я слышала, бизнесменов построен Дом милосердия. Хочу обратиться к Митрополиту Минскому и Слуцкому Филарету: проявите великодушие и милосердие к семье Радкевич, найдите возможность дать пожить в этом Доме этой семье, чтобы отец семейства смог найти работу. Как может семья из четырех человек прожить на пособие в 500 тысяч рублей?! Да еще имея на руках младенца Никиту, которому так много сейчас нужно.

Государство, строя всевозможные дворцы, не может устроить жизнь первой в Беларуси пациентке с пересаженным сердцем! Может, церковь найдет возможность взять эту семью под свою опеку.

С уважением

Ольга ВАРАКСА, пенсионерка.

Минск.

Очистить лес от завалов

Известно, в каком состоянии находятся наши леса. Скажу только, что по живым деньгам ходим. Продираемся! Проблеме десятки лет, но с нашим подходом к ней, с нашими "кадрами" мы никогда не очистим лес от завалов, гниющей древесины и вредителей. Речь не о промышленной заготовке, это функция леспромхозов. Речь о санитарной рубке. Почему бы нам не попытаться решить эту проблему сейчас, в кризисной ситуации. Ведь лес для нас — то же, что нефть и газ для России. Только сделать это нужно, по-моему, с помощью западного капитала. Пусть именно он придет в наш лес и возьмет так нужную ему пропадающую древесину.

Но тут важно вот что: в лес нужно пустить только целиком "импортные" бригады. С их техникой, инструментом и, самое главное, их культурой труда. Оговорив, конечно, твердыми техническими условиями требования к делянкам и лесу после "зачистки".

По-моему разумению, если этим бригадам за их труды отдать пятую часть заготовленной древесины, то это возместит их затраты и сделает их Gescheft достаточно выгодным. А четыре пятых можно тут же, на месте, продать им и получить так нужную нам валюту. Не "деревянную", но на дереве, так сказать...

При этом, уверен, пришлые бригады не только покажут нашим "ударникам", как можно и нужно работать, причем без "зеленого змия", но и создадут новые рабочие места. И за какой-нибудь пяток лет оздоровят наши леса, что нам не удавалось на протяжении жизни нескольких поколений.

Михаил ГОРЕЛИК.

Минск.

ЛОХОТРОН

Птичка капнула в наперсток

На днях встретил знакомую, всю в радостном изумлении:

— Представляешь, выиграла в "Суперлото"! Аж 405 тысяч!

На билете, который она мне показала, после стирания защитной пленки проявились три ряда цифр: 200000, 200000 и 5000. У меня возникли смутные подозрения: почему три цифры, а не одна — 405 тысяч? Вернулись к продавцу уточнить выигрыш и услышали: "Вы ничего не выиграли. Надо, чтобы все три цифры были одинаковыми. Но ваш билет продолжает играть..."

Во что? Нарисовали бы вместо трех цифр одну фигу. Коротко и ясно.

Впрочем, и я решил проверить госпожу Удачу, тоже купил билет. Опять три цифры, на сей раз одинаковые: 2000, 2000, 2000. И сколько ж я выиграл? "Две тысячи", — поздравил меня продавец. Так билет же стоит 4 тысячи, какой же это выигрыш? И снова в утешение: билет продолжает играть. Как говорят белорусы, "памяняў быка на індыка"...

О сути всех этих лотерей очень образно высказалась одна сельская бабка: "Вот если уставить поле наперстками игроков, то выиграет лишь тот, в чей наперсток капнет пролетающая птичка..."

Этих "удачников" показывают по телевидению, прославляют в популярных газетах, а сотни тысяч неудачников остаются в тени. Конечно, никто не неволит, можешь не играть. Но, наблюдая за покупателями билетов, не так уж трудно заметить, что деловые серьезные люди проходят мимо. Покупают же в основном люди малообеспеченные, которые, можно сказать, сами купились на эту удочку, надеются хотя бы таким образом улучшить свое материальное положение. И над такими людьми организаторы лотерей позволяют себе издевательские "шутки" вроде "трех цифр"!

"Суперлото" действует под крышей Министерства спорта и туризма и, вероятно, что-то отчисляет министерству, а министерство, используя разочарование сотен тысяч неудачников, строит ледовые дворцы. Уместно здесь напомнить о таком понятии, как совесть.

Служители церкви, организуя сбор пожертвований для строительства храмов, устанавливают в людных местах специальные прозрачные ящики. Почему бы и организаторам "Суперлото" не установить такие ящики для строительства тех же ледовых дворцов? Это было бы действительно прозрачно, то есть порядочно и честно.

Милиция преследует гадалок и наперсточников на вокзалах и в других людных местах, в России вон судили Мавроди за организацию финансовой пирамиды, а наши "шутники" процветают.

Михаил ГОЛЫНКА.

Минск.

ЧАЛАВЕК — ЧАЛАВЕКУ

Бацюшка з Нагародавіч

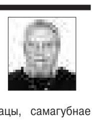

Вёска Нагародавічы раскінулася паблізу ад шашы, што вядзе са Слоніма ў Ліду. Калісьці гэта была даволі вялікая вёска: некалькі вуліц, цэнтр калгаса, клуб, пошта, васьмігадовая школа. Была і царква, але ў страшэнным запусценні, не працавала. Цяпер працуе толькі царква.

Пяць гадоў таму прыехаў сюды служыць айцец Іаан (Іван Яровіч) з матушкай Наталляй. І нейкім новым светам заззяла навокал, нейкім новым паветрам задыхалі мясцовыя жыхары.

Царкву, перш-наперш, памалявалі ў светлы колер, на прасторным двары пасеялі кветкі, паставілі лаўку, каб прыхаджанам было дзе адпачыць... Простыя, невялічкія быццам бы справы, але адразу стала светла, чыста, утульна.

А прыход у айца Іаана вялікі: адзінаццаць вёсак. Толькі вось людзей у тых вёсках засталося зусім мала. Ды што казаць пра далёкія лясныя бандары ці Вусце, калі ў саміх Нагародавічах шмат пустых хат, няма ніводнага дзіцяці. Састарэлым жа прыхаджанам бывае цяжкавата дабрацца да храма, тады айцец Іаан сам падвозіць іх на сваёй машыне. І людзі ачышчаюцца тут душой, стаяць на службе як зачараваныя. А потым гавораць:

— Як жа цудоўна было! У бацюшкі і матушкі такія прыгожыя галасы, яны так хораша співаюць, што душа замірае...

Але не толькі прыгажосцю галасоў набылі свой вялікі аўтарытэт у людзей бацюшка з матушкай. Усе бачаць, што нічым яны не адрозніваюцца ад простых сялян, як і яны, у поце здабываюць свой хлеб надзённы.

У свой час айцец Іаан набыў спецыяльнасць трактарыста, потым скончыў тэхнікум, дзе вывучыўся на механіка. Так што з тэхнікай ён, так бы мовіць, на "ты". Купіў трактар, але не толькі для сябе — не шкадуючы часу, дапамагае прыхаджанам у самай цяжкай рабоце: садзіць бульбу, апрацоўваць яе, а восенню капаць. Як жа рады гэтаму вяскоўцы! На прысядзібных участках калгаснай тэхнікі не дачакаешся, а айцец Іаан нікому не адмаўляе. Салярка, зразумела, нямала каштуе. Але ж плату, якую бацюшка-трактарыст бярэ за сваю працу, нават цяжка параўноўваць з афіцыйнай, такая яна малая. А з адзінокіх састарэлых жыхароў сваёй вёскі і ўвогуле мізэрная — хто колькі дасць. І напамінаць, што надышоў час акучваць бульбу ці каларадскага жука труціць, не трэба: сам усё зробіць, а восенню выкапае...

Калі ў Нагародавічах першы раз ім паказалі, так бы мовіць, службовае жыллё, схапіліся за галовы: на дварышчы быў такі бур'ян, нібы яго спецыяльна тут вырошчвалі, прыйшлося нават спілоўваць яго бензапілой. Затое цяпер тут усялякая гароднiна, садовыя ягады...

Можна ўразіцца чысцінёй і парадкам, якія пануюць і на сядзібе айца Іаана, і ў самой хаце. Невысокі ганак засланы прыгожай светлай посцілкай, на якой ані кропелькі бруду. Чысцінёй дыхае на верандзе, у пакоях... Кажу пра гэта матушцы Наталлі.

— Я спаць не магу, калі ў мяне што-небудзь недароблена, — яе прыгожы твар асвятляе лагодная ўсмешка. — Мы наогул любім працаваць. А як жа інакш?..

І сапраўды, такой працалюбівасці, як у гэтых людзей, можна толькі пазайдросціць ды павучыцца ў іх. У прыватнай гаспадарцы айца Іаана і матушкі Наталлі ёсць і свінні, і куры, і сорак сотак пад бульбу ў полі і дваццаць ля хаты...

— Мы ніколі не кладземся спаць раней апоўначы, а зранку ўжо на нагах, — кажа матушка Наталля.

Думаю, не памылюся, калі скажу, што наўрад ці хто ў Нагародавічах так шмат працуе. І здзіўляцца тут не выпадае — абодва гадаваліся ў вёсцы, змалку да работы прывыклі. Айцец Іаан — з Бярозаўскага раёна паходзіць, матушка Наталля — са Століншчыны. Такія ж працавітыя іх сын Руслан і нявестка Вікторыя, якія жывуць у недалёкім пасёлку Гезгалы, такімі ж выхоўваюцца і двое ўнукаў.

І ўсё ж ёсць у жыцці з'явы, якія непакояць айца Іаана. Найбольш балючая з іх — выміранне вёскі, абыякавасць многіх сельскіх жыхароў, асабліва маладых, да працы, самагубнае п'янства.

Аднойчы, каб наварыць есці жывёле і птушцы, айцец Іаан прывёз на сядзібу восем трактарных прычэпаў дроў. Папілаваў, пакалоў. То некаторыя вяскоўцы, што ўшчэнт спіліся і не маюць чым прапаліць у печы, ходзяць да яго красці. І не толькі дровы. І не так шкада свайго дабра, як вяскоўцаў, што прадалі душу алкагольнаму д'яблу. Не шукаюць ратунку ад згубы, клапоцяцца толькі аб адным: дзе знайсці чарговую бутэльку самага таннага віна, бо на лепшае няма грошай.

Ад такіх паводзін горка і прыкра на душы ў айца Іаана, заўсёды моліцца ён у храме за выратаванне іх душ. І ўжо адчуваецца, як малітва гэта і ўласны прыклад патроху ўплываюць на тых, хто страціў у жыцці сэнс.

...Калі нядаўна я наведвала айца Іаана і матушку Наталлю, гаспадар збіраўся на радзіму на пахаванне цёткі. У доме раз-пораз званіў тэлефон: людзі прасілі ўзараць агароды, пасадзіць бульбу.

— Скажы, што я праз пару дзён прыеду і ўсё зраблю, — наказваў ён матушцы. І ў гэтых словах была шчырая заклапочанасць святара і селяніна аб блізкіх, аб зямельцы, якая прачнулася ад зімовага сну і чакае руплівых рук.

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ.

Дзятлаўскі раён.

З БЕРЛІНСКАГА БЛАКНОТА

60 і 20

(Заканчэнне. Пачатак у №№ 65—70.)

Лічбы "60" і "20" прысутнічалі ў загалоўках усіх маіх папярэдніх нататкаў, надрукаваных пад рубрыкай "З Берлінскага блакнота". Здавалася б, на гэты раз можна і адысці ад іх, даць іншую назву публікацыі. Але я ўсё ж вырашыў нічога не мяняць: лёс галоўнага героя сённяшняга матэрыялу як-ніяк ужо шаснаццаць гадоў звязаны з Германіяй, якая, нагадваю, сёлета адзначае 60-годдзе ФРГ і 20-годдзе падзення Берлінскай сцяны.

«Нашы» ў Германіі

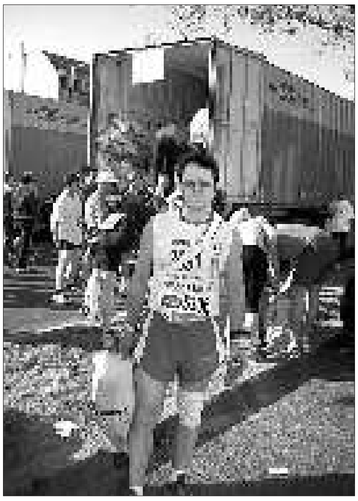

Віктар Кавалёў перад чарговым марафонскім забегам.

У канцы шасцідзесятых гадоў я вучыўся на факультэце журналістыкі Белдзяржуніверсітэта. Коля Сарока, Міша Буслаўскі, Валера Навумовіч і Віця Кавалёў — на лечфаку Мінскага медінстытута. Тое, што я і яны былі студэнтамі абсалютна розных вышэйшых навучальных устаноў, не толькі не перашкаджала нашаму сяброўству, а, наадварот, з кожным семестрам яно мацнела. Усе выхадныя, усе святы — разам! Пры гэтым як толькі надыходзіла субота — танцы! Прабіцца пабочным да будучых дактароў у той час было неверагодна складана: дружыннікі на чале з аксакалам Ісакам Майсеевічам Нісенбаумам, якога ведалі ва ўсім Савецкім Саюзе, і блізка не падпускалі чужакоў. Але дзякуючы Колю Сароку, які з першага курса быў выдатнікам і камсамольскім актывістам, я ўсё ж атрымаў права наведваць вечары, якія часта праводзіліся ў медінстытуце. У сваю чаргу ўмудраўся праводзіць хлопцаў на танцы ва універсітэт. Разам бывалі, памятаю, у дзяўчат камвольнага камбіната, Інстытута народнай гаспадаркі, заглядвалі ў іншыя месцы. Адным словам, кампанія наша была вясёлая і дружная.

Але студэнцкае жыццё хуткаплыннае. Вось і дыпломы на руках! Хто застаўся ў Мінску, а хто паехаў па накіраванні на перыферыю. Міша Буслаўскі вярнуўся ў родную Вілейку, якую ён так любіў расхвальваць падчас застолля; Віця Кавалёў — у свой слаўны Гомель са знакамітым Палацам Паскевічаў...

У кожнага далейшае жыццё складвалася па-рознаму. Найбольш пакручастым, як мне здаецца, аказалася яно ў Віктара. Хоць напачатку ўсё было так, як ён і планаваў. Вярнуўся дахаты, уладкаваўся доктарам у клініку, ажаніўся з цудоўнай украінскай дзяўчынай, якая бліскуча скончыла Гомельскае музычнае вучылішча; не ўзнікла праблем з кватэрай — бацькі вырашылі пытанне з жыллём у цэнтры горада.

Сямейнае шчасце азмрочыла чарнобыльская трагедыя. Ужо як вопытны доктар Віктар Кавалёў ведаў: з-за злачыннай хлусні мясцовых камаёў і сталічных слюнькоўцаў два сыны-малалеткі хапнулі немалую дозу радыяцыі. Што рабіць? Куды падацца? Не адразу прыйшла думка кінуцца за мяжу. Але ў рэшце рэшт было цвёрда вырашана: ехаць! У якую краіну? Нехта параіў: у Аўстралію. Звярнуліся з просьбай прыняць — адказу не атрымалі. А тут знаёмыя прывезлі з Масквы анкеты нямецкага пасольства. Запоўнілі — і на пошту. Праз кароткі час паведамленне — прыязджайце для субяседавання. Ноч — і ў Маскве. Вярталіся ў Гомель з дазволам на пераезд у Германію.

З 1993 года сям'я майго студэнцкага сябра Віктара Кавалёва жыве ў Берліне. Удакладняю — у заходняй частцы Берліна. Побач з шыкоўным гатэлем "Берлін", што на Лютцаў-пляц, у якім нас, беларускіх журналістаў, пасялілі падчас нядаўняга наведвання Германіі па запрашэнні фонду Конрада Адэнаўэра.

Званок — і чую радасны голас жонкі Віктара. Яго самога на той момант не аказалася дома — быў у Вене, дзе ўдзельнічаў у марафонскім забегу... Чалавеку вось-вось стукне шэсцьдзесят, а ён едзе-ляціць хоць на край свету, каб прабегчы 42 кіламетры 192 метры.

— І калі любімы вернецца? — удакладняю ў Наталлі, якую не бачыў амаль дваццаць гадоў.

— Заўтра, — і тут жа запрашае: — Скажы, калі ў вас там будзе свабодная гадзіна-другая, ён пад'едзе на машыне і забярэ... Вячэраем у нас...

І вось я ўжо ў моцных абдымках Віктара, не, не Віктара, а таго самага Віцькі, з якім у студэнцкія гады шастаў па інтэрнатах, парках, танцпляцоўках...

— Глядзі, не задушы. Бачыш, ад'еўся на нямецкіх харчах...

— Не ад'еўся, а набыў спартыўную форму, — жартуе Віктар. — Ты вось у нямецкіх рэстаранах піва п'еш (*менавіта ў адным з іх у нас быў прыём.* — **Аўт.**), а я бегаю... Наступны марафон — у Лондане.

— Ад старасці ўцякаеш. Дарэчы, адзін мой калега, які заўважыў, што ты праз акно выглядаеш мяне, сказаў: "Нейкі малады чалавек чакае цябе..."

Гляджу на Віктара: ён такі, якім быў два гады таму, калі прыязджаў у Мінск на сустрэчу з аднакурснікамі, — без адзінай маршчынкі, без сівізны, падцягнуты...

Садзімся ў машыну, якая быццам толькі што пакінула канвеер, — і праз некалькі хвілін прыпыняемся ля дома, у якім жыве Віктар. Ён бярэ пульт — і вароты аўтаматычна расчыняюцца. У зялёным двары — разлінееная пляцоўка, на якой мой сябра прыпаркоўвае машыну.

Дом, у якім жыве Віктар, сваім фасадам падобны на той, які стаіць у Мінску на Бранявым завулку і ў якім некалі жылі Мяснікові, Таразевіч, іншыя высокія асобы... Толькі калі я праязджаў міма яго апошні раз, то заўважыў: згубіўся ранейшы шарм. Некалі нельга было свабодна трапіць у двор гэтага элітнага дома — цяпер праход свабодны, вароты — нараспашку, брамка перакошана... А вось да майго сябра Віктара Кавалёва, які цяпер жыве ў заходняй частцы Берліна, абы-хто не заедзе і не зойдзе: двор з усіх бакоў агароджаны, вароты адчыняюцца і зачыняюцца толькі з дапамогай пульта.

Яшчэ хвіліна — і мы на другім паверсе ў трохпакаёвай кватэры. Планіроўка сучасная, усё прадумана...

— І колькі ж вы плаціце за яе ў месяц? — пытаюся ў Віктара і Наташы.

— Ні еўра.

— Як гэта так? — раблю выгляд, што нічога не разумею.

— А вось так. За нас кватэру аплачвае сацыяльная служба. Мы разлічваемся толькі за электрычнасць і тэлефон.

Даведваюся, што па прыездзе ў Германію сям'я Кавалёвых паўгода пражыла ў двухпакаёвым нумары былой гасцініцы спецслужбы "Штазі".

— Там таксама былі нармальныя ўмовы, — гаворыць Віктар. — Але ў немцаў закон: пасля шасці месяцаў ты як беженец маеш права выбраць звычайнае жыллё ў любым раёне. Мы вось выбралі гэтую кватэру.

— І як гэта вам удалося знайсці такую кватэру ў самым цэнтры Берліна?

— Удалося. Пры гэтым ні маркі, ні еўра не патрацілі на яе абуладкаванне, усё за кошт сацыяльнай службы — і мэбля, і шторы, і пральная машына, і пыласос, і нават прас...

— Ты забыў сказаць, што нам яшчэ прапанавалі бясплатна набыць швейную машыну, — падкрэслівае спадарыня Наталля.

— Можа, успомніш і тое, як мы вымяралі, колькі метраў тканіны нам трэба на шторы? — з гумарам заўважае Віктар і расказвае такі эпізод. Прыходзіць работніца з сацыяльнай службы, удакладняе, колькі і чаго трэба на сёе-тое. Потым вырашыла праверыць, ці правільна вылічана, колькі і якіх матэрыялаў пойдзе на вокны. Перамерала і гаворыць: "Вось вам дадатковы чэк на шторы, вы памыліліся на два метры..."

Такая яна, Германія! Калі ўжо прымаюць людзей з іншых краін, то клапоцяцца аб іх па поўнай праграме — каб і дах быў над галавой, і босымі не хадзілі, і галоднымі не былі.

За гутаркай мы забылі нават пра віно. Хочацца пра ўсё распытаць, даведацца, як сапраўды жывецца маім сябрам, якіх лёс выпадкова закінуў у Германію.

— Кватэру вам аплачвае сацыяльная служба, а як з медыцынскай страхоўкай, лекі ж тут дарагія?

— Для нас усё бясплатна.

— Жартуеце, даражэнькія?

— Ніколькі не жартуем, проста тую ж медыцынскую страхоўку за нас аплачвае тая ж сацыяльная служба.

— Можа, яшчэ і на праезд у гарадскім транспарце льготы?

— А як жа!

Калі б субяседнікі не былі даўнішнімі сябрамі, можа, і не лез бы так адкрыта ў душу. А тут, як кажуць, свае, родненькія, і чаму не патузаць іх з усіх бакоў?

— Віктар, як доктар ты набіў руку яшчэ ў Гомелі. Скажы, а чаму па пераездзе ў Германію не замацаваўся ў медыцыне?

— Па-першае, з гэтым тут не ўсё проста. Нават самым актыўным людзям, якія прыязджаюць з Беларусі ці з Расіі, патрабуецца на гэта як мінімум двасры гады. Трэба дасканала авалодаць нямецкай мовай, здаць не адзін экзамен, прайсці шэраг тэстаў, стажыровак... Я спачатку неяк не рызыкнуў, а потым, калі ўзрост падбіраўся да пяцідзесяці, палічыў, што пазнавата...

— А есці ж хочацца і ў пяцьдзесят, і ў шэсцьдзесят, і ў семдзесят, — нягледзячы на начны час, правакую на далейшую шчырасць Віктара і Наталлю.

— А ты што думаеш, мы тут галадаем? Калі харчавацца не ў рэстаранах, а дома, то на месяц з разліку на чалавека хопіць і двухсот еўра. А мне даюць семсот еўра, столькі і Наташы. Сын вучыцца, у яго стыпендыя 550 еўра, — дзеліцца сакрэтамі сямейнага бюджэту Віктар.

— А з вамі раней жыў яшчэ старэйшы сын?..

— Жыў, але цяпер у яго свая сям'я, і яны разам з жонкай і дачкой жывуць у асобнай кватэры.

— Купілі?

— Не, сацыяльная служба прадаставіла, як і ўсё астатняе.

Да глыбокай ночы доўжылася застолле. Не столькі віно смакавалі, колькі стараліся нагаварыцца. Не змаўкалі і тады, калі Віктар пешшу праводзіў мяне ў гатэль. Толькі апынуўшыся ў пакоі, застаўшыся сам-насам, я міжволі падумаў: а за якія такія шышы Германія гарантуе бесклапотнае жыццё такім вось эмігрантам, як сямейства Кавалёвых з Гомеля? Больш як за шаснаццаць гадоў палец аб палец не стукнулі дзеля папаўнення бюджэту нямецкай дзяржавы, а жывуць — дай Бог кожнаму ў нашай краіне. Гартаючы фотаальбом, я звярнуў увагу на здымкі: вось Віктар, Наталля і дзеці на зімовых курортах, а вось — на летніх. Тут на пікніку з сябрамі, а вось гэтыя здымкі зроблены з іншай нагоды, але таксама сведчаць, што Кавалёвы не замыкаюцца ў сценах дыхтоўнай берлінскай кватэры.

Не хвалюе маіх сяброў фінансавы крызіс. Адчуваецца, не хвалюе іх і ўзрост. Калі б жылі ў Гомелі, то сёлета Віктар збіраўся б на пенсію. А тут, у Германіі, чарговы юбілей не абяцае яму ніякіх змен у жыцці. Як атрымліваў дапамогу, так і будзе атрымліваць. Наадварот, калі дасягне пенсіённага ўзросту па нямецкіх мерках, то пэўныя льготы нават пашырацца. Адным словам, будучае жыццё яго бачыцца бязвоблачным.

А што могуць сказаць на гэты конт яго сябры-аднакурснікі? Паколькі, як і Віктара, я ўсіх іх добра ведаю, то хочацца крыху паразважаць, зірнуць на жыццё з мясцовай званіцы.

Віктар дэманструе марафонскія ўзнагароды аўтару нататак.

Дуля ад роднай дзяржавы

Амаль сорак гадоў мінула, а заплюшчу вочы і бачу, як Міша Буслаўскі "банкуе" за сталом з нагоды паспяховага завяршэння чарговай сесіі. Ён выдзяляўся сярод сяброў-аднакурснікаў не толькі тым, што быў на год-два старэйшы за іншых, але і сваёй сялянскай практычнасцю. Ці не з-за гэтага ён і не імкнуўся застацца пасля вучобы ў Мінску. Ведаў, у сталіцы кватэру не хутка атрымаеш, а наконт таго, каб пабудаваць свой дом, — гэта ў той час нават у сне не магло прысніцца.

Праўда, і ў роднай Вілейцы, куды вярнуўся па размеркаванні пасля заканчэння інстытута, манная каша з неба не падала. Ажаніўся і стаў, як кажуць, прымаком — доўгі час жыў у цешчыным доме разам з усім яе сямействам. Не адзін год упіраўся, пакуль пераехаў у свой дом, які пабудаваў па ўласным праекце. Днём за апарацыйным сталом, а да глыбокай ночы — на будоўлі. Адным словам, ніхто не падарыў жыллё, потам і крывёю мазоляў даўся яму кожны квадратны метр.

Ужо некалькі гадоў можна было б адпачываць. Ды дзе там! Зімой толькі за газ трэба плаціць тысяч пад дзвесце, а гэта, лічы, амаль палова пенсіі. А колькі іншых расходаў! Дочкі маюць свае сем'і, а малодшы сын яшчэ вучыцца ў Гродзенскім медінстытуце, трэба ж хлопцу дапамагаць! Таму і не думае Міхаіл Сцяпанавіч Буслаўскі пакідаць работу. Наадварот, баіцца, каб начальства не знайшло замену, вунь колькі пенсіянераў за апошнія гады адпраўлены на адпачынак.

Днямі патэлефанаваў Валерыю Навумовічу. Як і Міхаіл, ён крыху старэйшы за сваіх былых аднакурснікаў — Мікалая Сароку і Віктара Кавалёва. Трыццаць гадоў і два месяцы адпрацаваў анестэзіёлагам-рэаніматарам. Пра такі стаж у той жа Германіі нават марыць не могуць! Праўда, і без такога рэкорднага стажу са звышшкоднымі ўмовамі працы нямецкі калега можа лёгка разлічваць на пенсію як мінімум у тры тысячы еўра. А што паклала наша родная дзяржава Валерыю Трафімавічу? Пад 460 тысяч беларускіх рублёў. Па сённяшнім курсе — недзе сто дваццаць еўра. Жыві і радуйся! Каб звесці канцы з канцамі, у апошнія гады падпрацоўваў на адной фірме. Але яна на мяжы банкруцтва, і вось аказаўся наогул без работы. Добра, калі пашанцуе знайсці іншае месца. А калі не?..

У студзені пенсіянерам стаў і Коля Сарока. Для ўсіх ён ужо даўным-даўно вядомы прафесар, доктар медыцынскіх навук, і не Коля, а Мікалай Фёдаравіч Сарока. Толькі для мяне ён быў і застаўся Колем. Рэдка бывае, каб мы сустрэліся і не ўзгадалі былыя студэнцкія гады. Здаецца, учора гэта было. А ў студзені, як я ўжо заўважыў, і яму, Мікалаю Фёдаравічу, споўнілася шэсцьдзесят.

Хто не ведае яго жыццё, можа падумаць: шчаслівчык! Абараніў спачатку кандыдацкую, потым доктарскую, быў дэканам лечфака, прарэктарам інстытута, выконваў абавязкі рэктара, цяпер вось загадчык кафедры, галоўны рэдактар вядучага медыцынскага часопіса, член розных грамадскіх рад... Сапраўды, шчаслівчык, але які кошт такога шчаслівага жыцця? Абараняць кандыдацкую давялося ў Яраслаўлі, тут, у Мінску, трэба было пакінуць месца для дачкі высокага начальніка. Нямала памыкаўся, пабадзяўся па чужых кутках, пакуль не атрымаў нармальную кватэру. Не, не з інстытуцкага фонду; ад дзяржавы толькі жонцы як участковаму доктару некалі прапанавалі двухпакаёвую "хрушчоўку".

Адным словам, усё жыццё рваўся да нейкіх вышынь, а што зарабіў? Пенсію ў 462 тысячы рублёў. Рана ці позна, але кафедру давядзецца пакінуць, як і рэдакцыйную працу. І як тады можна будзе жыць на нейкія 122 еўра?! Той жа Віктар Кавалёў, які для нямецкай дзяржавы абсалютна нічога не зрабіў, сёння мае 700 еўра. І галава ў яго не баліць, як заплаціць за кватэру. А тут зімой за чатырохпакаёўку набягае разам з тэлефонам, платай за камп'ютэрнае падключэнне, яшчэ за тое-сёе пад 300 тысяч рублёў. Калі, не дай Бог, заўтра застанецца з адной пенсіяй, то кладзі зубы на паліцу. Вядома ж, пра тое, каб купляць новыя кніжкі, бываць на канцэртах, у тэатрах, і марыць не давядзецца.

Адчуваю, мае апаненты звернуць увагу на песімізм, якім афарбаваны нататкі. Маўляў, не трэба так прадстаўляць, што вось у Віктара Кавалёва, які разам з сям'ёй з'ехаў за мяжу, жыццё райскае, а яго беларускія сябры — жабракі. Вядома ж, сёння, калі яшчэ працягваюць працаваць, не жабракі, але што іх чакае наперадзе, калі і цяпер яны не могуць пахваліцца высокім дастаткам, хоць у кожнага за плячыма пад сорак і болей гадоў працоўнага стажу. Так, яны засталіся вернымі сваёй прафесіі, шмат аддалі сіл і здароўя медыцыне. І можна радавацца таму, што змаглі дапамагчы тысячам і тысячам людзей. Але хто ім дапаможа, калі яны застануцца жыць на адну пенсію?

Мае даўнішнія сябры — і Міхаіл Буслаўскі, і Валерый Навумовіч, і Мікалай Сарока — пераступаюць тую мяжу, за якой кожны з іх мае поўнае маральнае і юрыдычнае права разлічваць на дапамогу з боку дзяржавы. Але што гэта за дапамога ў выглядзе 400—460 тысяч рублёў? Здзекі ды і толькі! Людзі аддалі дзяржаве ўсё, а ім — костка пад ногі. Што цікава: Віктар Кавалёў, які эмігрыраваў у Германію, таксама мае права на пенсію ў Беларусі. Па-першае, ён дагэтуль захаваў наша грамадзянства, а па-другое, калі прыплюсаваць час вучобы ў інстытуце, то ў яго дастатковы стаж. Але навошта яму беларуская пенсія ў 110—120 еўра, калі Германія плаціць штомесяц 700 еўра, не патрабуючы ні аднаго еўра за жыллё, лекі, медыцынскае абслугоўванне?

Не буду дражніць гусей, досыць разваг. Абавязак журналіста — даць інфармацыю. І, мне здаецца, я яе даў.

Чытайце, разважайце, абмяркоўвайце. А я на гэтым у сваім "берлінскім блакноце" стаўлю кропку.

Іосіф СЯРЭДЗІЧ.

Мінск—Берлін—Патсдам—Мінск.

МНЕНИЕ

Валдас АДАМКУС, президент Литвы: «Не победа над насилием, а лишь смена насильника»

Как сообщает **Delfi**, по словам президента Литвы **Валдаса Адамкуса**, окончание Второй мировой войны для Литвы "символизирует боль". Об этом глава Литвы заявил 8 мая на Европейском съезде редакторов культурных изданий в Вильнюсе. *"8 мая 1945 года для Литвы, как и многих стран Восточной Европы, означает не победу над насилием, а лишь смену насильника. В то же время история для Литвы еще раз превратилась в служанку политики и идеологии, прикрывающую несправедливость и преступления, искажающую факты, клевещущую на свободу и ее защитников"*, — заявил президент.

Курс на ЕС

Новое правительство Исландии во главе с Йоханой Сигурдардоттир приняло решение как можно быстрее начать процесс присоединения страны к Евросоюзу. В ближайшие дни проект резолюции на этот счет будет передан в парламент, а окончательное решение будет принято на всенародном референдуме.

Новый рекорд пения

Книга рекордов Гиннесса зафиксировала новый рекорд пения хором, после того как 160 тысяч человек спели в Индии, передает агентство IANS.

Предыдущий рекорд пения хором был зарегистрирован в 1937 году в Германии, где 60 тысяч немцев исполнили национальный гимн.

Десятки тысяч индийцев, которые собрались в пригороде столицы штата Андхра-Прадеш города Хайдерабад, исполнили семь песен на слова средневекового поэта Аннамачарьи во славу индуистского бога Вишну. Организаторами рекордного мероприятия выступили власти штата.

Крупнейший выигрыш

Обладатель билета лотереи EuroMillions в Испании выиграл рекордную сумму в 110 миллионов фунтов стерлингов (более 160 миллионов долларов), сообщил британский телеканал Sky News.

Это крупнейший выигрыш в мировой истории лотереи. Предыдущий рекорд был установлен в прошлом году во время розыгрыша итальянской лотереи Superenalotto, тогда один человек выиграл 81 миллион фунтов стерлингов.

Берлин и Париж — одним голосом

Канцлер Германии Ангела Меркель и президент Франции Николя Саркози в воскресенье вновь выступили против расширения Евросоюза, в частности, за счет Турции, передает агентство DPA.

Выступая перед активистами молодежного отделения Христианско-демократического союза (ХДС) в Берлине, Меркель отметила, что нет смысла постоянно расширять ЕС, если такой рост не позволит союзу нормально функционировать. По ее мнению, Турции следует предложить привилегированное партнерство с Евросоюзом, но не полноценное членство в альянсе.

В свою очередь Саркози заявил газете Bild am Sonntag, что "нам нужна хорошо организованная Европа". "Это означает, что мы не можем расширяться безгранично. Мы не должны давать пустых обещаний Турции", — пояснил французский лидер.

В качестве альтернативы Саркози предложил создать с Турцией объединенную экономическую зону. Он добавил, что такой же подход может способствовать сближению Евросоюза и России.

ТЕМА ДНЯ

Робкое сближение под бдительным оком Москвы

На днях запущен проект "Восточное партнерство": ЕС решил укрепить связи с шестью восточными соседями. СМИ отмечают противоречивость этой европейской инициативы, ее слабые стороны и неясные перспективы.

ЕС робко укрепляет связи с шестью восточными соседями "под невидимым и угрожающим оком бывшего опекуна", пишет корреспондент **Le Figaro** Пьер Авриль. Намереваясь инвестировать до 2013 года 600 млн евро в экономики этих стран, Европа стремится достичь стабильности на своих восточных границах. Странам, в различной степени пострадавшим от экономического кризиса и хронической политической нестабильности, будут даны торговые возможности и в обмен на структурные реформы, призванные побороть коррупцию и привить демократические стандарты.

Daily Telegraph пишет, что прошедший в Праге саммит ЕС с шестью бывшими советскими республиками значительно ослабил свой пафос и существенно снизил предполагавшийся ранее настрой на "Восточное партнерство". Причина, по мнению газеты, — внутренний раскол в Евросоюзе и страхи, особенно в Германии, того, что ускоренная интеграция с Восточной Европой приведет к резкому увеличению иммиграции их граждан в страны ЕС. По этой причине государства ЕС отказались от политики упрощения визового режима с этими странами.

Frankfurter Allgemeine не видит принципиальных новшеств в программе "Восточное партнерство": Ничего особо нового в этой программе нет. В принципе, речь идет о европейской политике соседства, разработанной сразу после волны расширения ЕС в 2004 году и поданной в новой упаковке. Россия, с которой ЕС поддерживает особые отношения, охотно именующиеся "стратегическими", не участвует в новой программе. Зато в числе участников сразу три кавказских государства, которые не граничат с Евросоюзом, но играют не последнюю роль в снабжении Европы энергоресурсами.

The Wall Street Journal пишет, что план "Восточное партнерство" обострил отношения между ЕС и Россией, полагающей, что Брюссель вмешивается в ее сферу влияния. Европейская сторона в свою очередь пытается избежать повторения грузинского и газового кризисов.

По мнению **Die Welt**, Россия воспринимает новую "восточную политику" ЕС как провокацию. Отношения России с НАТО и ЕС напряжены до предела. В то время как на них не могли не сказаться высылки дипломатов, военные учения в Грузии, Брюссель еще и закрепил печатью партнерство с 6 бывшими советскими республиками. Более неблагоприятного фона для создания "Восточного партнерства" трудно себе представить.

Однако, как полагают эксперты, сомнения в подлинной серьезности намерений ЕС вызывает бюджет программы — 600 млн евро, часть которого будут составлять средства из уже существующих проектов. Кроме того, добавляют авторы материала, 6 партнеров представляют собой весьма разнородную группу: Молдова и Беларусь однозначно находятся под влиянием Москвы. Украина разочарована тем, что значимость нового предложения ниже по сравнению с уже существующими договоренностями с Брюсселем. Армения и Азербайджан, продолжают журналисты, не столь заинтересованы в политических аспектах партнерства — им важнее позиционировать себя в Европе как поставщиков энергоресурсов.

Россия, по всей видимости, боится, что Брюссель может поставить 6 своих новых партнеров перед выбором: мы или Москва? Премьер Путин назвал "Восточное партнерство" альтернативой расширению НАТО на Восток. При этом, по словам аналитика по Восточной Европе из Фонда имени Бертельсманна Корнелиуса Охманна, Москва считает законными свои притязания на влияние в соседних государствах.

Подготовил к печати Василий КРАВЧУК.

Народная Воля http://www.nv-online.info
12—14 МАЯ 2009 г.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Эдмінас БАГДОНАС: «Усходняе партнёрства» выгадна найперш Беларусі»

Напярэдадні дня Перамогі супрацоўнікі Пасольства Літвы ў Беларусі на чале з паслом Эдмінасам Багдонасам традыцыйна ўсклалі кветкі ў Хатыні ў памяць ахвяр Другой сусветнай вайны.

Пасля ўскладання кветак спадар Багдонас адказаў на пытанні журналістаў, якія найперш папрасілі пракаментаваць уступленне Беларусі ва "Усходняе партнёрства".

— Мы ўвесь час сцвярджалі, што менавіта гэты шлях для Беларусі не толькі правільны, але і выгадны, — сказаў Эдмінас Багдонас. — Удзел ва "Усходнім партнёрстве" дазволіць краіне рэалізаваць новыя ініцыятывы ў вырашэнні энергетычных, інфраструктурных, візавых і іншых пытанняў. Самае галоўнае, што Беларусь прыняла гэтую прапанову. Цяпер важна, як дэкларацыя будзе ўвасабляцца ў жыццё, якія пэўныя захады будуць зроблены па яе выкананні.

— А што вы скажаце з нагоды таго, што візавае пытанне адклалі на трэцяе месца?

— Віза — гэта тэхнічнае пытанне. Калі Беларусь і Еўрасаюз знойдуць варыянты ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва, то рашэнне па ім можа быць прынята вельмі хутка. А ўвогуле, удзел Беларусі ва Усходнім партнёрстве адпавядае зацікаўленасці Літвы ў стабільным рэгіёне і стабільнай сітуацыі ў энергетычнай сістэме.

Алесь СІВЫ, фота аўтара.

РЭХА

Прыклад, як ставіцца да сябе самога

Нядаўна нацыянальна свядомая грамадскасць нашай краіны віншавала і ўшаноўвала з нагоды 80-годдзя выдатнага сына Беларусі, доктара гістарычных навук прафесара Леаніда Лыча. Ён не толькі прызнаны навукоўца, а і сапраўды вялікі патрыёт, узор мудрасці, інтэлігентнасці. Паважаны спадар Лыч — гэта прыклад для ўсіх нас, беларусаў, як патрэбна кожнаму з нас у першую чаргу ставіцца да самога сябе, як быць проста нармальным чалавекам у любых варунках, я ўжо не кажу пра нейкія высокія матэрыі. У сваёй працы "Ратуйцеся, беларусы!" навуковец выказвае погляд на тое, што неабходна кожнаму з нас рабіць, каб уратавацца, не знікнуць бясследна ў бездані цемрашальства. Як не прыслухацца да парад мудраца сучаснасці?

Але, як бачым на прыкладзе розгаласу на публікацыю прафесара, сучасныя цемрашалы літаральна ашчэрыліся сваёй нянавісцю да беларускага слова — падмурка і стрыжня жыцця кожнай нацыі. Побач з артыкулам "Ратуйцеся, беларусы!" юрыст Аляксандр Студзянцоў бессаромна піша сваё "рэзюмэ" пра мову, якую не ведае. Чамусьці не жадаюць карыстацца роднай мовай у сваіх публікацыях і многія дэмакратычна настроеныя аўтары, у тым ліку вядомыя грамадскія дзеячы... Вольга Грэйгъ называе сябе "беларускай" пісьменніцай, сцвярджаючы: "Мои книги предполагают наличие ума у читателей". А вось "наличие" ведання дзяржаўнай мовы не лічыць для сябе абавязковым...

Не буду пералічваць усіх, хто вольна ці міжволі падыгрывае русіфікатарам краіны. Рэферэндум 1995 года — шлях да генацыду беларускай нацыі. Таму тым, хто адмаўляе роднаму слову ў праве на шырокае ўжыванне, раю ўчытацца ў словы Якуба Коласа з яго перадсмяротнага ліста ў ЦК КПБ: *"Пратэставаць супраць роднай мовы, з аднаго боку, могуць людзі па неразуменні, а з другога — нашы ворагі..."* Няхай тыя, хто не чуе ні Якуба Коласа, ні Францішка Багушэвіча, ні Леаніда Лыча, самі сабе адкажуць на пытанне — хто ж яны такія?

Ніколі не верце любому, хто лічыць сябе грамадзянінам Беларусі, але размаўляе на чужой мове, бо ён не паважае, не цэніць сваё роднае, незаменнае.

Яшчэ раз праз "Народную Волю" хачу шчыра падзякаваць шаноўнаму настаўніку сучасных беларусаў спадару Леаніду Лычу і пажадаць яму яшчэ шмат дзесяцігоддзяў вучыць нас МУДРАСЦІ. Паважаныя суайчыннікі, калі мы прыслухаемся да яе, дык выжывем, а калі спакусімся на прыгожыя абяцанкі манкуртаў, то згінем. Нас з усіх сіл, так бы мовіць, выцягваюць зársткі, а мы ўпіраемся. Дзе ж інстынкт самазахавання? Ён існуе нават у аднаклетачных, а мы ж, здаецца, яшчэ быццам людзі. Ці ўжо не?

З павагай —

Мікола КАНАХОВІЧ, афіцэр у адстаўцы.

г.Пружаны.

ЮБИЛЕЙ

Николай ХВИСЮК:

«Немцы аплодировали нам стоя!»

В этом году народному хору ветеранов "Спадчына" исполняется 50 лет. В честь юбилея "Народная Воля" встретилась с руководителем хора Николаем Хвисюком.

— Кто поет в хоре ветеранов "Спадчына" — люди, давно мечтавшие о музыке, но получившие возможность лишь на пенсии заниматься ею, или профессиональные музыканты?

— Наши исполнители не профессионалы — просто к пенсии они отнянчили детей, разобрались с внуками, а потребность в активности осталась. Например, женщине, которая пришла к нам два месяца назад, после выхода на пенсию сыновья заявили: "Ты свое отработала, теперь делай что хочешь, но работать мы тебе не дадим!" Что же делать человеку, который всю жизнь был занят, постоянно где-то нужен? Чтобы реализовать свою потребность в активности, такие люди идут к нам. Другое дело, что мы не всех принимаем...

— Кого же и по каким признакам берете?

— Для начала я проверяю, есть ли у человека слух и более-менее приличный голос. Затем сажаю его в подходящую хоровую партию и даю время освоиться, побороть стеснение. Это могут быть и пару месяцев, и полгода. За это время он узнает коллектив, а мы — его: что за человек, как он относится к нашим порядкам. Затем я вызываю его к себе и после разговора принимаю решение. Бывает, и отказываю некоторым.

— Если я не ошибаюсь, большинство участников вашего хора — женщины. Это связано с тем, что у дам большая тяга к прекрасному в виде музыки?

— Сейчас у нас на 35 женщин приходится 5 мужчин. Конечно, мужчин изначально приходит меньше, но порой они приживаются лучше женщин. Например, пришла к нам одна пара: женщине так понравилось наше выступление, что она решила и себя попробовать, а муж пошел за компанию. И что бы вы думали произошло через месяц? Мужу так понравилось это занятие, что он заявил жене: "Ты как хочешь, а я буду ходить на хор в любом случае!"

— Государственный академический народный хор Республики Беларусь имени Геннадия Цитовича постоянно выезжает с выступлениями в Европу. А у вас зарубежные гастроли случаются?

— Не сыпьте соль на рану! Конечно, хотелось бы поехать куда-нибудь. Но кроме поездки в Германию, которую нам организовало общество "Минск—Майнц" в 1999 году, мы никуда не ездили. Это был просто праздник для нас — мы прекрасно провели время. А на приеме после нашего выступления бургомистр Майнца заявил, что будет голосовать за принятие Беларуси в Евросоюз. Потому что так хорошо петь такие замечательные песни плохой народ не может!

Но даже 10 лет назад, когда немцы нам все оплачивали, одна наша исполнительница отказалась поехать, потому что у нее не было денег. Конечно, проезд, проживание и питание были бесплатны, но человеку же надо хоть открытку оттуда привезти. Однако и на это денег нет.

Конечно, Национальный хор имеет спонсоров, которых у нас нет. Мы даже по Беларуси не можем особо разъездиться...

— А если попробовать найти спонсоров?

— Мы же все никак не можем дождаться закона о спонсорстве, по которому если предприниматель оказывает кому-то помощь, то на эту сумму освобождается от налогов. Иначе, кому это надо — помогать тебе, а потом с этой суммы еще и платить налог государству?

— Существует популярное заблуждение, что красивый звонкий молодой голос может принадлежать лишь молодой красивой девушке...

— Нас действительно встречают по одежке: смотрят — приехали какие-то старики. А после концерта подходят и говорят: "Какие же вы молодые! Как же вы хорошо поете!"

Когда мы выступали в концертном зале немецкого города Майнца, организаторы поставили специально для нас на сцене стулья. Они думали, что мы споем одну песню и повалимся. А когда мы выдали им часовую программу, не садясь, люди аплодировали стоя! (*Смеется.*)

— Вы и во внесценической жизни являетесь одной командой?

— Конечно! У нас семейная атмосфера. Вместе летом выезжаем на пикники, вместе навещаем заболевших, вместе отмечаем праздники. Прямо в нашем репетиционном зале собираемся — тут у нас и песни, и пляски случаются. Мы же нормальные люди, а нормальный человек не может не выпить по поводу (*смеется*).

— Семьи участников хора не ревнуют?

— Случается (*смеется*)! У нас ведь на моей памяти в хоре соединились две пары. Бывает и другая ревность: собирается жена на репетицию, а муж ей заявляет: "Как на дачу ехать, так у тебя все болит, а как на хор, так летишь!" Но когда мужья приходят на наши репетиции, сабантуи, то видят, какая у нас хорошая атмосфера, и все вопросы отпадают.

— Кроме того, что вы руководитель хора, также вы являетесь доцентом кафедры хорового дирижирования Белорусской государственной академии музыки. А члены вашей семьи тоже связаны с музыкой?

— Жена у меня концертмейстер-пианист, она работает со мной и на кафедре, и в хоре. А вот дети свою жизнь с музыкой не связали. В свое время чисто из меркантильных соображений хотел, чтобы дочь стала пианисткой. Она училась на педагога по дошкольному воспитанию. Я советовал ей освоить фортепиано и пойти преподавать пение — просто чтобы дети были при ней, досмотрены и ухожены. Но она лишь три года позанималась и сказала, что это не ее. Я не настаивал — и правильно сделал: сейчас она занимается бизнесом, и фортепиано ей пригодилось лишь для общего образования.

Ольга ПРУДНИКОВА.

СПРАВКА «НАРОДНОЙ ВОЛИ»

Хор ветеранов "Спадчына" появился в 1959 году в стенах Республиканского Дворца культуры профсоюзов. Тогда он назывался Народным хором ветеранов войны и труда.

В 1977 году хору было присвоено почетное звание "Народный коллектив".

С 1982 года хоровой коллектив возглавляет доцент кафедры хорового дирижирования Белорусской государственной академии музыки Николай Хвисюк. Почти все песни, исполняемые хором сегодня, — в его переложениях.

В копилке наград Николая Николаевича медаль Министерства культуры СССР "За достижения в самодеятельном художественном творчестве", почетный знак Министерства культуры Беларуси "За значны асабісты ўклад у развіццё беларускай культуры", ряд почетных грамот Белсовпрофа и др.

В 2002 году хор "Спадчына" стал членом коллектива Республиканского Дворца культуры ветеранов.

ПАРАЛЕЛІ

У ЗША самыя высокія заробкі — у дактароў

Дактары ўзначалілі штогадовы рэйтынг часопіса Forbes сярод самых высокааплатных прафесій у ЗША.

Самы высокі сярэднегадавы заробак у ЗША — у хірурга ($206 770).

Медыцынскія работнікі занялі першыя 15 месцаў у рэйтынгу. Сярод іншых высокааплатных прафесій — топ-менеджэр, адвакат, пілот, авіядыспетчар, нафтавік і фінансавы аналітык, паведамляе Газета.ру.

Як паведамляе nn.by са спасылкай на Нацыянальны статыстычны камітэт, сярэдні месячны заробак дактароў у Беларусі складае 1 мільён 243,2 тысячы рублёў (444 долары), сярэдняга медыцынскага персаналу — 689,3 тысячы (246 долараў), малодшага медыцынскага персаналу — 427,3 тысячы рублёў (169 долараў).

А сярэдні заробак ва ўстановах аховы здароўя складаў у лютым 712,5 тысячы рублёў (254 долары).

«ЕВРОВИДЕНИЕ»

Один звонок — тысяча рублей

Свой голос за понравившегося исполнителя телезрители могут отдать сегодня в первом полуфинале и 16 мая в финале.

Телефонные номера для голосования сообщат во время прямой трансляции конкурса. Стоимость звонка с домашнего телефона — 1 тыс.рублей.

С юридических лиц и индивидуальных предпринимателей дополнительно взимается НДС в размере 18% , пишет БЕЛТА.

Продолжительность телеголосования будет 15 минут.

Напомним, первый полуфинал "Евровидения" пройдет 12 мая, 14-го — второй. Финал конкурса пройдет 16 мая. Всего в "Евровидении" примут участие представители 42 стран.

АЎТАБІЯГРАФІЧНАЯ АПОВЕСЦЬ

Васіль ШАРАНГОВІЧ

ГЕН ЖЫЦЦЯ

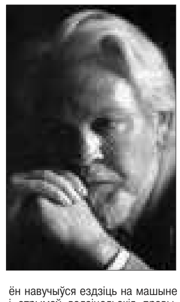

(Працяг. Пачатак у №№57—70.)

У 1955 годзе мы атрымоўвалі на першым курсе стыпендыю 140 рублёў (па тых грашах да хрушчоўскай дэнамінацыі). За кватэру я спачатку плаціў 90 рублёў, М. Сабадаш браў танней — 80 рублёў. На пражыццё заставалася каля 60 рублёў. Гэта ў тыя часы, калі вялікі батон каштаваў 3 рублі, конская каўбаса (а яна тады прадавалася) каштавала 9—10 рублёў, хлеб 1 рубель 50 капеек. За ўсе гады вучобы я ніколі не атрымліваў ад бацькоў паштовага пераводу, уся дапамога — кавалак сала, зімой яшчэ колца каўбасы, трохі масла, яек, вось і ўсё. Бывала, бацька прыязджаў у Мінск, каб на Юбілейным кірмашы (тады такі быў) прадаць мяса авечкі. У такія прыезды і мне тое-сёе перападала. Зімой, пасля канікулаў, вёз на пражыццё другога семестра сала, каўбасу, нават бульбу і вельмі эканомна гэта расходаваў, бо стыпендыі хапала толькі трохі на хлеб ды на фарбы.

Жывучы ў М. Сабадаша, я захоўваў свой скарб у скрыначцы, у дваровым гаспадарчым сарайчыку. Такія сарайчыкі тады будавалі для тых, хто пражываў у дзяржаўных дамах, іх і цяпер яшчэ можна сустрэць.

Аднойчы, вярнуўшыся з вучылішча, я пайшоў у сарайчык, каб адрэзаць кавалачак сала і зварыць нейкі суп, бо суп усе гады вучобы быў адзіным уратаваннем ад голаду. І бачу — замок не ўзламаны, а маю скрыначку як карова языком злізала. Гаспадар і яго жонка сказалі, што нічога не ведаюць. А для мяне гэта было амаль што галодная смерць. Толькі намнога пазней я даведаўся ад Шуры Шатэрніка, што маім салам і каўбасой закусіў Сабадаш са сваімі сябрамі перад Першамаем. Тады ў мяне і думкі такой не магло ўзнікнуць, бо ён жа быў "честью и совестью" эпохі.

Можна папытацца, а пры чым тут Шура Шатэрнік.

У тым самым пад'ездзе, дзе я кватараваў, жыў на другім паверсе хлапчук, які аднойчы паказаў мне свае малюнкі, сказаўшы, што таксама хоча стаць мастаком. Я зацікавіўся і стаў яго кансультаваць, заахвочваць і падтрымліваць у яго памкненнях. Цяпер Алесь Шатэрнік — знакаміты скульптар, а я лічу, што мая педагагічная практыка, хаця і ўмоўна, пачалася менавіта з яго.

Тэрмінова напісаў бацькам пра такое прыкрае здарэнне. Маўляў, доўга не пратрымаюся, хоць чым-небудзь дапамажыце. Гэта быў першы і апошні раз, калі я звяртаўся да бацькоў па дапамогу, ведаючы, як цяжка ім жывецца, а на руках яшчэ трое дзяцей. К гэтаму часу нарадзіўся мой другі брат, Косця.

Бацька зарэзаў авечку і перад Першамаем прыехаў прадаць яе на тым жа Юбілейным кірмашы. Прывёз тое-сёе з харчу, прадаўшы мяса, даў трохі грошай, застаўся ў Мінску на свята, і мы з ім змаглі схадзіць на святочную дэманстрацыю. Так я дажыў да заканчэння першага курса і адначасова дзесяці класаў. Як-ніяк, а маральнае і фізічнае напружанне было вялікім пры такім напаўгалодным жыцці. Часам ішоў па вуліцы, а ў вачах цямнела, і я мог, самлеўшы, упасці. Калі побач былі людзі, мяне падымалі і вялі да бліжэйшай лаўкі, можа, думалі, што перабраў хлопец. А калі нікога блізка не было, праз некаторы час прыходзіў у прытомнасць і сам шукаў, дзе прысесці, каб ачухацца. Балюча ўспамінаць той час, усё здаецца сном, які заўсёды праходзіць і становіцца прывідам.

* * *

Першы курс закончыў добра, многаму навучыўся, многае ўбачыў, пазнаў, пераасэнсаваў. Убачыў кнігі па мастацтву, хоць можна ўявіць сёння ўзровень друку, ды і выбар кніг пяцідзесятых гадоў. Дзесяць класаў скончыў на "выдатна", на выпускных экзаменах яшчэ мусіў па просьбе настаўнікаў па матэматыцы рашаць варыянты задач для ўсіх радоў, а іх было шэсць. Заданні выдаваліся для кожнага рада асобна, і, як помню, я ледзь паспеў напісаць сваё. І ў вячэрняй школе настаўніца матэматыкі, як і Валянціна Іванаўна ў Мядзельскай, стала ўгаворваць кінуць вучылішча і ісці на фізмат, дзе я мог бы дабіцца многага. Пра гэта я і слухаць не хацеў, мара была адна-адзіная — стаць мастаком.

Наступілі доўгачаканыя канікулы. Горад для мяне як быў чужым, так і застаўся. А тут два месяцы з гакам быць сярод сваіх, хадзіць на танцы, сустракацца з аднакласнікамі і аднагодкамі. Атрымаў стыпендыю за лета, накупіў поўны чамадан чорнага і белага хлеба і, забраўшы з кватэры неабходныя рэчы, прыехаў у Мядзел. Быў прыгожы летні дзень. Перш-наперш наведаў Генадзя Астроўскага. Данесці чамадан з хлебам і свае рэчы да Качаноў я не змог бы. Так было заўсёды, шукаў спадарожную падводу, бывала, начаваў дзеля гэтага ў Мядзеле. А тут Генадзь Ігнатавіч мне паведамляе, што ён навучыўся ездзіць на машыне і атрымаў вадзіцельскія правы. Машыны, зразумела, ён не меў. Але ў двары раённай бальніцы стаяла дабітая "палундра". Кабіна без шкла, няма задняга борта, матор не закрываўся, але быў спраўны. Астроўскі часцяком самавольна браў машыну, каб пакатацца, падраджаючыся заадно падвезці каму сена, каму дровы і г.д. Раённая міліцыя пра гэта ведала, але глядзела скрозь пальцы.

Дык вось, Генадзь Ігнатавіч мне і кажа:

— Давай пойдзем у бальніцу, я папрашу галоўнага ўрача, каб дазволіў цябе адвезці на гэтай машыне дадому. А заадно падвязём бацьку сена.

Рушылі да бальніцы, ён зайшоў да галоўнага ўрача, атрымаў дазвол, і мы пакрочылі да машыны. На ёй не было нумароў, гэта ламачына наогул не была зарэгістраваная. Спроба завесці аказалася няўдалай, хоць бензін і быў. Астроўскі выявіў, што нехта ўкраў бегунок ад запальвання.

Дасціпны і вынаходлівы Генадзь Астроўскі нікольκі не засмуціўся, а прапанаваў пайсці на пілараму, бо там ёсць такая самая "палундра", і на хаду. Дарэчы сказаць, была якраз нядзеля. Ён мне кажа:

— Ты будзеш зубы загаворваць дзяжурнай бабцы, а я сцягну бегунок.

Гэтыя машыны ніяк не замыкаліся, на маторах збоку былі як бы жалезныя жалюзі на зашчэпках. Аперацыя прайшла ўдала, і мы пашыбавалі да "нашай" машыны. Астроўскі яе завёў, мы закінулі ў кузаў мае рэчы і паехалі праз Мядзел у бок Качаноў, па дарозе даліўшы вады ў радыятар.

Праз кіламетр вёска Навасёлкі. Узабраўшыся ў пачатку вёскі на невялікі пагорак, адразу за скрыжаваннем машына заглухла. Пад той час пракладвалі прамы шлях на Кабыльнік, а аб'язной служыла дарога праз Навасёлкі, дзе на скрыжаванні быў паварот налева. Чаму я пра гэта так падрабязна распавядаю, даведаецеся пазней.

Машына стала, а інструменту, само сабой, ніякага. Генадзь Астроўскі пабег па бліжэйшых хатах. Я стаю каля машыны. І раптам едзе міліцэйскі "газік", які накіраваўся ў бок Кабыльніка. За паваротам прыпыняецца, з яго выходзіць капітан міліцыі і шыбуе да нашай "палундры". Я страшэнна перапужаўся. Капітан, убачыўшы сярод вуліцы машыну без нумароў, падазронага выгляду, пытаецца ў мяне:

— А дзе шафёр і чыя гэта машына?

Я адказваю, што нічога не ведаю. Скумекаў-такі! Але ў гэты момант вяртаецца Г. Астроўскі, і капітан задае яму тое самае пытанне. Генадзь Ігнатавіч, не маргнуўшы вокам, кажа, што ён выпадковы тут чалавек і нічога не ведае. Капітан паклікаў свайго шафёра і загадаў яму ўзяць такую дэталь з машыны, каб яна не змагла далей паехаць. І трэба ж! Шафёр вымае той бегунок, які мы сцягнулі на пiлараме. Адыходзячы, капітан гаворыць Г. Астроўскаму, каб той перадаў шафёру, што ён будзе ехаць назад праз гадзіну, дык няхай шафёр яго чакае. Сеў і паехаў. Нямая паўза. Аказваецца, Г. Астроўскі яго пазнаў, гэта быў начальнік Маладзечанскай ДАІ.

Трэба ведаць Генадзя Астроўскага, які ні ў якіх сітуацыях не губляўся. Ён мне гаворыць:

— У нас гадзіна часу. Бяжым у Мядзел, я папрашу ў знаёмага міліцэйскага шафёра бегунок ад "казла", які падыходзіць да "нашай" "палундры".

Мы сапраўды пабеглі, бо надта ж мала было часу. Генадзь Ігнатавіч выпрасіў бегунок, і мы кінуліся назад. Ён нешта круціў, шрубаваў у машыне, і раптам яна завялася! Аддаўшы інструменты іх гаспадарам, мы рванулі на Качаны. Дадам, падчас рамонту маёй задачай было ўважліва сачыць за дарогай, якая добра праглядалася з пагорка за Навасёлкамі. Мы дамовіліся: калі пакажацца міліцэйская машына, сваю "палундру" кідаем і з маімі трантамі ўцякаем. Але ўсё абышлося, мы паспелі і толькі вечарам, калі было ўжо цемнавата, з'явіліся ў Качанах. Скажу, што машына раўла мацней за трактар, бо выхлапной трубы не было. Дома ад такога грукату перапужаліся, калі мы заехалі ў двары шча.

Павячэралі, а на раніцу паехалі па сена. Машыну трэсла і калаціла, яна часта глухла, але сена звезлі, заадно прывезлі і дроў. Генадзя Ігнатавіча мы з бацькам правялі да Заняў, дзе бацька выпрасіў вядро бензіну, машыну дазаправілі, і, развітаўшыся, Генадзь Ігнатавіч паехаў у Мядзел.

Потым ён расказваў, што не паспеў паставіць машыну ў двор бальніцы, як да яго пад'ехаў на матацыкле мясцовы начальнік дарожнай службы, добра яму знаёмы, і папытаўся, ці не ён учора браў гэтую машыну, бо абласны начальнік загадаў яму знайсці таго, хто на ёй ездзіў. Генадзь Астроўскі, зноў жа не маргнуўшы вокам, адказвае: маўляў, учора быў у Качанах. Сказаў як бы праўду і ў той жа час зманіў. Інспектар папрасіў дапамогі адшукаць таго хулігана, і Генадзь Ігнатавіч гэта яму паабяцаў. На тым усё і скончылася.

* * *

Лета, касьба. Я яшчэ малым хлапчуком доўга вучыўся касіць. Бацька для гэтага знайшоў маленькую шасціручную, яшчэ польскую, коску і прыладзіў пад мой рост. Колькі разоў я рэзаў сабе рукі, каб навучыцца яе вастрыць! Але касец з мяне ўрэшце атрымаўся добры, і я заўсёды стаяў першым у пакосе. Мне вельмі падабалася гэта праца, і я ахвотна ішоў у пакос, хоць і працаваў практычна задарма.

Касьба, хоць гэта і цяжкая праца, для мяне была як песня. Можна ўявіць сабе квяцісты луг, дзень толькі пачынаецца, над галавой ужо пяюць жаўрукі, устае сонца і памалу падымаецца ўгору. На кветках і траўцы блішчыць раса, бы тыя пацеркі. Чым вышэй падымаецца і прыгравае сонца, пачынаюць лётаць матылькі, гудзець чмялі і пчолкі, а ты ідзеш у роўным пакосе, трава і кветкі схіляюць свае галовы, падрэзаныя знізу, і кладуцца адна да адной. За табой роўны, як бы паголены, скошаны луг і толькі дзве нітачкі-сцяжынкі — сляды ад ног. З аднаго боку, шкада зрэзаных кветак, а з другога — душа радуецца ад відовішча сенажаці, падобнай на старонку сшытка ў роўную лінейку. Пра такі гладка скошаны луг качаноўскі Тупік гаварыў: "Во скасіў, блыху можна пасадзіць — і будзе відно". Але сам ён так не ўмеў, і касмылёў няскошанай травы за ім было дужа многа. Як сонца падымалася высока, касцы ішлі дахаты, бо нездарма ж існавала прымаўка: "Раса далоў, каса дамоў".

Касьба патрабавала добра накляпанай касы, ды і ўменне яе вастрыць. Спачатку касу мне кляпаў бацька, але хутка я і сам навучыўся адцягнуць, што значыць адкляпаць, касу не горш за бацьку. Калі я касіў адзін, то мог за дзень злажыць 70 сотак лугу. Хоць быў і хударлявы, але цяглы. Вечарам брыгадзір, замераўшы скошанае, дзівіўся на мой спрыт і запісваў 4,7 працадня, што азначала — мой заробак складаў за такую напружаную працу недзе каля аднаго рубля.

Яшчэ любіў быць у кузні і дапамагаць бацьку. Дапамагаць даводзілася з маленства, і, дзякуючы гэтаму, я многаму навучыўся, што ў жыцці потым вельмі спатрэбілася.

Так паціху міналі канікулы — за гаспадарчай працай, за замалёўкамі з натуры, за акварэльнымі эцюдамі. Перакур пры касьбе або ўборцы сена — я дастаю альбом і стараюся намаляваць сваіх аднавяскоўцаў. І так паўтаралася потым кожнае лета: за паўсядзённай працай, але не прамінаючы ніводных танцаў у акрузе, тым больш што дзецюком я ўжо быў "знатным".

Не агледзішся, як лета ўжо скончылася, час збірацца ў Мінск, трэба зноў уладкоўвацца на кватэру. Студэнты практычна кожны год мянялі кватэры, бо калі хочаш заставацца на той самай, плаці за лета. Таму звычайна мы недзе пакідалі свае пажыткі і наступнай восенню шукалі кватэру зноў. А за летнюю стыпендыю можна было нешта купіць, нейкую адзежу альбо абутак. І так з году ў год. Гэта, вядома, тычылася такіх галадранцаў, як я. Але такіх было не так багата.

* * *

На другі год я ўладкаваўся жыць на Першым Цвёрдым завулку, разам з Васілём Ціханенкам і хлопцамі з Гродна і Добруша. Прозвішчаў іх не памятаю, бо яны былі са старэйшых курсаў, ды і па жыцці я іх больш ніколі не сустракаў і не чуў аб іх потым. Дарэчы, гэта ж можна сказаць і пра большасць тых, з кім вучыўся на адным курсе.

Дык што ж гэта было за "жылое" памяшканне, дзе мы месціліся? Нешта накшталт мансарды, дашчанай, няўцепленай. Мы называлі свой пакой "галубятняй". Уваход быў па лесвіцы з кухні гаспадароў, дзе пасярэдзіне стаяла чыгунная труба ад печкі на першым паверсе.

(Працяг на 6-й стар.)

ГЕН ЖЫЦЦЯ

(Працяг. Пачатак на 5-й стар.)

Семестравы прагляд работ у мастацкім вучылішчы. 1958 г.

Як палілася ў печцы, труба моцна награвалася, і трэба было праяўляць асцярожнасць, каб не апячыся аб яе. У нашым пакоі ставілася горача, можна было хадзіць у адной кашулі, але хутка труба астывала, і пад раніцу тэмпература ў "галубятні", напэўна, не намнога адрознівалася ад вулічнай.

Па перыметры пакоя стаялі чатыры ложкі, засцеленыя дошкамі з сеннікамі. Падушкі і пасцельная бялізна былі ў кожнага свае, як і тое, чым можна было накрывацца. Каля акна стол з табурэткамі — і ўсё. Зімой мы спалі ва ўсім тым, у чым хадзілі ўдзень, галоўнае — не адмарозіць нос і вушы.

З гаспадыняй мы дамовіліся, што яна будзе гатаваць для нас на абед суп, па талерцы на едака. На тыдзень кожны па чарзе забяспечваў прыгатаванне супу, а гэта ў асноўным бульба, макарона, капуста і сала, каб засквабыць той суп. Хлеб у кожнага быў свой. Для мяне гэта была адзіная ежа на дзень, бо матэрыяльны стан у астатніх быў непараўнальна лепшы. Хлопцы ж гарадскія!

Помню, калі мы разлівалі гаршчок з супам па талерках, а суп варыўся к нашаму прыходу, дык адразу накідваліся на яго, елі апякаючыся, бо ніхто не хацеў заставацца апошнім. Мы аб'явілі "марскі закон": хто з'ядаў апошні, той павінен мыць посуд. Больш за ўсіх гэта даводзілася рабіць Васю Ціханенку, хаця ён стараўся, бедалага, не быць апошнім.

У тых цяжкіх умовах я стаў шукаць хоць якую-небудзь працу, каб неяк выжыць. Трэба было ўжо купляць алейныя фарбы і пэндзлі, бо на другім курсе пачынаўся алейны жывапіс. Праўда, бацька зрабіў мне эцюднік, дастаўшы ў райцэнтры фанеры, і складны мальберт па маіх чарцяжах. Эцюднік той не захаваўся, а мальберт і сёння знаходзіцца ў маёй майстэрні. Купіць жа гэтыя неабходныя прыстасаванні я не меў за што, як гэта рабілі іншыя студэнты.

Мае аднакашнікі параілі мне звярнуцца ў райкам камсамола, магчыма, там дапамогуць знайсці нейкую працу, якая б не замінала вучобе. Я зайшоў у Ленінскі райкам камсамола, які месціўся на рагу праспекта Леніна і вуліцы Я. Купалы. Трапіў да першага сакратара А. Сазановіча, вогненна-рыжага маладога хлопца (потым ён быў старшынёй Дзяржкамітэта па спорце), выклаў сваю просьбу. Калі я назваў прозвішча, ён, нахіліўшыся да другога чалавека, які сядзеў збоку, ціха яму сказаў: "Зноў Шаранговічы выпаўзаюць". Пачуўшы гэта, я адразу зразумеў, што мне тут ніхто не дапаможа. Нагадаю, ішоў 1956 год, Шаранговічы яшчэ не былі рэабілітаваныя, і я тады не ведаў, што засталося не так многа часу да іх рэабілітацыі.

Але мне пашчасціла ўжо з другога курса — некалькі студэнтаў вучылішча сталі статыстамі ў Вялікім тэатры оперы і балета, сярод іх аказаўся і я. Хто нас туды прывёў або параіў звярнуцца да адміністрацыі тэатра, я цяпер не памятаю. А можа, была аб'ява ў нашай вучэльні. Гэта была цікавая старонка ў маім жыцці, бо, з аднаго боку, можна было зарабіць невялікую капейчыну, а з другога — убачыць не толькі тэатральныя пастаноўкі з глядзельнай залы, але і тое, што робіцца за кулісамі. За ўдзел у масавай сцэне плацілі рубель; калі патрабавалася рэпетыцыя да выступлення, яшчэ рубель; калі павінен быць на пярэднім краі сцэны, як, напрыклад, ці то ў балеце "Эсмеральда" Ц.Пуні, ці то ў "Карсары" А.Адана давялося яшчэ з адным хлопцам фехтаваць на шпагах, за гэта плацілі два рублі. У "Дзяўчыне з Палесся" Я.Цікоцкага, калі быў забіты герой оперы, ад мяне патрабавалася зычна сказаць са сцэны: "Расцяпа камендант", — і цягнуць "забітага" за кулісы. Памятаю, партыю гэтага героя выконваў знакаміты тэнар Ісідар Балоцін, які лаяўся на мяне матам: маўляў, малады ды здаровы, выкручваю яму рукі.

Думаю, мне давалі такія даручэнні з-за таго, што быў рослым і даволі моцным хлопцам. Так паступова за месяц набягала ад 20 да 40 рублёў — такая-сякая дапамога для падтрымання жыцця. Але больш за гэта прыцягвала магчымасць паслухаць оперы і паглядзець балеты. Калі даводзілася быць статыстам, па заканчэнні сваёй "ролі" я прымошчваўся на вольнае месца ў зале і даглядваў пастаноўку да канца. Можна было таксама атрымаць кантрамарку і паглядзець з галёркі той ці іншы спектакль. Мне ўдалося прагледзець увесь рэпертуар Тэатра оперы і балета таго часу. Такая магчымасць мяне прасвятліла, развіла разуменне класічнай музыкі і яе прыгажосці, пашырыла маю агульную адукаванасць, хоць часткова, але зняла правінцыйную абмежаванасць.

Паслухаўшы столькі класічнай музыкі, я палюбіў яе ўсім сэрцам, менавіта з тых часоў яна запала мне ў душу, я пранёс гэтую любоў праз усё жыццё, і сёння яна мне найбольш блізкая. Хаця ў Оперны тэатр з тых часоў так часта не хадзіў.

Але ж не менш цікава было і за кулісамі. Мы павінны былі грыміравацца, апранацца ў адпаведныя касцюмы. Касцюмы тыя былі запыленыя, сто гадоў не мытыя, ад іх патыхала нафталінам і нечым яшчэ. Незлічоныя калідоры, заваленыя бутафорыяй, рознага кшталту памяшканні — лёгка можна было заблудзіцца, як у лесе. Падчас спектакля ўсюды бегаюць людзі, крычаць, лаюцца. Разабрацца, што да чаго, у мяне не было магчымасці, уражвала толькі вялікая розніца паміж тым, што адбывалася на сцэне і што рабілася за ёй.

Помніцца, стаіць за кулісамі І.Балоцін (а я быў непадалёк) перад выхадам, моцна сварыцца з другім артыстам, прычым, як цяпер кажуць, ужывае ненарматыўную лексіку. Раптам яму гавораць, што яго выхад. І ён, як нічога не было, выходзіць з-за куліс і прыгожым тэнарам зацягвае арыю. Я быў проста збянтэжаны і ашаломлены: як жа так, такое пераўвасабленне!

У той час, а гэта значыць у 1956—1958 гадах, у рэпертуары тэатра ішлі оперы: "Садко" М.Рымскага-Корсакава, "Князь Ігар" А.Барадзіна, "Страшны двор" С.Манюшкі, "Іван Сусанін" М.Глінкі, "Барыс Гадуноў" М.Мусаргскага, "Рыгалета" і "Травіята" Дж.Вердзі, "Мазепа", "Іаланта" П.Чайкоўскага, "Яснае світанне" А.Туранкова, прыгаданая "Дзяўчына з Палесся" Я.Цікоцкага, а таксама балеты — "Карсар" А.Адана, "Эсмеральда" Ц.Пуні, "Лебядзінае возера" і "Спячая прыгажуня" П.Чайкоўскага і многія іншыя шэдэўры сусветнай і нацыянальнай класікі.

А якія спевакі выступалі тады на сцэне Вялікага тэатра оперы і балета: І.Балоцін, М.Дзянісаў, Н.Сярдобаў, М.Зюванаў, Р.Млодэк, С.Друкер, Т.Ніжнікава, салісты балета: С.Дрэчын, А.Нікалаева, В.Міронаў, Н.Давыдзенка і іншыя. Усіх пералічыць немагчыма, называю толькі тых, якія больш за іншых запомніліся.

Паступова мая "артыстычная" дзейнасць у Оперным тэатры стала затухаць, і трэба было шукаць іншыя магчымасці зарабіць на сваё існаванне. У вучылішчы былі дзве змены заняткаў па мастацкіх дысцыплінах, і я стаў прасіцца на другую змену натуршчыкам хаця б на адну ці дзве пастаноўкі. Становішча маё на той час было проста безвыходнае: наперадзе зіма, а боты знасіліся, з верхняй вопраткі толькі габардзінавы плашч, які бацька, акрамя сваіх інструментаў, прывёз з Германіі, ды і той ужо рвецца ад старасці.

* * *

Мяне вельмі ўразіў эпізод, які здарыўся, калі я прыехаў дадому на Кастрычніцкія святы. Восень выдалася вельмі халодная, ужо падмарожвала, зверху падаў мокры сняжок, неба шэра-стальное, пад нагамі хлюпае густая гразь. Лісце ўжо асыпалася, і лес навокал вёскі цёмны і пануры. Адпаведны і настрой, бо я прыехаў у ботах, якія даўно "есці просяць", ногі прамакаюць, а на плячах той самы тонкі нямецкі плашчык. Не дзіва і сур'ёзную хваробу падхапіць у такіх умовах!

А восенню ў вёсцы і з харчам бяда. Леташняе сала скончылася, карова амаль што не дае малака, куры не нясуцца. Дык што ж можна даць сыну ў дарогу? Бацька праводзіць мяне ў Зані, адкуль пойдзе калгасная "палундра" ў Мінск, а ехаць даводзецца ў кузаве. Ідзём праз амшару, і бацька мне гаворыць:

— Можа, Вася, я прадам карову, каб цябе трошкі прыадзець? Бо як жа ты ў Мінску перазімуеш?

І тут я раптам упершыню за сваё жыццё ўбачыў скупыя мужчынскія слёзы ў бацькавых вачах. Я ўжо казаў, што гэта быў жалезны чалавек, і ніколі не думаў, што ён можа заплакаць. Я разумеў: ён гатовы пайсці на такі крок з адчаю, безвыходнасці. Бо што такое селянін без каровы, а тут яшчэ трое малых дзяцей! Гэта пагібель для ўсіх. Я адказаў бацьку, што не дапушчу, каб дзеля мяне прадалі карову, пастараюся сам нейкім чынам зарабіць трохі грошай, каб купіць сабе паліто і боты! А калі нічога не атрымаецца, кіну вучылішча і прыеду дахаты.

Мне пашанцавала, і мяне ўзялі натуршчыкам на чацвёрты курс. Да абеду я маляваў і пісаў на сваім курсе, пасля абеду пазіраваў.

Узялі мяне хутчэй за ўсё з дабрачыннасці, бо фігура мая для малюнка ці жывапісу была, скажам шчыра, нікуды не вартая. Хударлявы, мускулаў аніякіх, ну зусім не Апалон Бельведэрскі, а пазіраваць трэба было агаленым. Але я тады адчуў, наколькі цяжкая праца натуршчыка. Была, ды і ёсць, беспадстаўная думка: маўляў, што гэта за работа — стаяць або сядзець. А паспрабуйце сорак пяць хвілін прастаяць ці прасядзець у пэўнай позе, не зварухнуўшыся, як застылая мумія! Гэта я добра адчуў на сабе і потым з вялікай павагай ставіўся да натуршчыкаў, калі вучыўся і калі на працягу многіх гадоў быў выкладчыкам.

Атрымаўшы трохі грошай, у нядзелю паехаў на "барахолку". Купіў паношанае карычневае паліто і боты. Ды зноў бяда: падсунулі дрэнныя боты, у аднаго з іх адразу стала адставаць падэшва. Спачатку падвязаў вяроўкай, пасля знайшоў некалькі цвічкоў, хоць часова, але прыбіў падэшву і дахадзіў так да канікулаў, калі бацька іх адрамантаваў.

Цяпер вернемся да заняткаў. Выкладчыкам на другім курсе, як потым і на трэцім, быў у нас Леў Маркавіч Лейтман. Знакаміты мастак, ён быў арыгінальным чалавекам і знешне, і ўнутрана. Худы, так што нават штаны трымаліся толькі на падцяжках, з выразным тварам і гаворкай местачковага яўрэя, трапным яўрэйскім гумарам. Л.М.Лейтман, як інтэлігентны добразычлівы чалавек, паважліва ставіўся да студэнтаў і заўсёды нешта гаварыў. Фігура выключна каларытная! Нездарма ж студэнт У.Лашкевіч часта ў адсутнасць Льва Маркавіча капіраваў яго звычкі пад агульны рогат.

Наш настаўнік, відаць, не вельмі добра ставіўся да савецкіх улад, мяркуючы па яго шматлікіх трапных выразах. Вось гэты афарызм я ўпершыню пачуў менавіта ад яго: "На тое яны і бальшавікі, каб спачатку ствараць цяжкасці, а пасля іх гераічна пераадольваць".

На другім курсе жывапіс алеем пачалі з нацюрмортаў. Я ўжо гаварыў, што за вучылішча алеем зрабіў толькі адну копію. Пасля акварэлі было нялёгка перайсці да алейнага жывапісу. Для другога ці трэцяга нацюрморта асноўнай драпіроўкай паслужыла маміна чорна-аранжавая посцілка. Нацюрморт быў вельмі цікавы, і я прынёс падрамнік з палатном памерам па большым боку каля метра. Ну і папакутаваў я над гэтым нацюрмортам, не маючы аніякага вопыту, ды яшчэ такая вялізная плошча, якую трэба пераадолець! Але я ніколі не любіў, каб за мяне рабіў нешта хто-небудзь іншы, — толькі сам. Буду мучыцца, перажываць, але даб'юся свайго. Гэта тычылася любой працы, а мастацтва тым больш. Вось падказкі, парады я ахвотна прымаў і прыслухоўваўся. Падчас пакутлівай працы над нацюрмортам Леў Маркавіч, бачачы мае няўмелыя намаганні, падыходзіць да мяне, бярэ пэндзлі і палітру і пачынае пісаць нейкі кавалак нацюрморта. Калі ён закончыў і перадаў мне палітру, я ў яго прысутнасці ўзяў мастыхін і моўчкі зняў усё тое, што напісаў выкладчык. Лейтман, нічога не сказаўшы, адышоў. Потым ён яшчэ раз паспрабаваў дапамагчы мне, назіраючы няўдалы ход работы, а я паўтарыў свой дэмарш. Пасля гэтага на працягу двух гадоў, якія выкладаў у нас Л.М.Лейтман, ён ні разу не ўзяў у мяне пэндзля, а толькі раіў і падказваў. Не абразіўся, а зразумеў, што да ўсяго я хачу дайсці сам. Ён быў сапраўдны педагог і чалавек!

(Працяг будзе.)

На Чыжоўскіх могілках пад Мінскам вандалы пашкодзілі 39 помнікаў

Аб здарэнні паведаміў вартаўнік могілак.

Цяпер міліцыянты распачалі крымінальную справу і шукаюць злачынцу.

Жыхар Наваполацка скраў царкоўны звон

32-гадовы жыхар Наваполацка падчас праваслаўнага кірмашу "Велікодная радасць" скраў з каркаса званіцы малы звон. Ён належаў Мінскай епархіі. Выкрадальніка па гарачых слядах затрымалі міліцыянты сумесна з ратавальнікамі.

БелаПАН.

Развітанне з радзімай Агінскага?

Наглядчыкі сядзібы Агінскага шукаюць пяць мільярдаў рублёў на аднаўленне занядбаных уладанняў вядомага кампазітара, паведамляе сайт ET CETERA.

Мястэчка Залессе каля Смаргоні, дзе нарадзіўся знакаміты паланез "Развітанне з Радзімай", зараз знаходзіцца ў аварыйным становішчы. Пры гэтым мясцовыя ўлады не могуць вызначыцца, хто аплаціць рамонт.

Міхал Клеафас Агінскі ў 1802 годзе разам з жонкай прыехаў пад Смаргонь з эміграцыі, пабудаваў тут сядзібу і заклаў парк. Зараз ад будынка засталіся толькі сцены, унутры — голы бетон. Апошнія рэстаўрацыйныя працы рабіліся 30 гадоў таму, яшчэ пры савецкай уладзе. Сцены падтрымліваюцца будаўнічымі рыштаваннямі.

Зараз Мінкульт перадае сядзібу на баланс Смаргонскага райвыканкама. Па ацэнцы загадчыка сядзібы Агінскіх Уладзіміра Ліхоты, на рэстаўрацыю патрэбна як мінімум 5 мільярдаў рублёў. Па яго словах, зараз адрэстаўраваная толькі каплічка, якая была калісьці сямейнай царквой Агінскіх, ды падтрымліваецца парк.

Свіны грып не схаваецца

Беларускія навукоўцы сцвярджаюць, што распрацавалі прэпарат, які выяўляе вірус H1N1.

"На гэта нам спатрэбілася 3 тыдні", — паведаміў дырэктар НДІ эпідэміялогіі і мікрабіялогіі **Леанід Цітоў**. Пра гэта паведамляе "Інтэрфакс".

"Гэты метад і прэпарат дазваляюць у выпадках завозу ў Беларусь дадзенага віду грыпу хутка яго выявіць", — зазначыў Цітоў.

Навуковец удакладніў, што можна будзе знайсці вірус грыпу *"ў арганізме чалавека ў вельмі нізкіх канцэнтрацыях"*.

Кровь на экспорт

Беларусь продает за рубеж часть запасов донорской крови для получения лекарств, сообщил директор Института биофизики и клеточной инженерии Национальной Академии наук Беларуси Игорь Волотовский.

"Беларусь поставляет за рубеж донорскую кровь. Это очень небольшие объемы. Кровь поставляется для производства лекарственных препаратов", — сообщил он, добавив при этом, что не видит в этом *"никаких этических проблем. За проданную кровь государство получает валюту"*.

Как сообщает interfax.by, Волотовский отметил, что *"если в Беларуси будут реализованы государственные научно-технические программы по биотехнологиям, то мы сможем сами производить лекарства на основе компонентов крови, которые сейчас закупаем за рубежом. И нам не надо будет продавать кровь"*.

СКАНДАЛ

Хто не хоча бачыць у Мінску беларусаў замежжа?

V з'езд беларусаў свету, арганізатарам якога выступае Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына", мае адбыцца 18—19 ліпеня, але дагэтуль невядома, ці атрымаецца ўбеларусаў замежжа сустрэцца ў Беларусі. Васемнаццаць арганізацый Мінска адмовілі арганізатарам у памяшканні.

Намеснік старшыні "Бацькаўшчыны" Ніна Шыдлоўская не выключае, што галоўны форум беларускай дыяспары можа прайсці па-за межамі Беларусі. І дадае, што гэта самы апошні, самы непажаданы і самы скандальны варыянт.

— На мінулым тыдні нам адмовіла 18-я сталічная арганізацыя, куды мы звярталіся з просьбай арэнды залы, — Рэспубліканская мастацкая галерэя, — гаворыць Ніна Шыдлоўская. — Гэта вельмі дзіўна і нечакана, асабліва ўлічваючы той факт, што галерэя належыць Беларускаму саюзу мастакоў і там апошнім часам абсалютна беспярэшкодна праходзіла шмат імпрэз беларускіх грамадскіх аб'яднанняў, літаратурныя вечарыны, пасяджэнні ТБМ і іншыя мерапрыемствы. Папярэдне мы нават не разглядалі гэтае памяшканне, паколькі яно невялікае, а на з'езд збярэцца 400 дэлегатаў. Але калі апынуліся ў сітуацыі, калі нам усюды адмовілі, звярнуліся ў Галерэю і па тэлефоне атрымалі згоду на правядзенне там з'езда. Але ўжо на наступны дзень па факсе прыйшоў ліст за подпісам дырэктара прадпрыемства Зінкевіча, у якім сцвярджалася, што магчымасці прадаставіць "Бацькаўшчыне" памяшканне ў арэнду няма "ў сувязі з дзеяннем раней заключаных дамоў арэнды".

Хацела б падкрэсліць, што першай некачаканасцю было, калі нам адмовіў міжнародны адукацыйны цэнтр IBB. Менавіта там праходзіў папярэдні, IV з'езд беларусаў свету чатыры гады таму. Відавочна, што на будынкі, якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці, мы не моцна разлічвалі, але калі адмовілі такія арганізацыі, як IBB, мастацкая галерэя, вельмі прыкра і дзіўна.

— А на што спасылаліся дзяржаўныя ўстановы?

— Прычыны, каб адмовіць, прыдумляліся розныя. Хто раптам, пасля нашага звароту, пачынаў рамонт будынка, некаторыя проста спасылаліся на адсутнасць магчымасцяў. Але па сутнасці фармулёўкі былі падобныя адна на адну.

Аднымі з першых нам адмовілі ў Кіраўніцтве справамі прэзідэнта, даслалі ліст, што ў іх няма памяшкання здаць нам у арэнду. Не знайшлося для нас залы ў Палацы Рэспублікі, Палацы прафсаюзаў, ДК МТЗ, ДК МАЗ, Доме афіцэраў. Нават у ВНУ — Лінгвістычным універсітэце, БДУ, дзе ў ліпені пэўнае зацішша, адмовілі.

— Зараз, калі амаль усе магчымасці і надзеі знайсці залу ў Мінску выкарыстаны, самым верагодным варыянтам правядзення форуму выглядае замежжа?

— Відавочна, што прыдатных памяшканняў застаецца ўсё менш і менш, і асноўныя з іх — усё роўна дзяржаўная прыватнасць. І сапраўды не такім ужо неверагодным выглядае варыянт правядзення З'езда беларусаў свету па-за межамі Беларусі. Сваю дапамогу прапанавалі нашы сябры з Літвы, Украіны, Польшчы... Але яшчэ ні разу галоўны форум беларускай дыяспары не праходзіў у замежжы. Гэта крайні варыянт, самы непажаданы і, пагадзіцеся, гэта скандал.

Цалкам у спрыяльных умовах адбываўся толькі першы з'езд. Гэта быў 1993 год, час адраджэння. Напярэдадні астатніх трох з'ездаў узнікалі праблемы з памяшканнем, нам прыходзілася прайсці колы пекла па ўзгадненні правядзення з'езда з рознымі ўстановамі кшталту МНС, але нават і тады не было такой сцяны, як зараз. І дзіўна, што гэта адбываецца менавіта цяпер, калі беларуская ўлада наладжвае стасункі з Еўропай. Такія дзеянні не на карысць іміджу дзяржавы.

Але мы ўсё роўна не губляем надзею правесці з'езд у Мінску. Апошнім тэрмінам вызначылі канец мая: калі да гэтага часу пытанне з памяшканнем не вырашыцца, усе арганізацыйныя высілкі перанясём на падрыхтоўку з'езда за мяжой. Для нас прынцыпова правесці з'езд у сталіцы. І хочацца верыць, што у нашых чыноўнікаў хопіць усведамлення значнасці сітуацыі. З'езд беларусаў свету — не проста статутнае мерапрыемства нашай арганізацыі. Гэта той міжнародны форум нашых суайчыннікаў, які заўсёды даваў магчымасць абмеркаваць надзённыя праблемы. У гэтым годзе заяўленая вельмі важная тэма форуму — "Нацыянальная ідэнтычнасць беларусаў у сучасным свеце: праблемы захавання і развіцця".

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

СЕМЕЙНЫЕ УЗЫ

Бабушка фаворита «Евровидения» живет в Витебске

Внештатному корреспонденту "Народной Воли" удалось встретиться с Марией Савицкой и узнать некоторые любопытные подробности из жизни Саши Рыбака и его родителей.

Мария Борисовна Савицкая родилась 84 года назад в маленьком городе Велиже Смоленской области, где ее дед, Николай Савицкий, служил настоятелем православного храма, за что и заплатил жизнью в период сталинских репрессий. Позднее, когда отец Марии перебрался с семьей в Витебск, Мария окончила здесь музыкальное училище по классу фортепиано, много лет преподавала в этом учебном заведении. Муж Марии Борисовны — коренной белорус по фамилии Рыбак, был офицером-десантником. В семье родились два сына. Но брак родителей распался. Оба сына получили образование в том же Витебском музыкальном училище, где преподавала М.Савицкая. Старший, Александр, поступил на факультет военных дирижеров Московской консерватории, остался в России, руководил военным оркестром и недавно вышел на пенсию в звании полковника. Младший, Игорь, скрипач, учился в Белорусской консерватории, по окончании которой работал в камерном оркестре под управлением Юрия Цирюка, с которым объездил весь СССР и почти всю Европу.

Успешно складывалась и личная жизнь Игоря. Его женой стала выпускница теоретического факультета БГК, прекрасная пианистка и музыкальный редактор БТ Наталья Гурина. 22 года назад у них родился сын Саша, которым теперь гордится вся Беларусь.

Но жизнь молодой семьи омрачалась неустроенностью быта. Втроем ютились в небольшой комнате коммунальной квартиры. Чтобы помочь сыну, Мария Борисовна разменяла свою просторную витебскую квартиру, а затем и сама переехала в Минск, где занялась воспитанием внука, а заодно и взяла на себя часть хозяйственных забот.

В смутное время перестройки Игорь попал с гастролирующим оркестром в Норвегию и, получив предложение о работе, не стал возвращаться в Союз. Около 7 лет он работал в Оперном театре, а затем, добившись признания и благополучия, основал в Осло частную музыкальную школу. И тогда в большом особняке, построенном Игорем Рыбаком на заработанные деньги, поселились вся семья, включая и вызванную из Беларуси Марию Борисовну.

Внук Марии Савицкой Александр Рыбак выиграл несколько национальных конкурсов как скрипач, а потом организовал эстрадную группу, которая исполняет его песни. По словам бабушки, ее поначалу тревожило то, что внук, воспитанный на классической музыкальной культуре, вносит в свое творчество элементы современной поп-музыки, но со временем поняла, что без уступок моде успех в шоу-бизнесе невозможен.

А успех у Александра в Норвегии велик. И бабушка, безусловно, гордится тем, что в свои 22 года внук зарабатывает столько, что смог на собственные деньги выпустить два диска с записями своих песен и сочинений для оркестра.

Вообще, вся семья Рыбаков популярна в столице Норвегии, стране потомственных тружеников моря. Марию Борисовну радует, что сын и невестка, совершенно освоившись в Норвегии, не забывают свою родную культуру. В "Русском клубе", издавна существующем в Осло, семья Рыбаков выступает как маленький музыкальный ансамбль, исполняя белорусские народные песни. Игорь играет на гитаре, Наталья — на фортепиано, а Саша — на скрипке. И, конечно же, все поют.

Беседовать с Марией Борисовной Савицкой одно удовольствие. В свои почтенные годы "интербабушка" (так называет ее Саша) сохраняет светлый ум, ясную память, богатую эрудицию и отменное чувство юмора. Она, кстати, выучила норвежский язык. Марии Борисовне многое нравится в Норвегии: высокий уровень жизни, обеспеченность пожилых людей, существенные льготы для начинающей жизнь молодежи и для инвалидов и пенсионеров. Нравится, что дети там не сидят на шее родителей, а вскоре по достижении совершеннолетия переходят на свои хлеба, живут, как правило, отдельно, навещая родителей по выходным и праздникам. Впрочем, родители там на пенсию не торопятся — работают, пока не надоест. Вот и Мария Борисовна Рыбак нашла себе скромную работу — уборщицей в Доме престарелых. Имея норвежское гражданство и "прописку" (регистрацию о проживании) в Осло, М.Савицкая сохранила белорусский паспорт с правом проживания в Минске. Виза на въезд в Норвегию открыта у Марии Борисовны до 2025 года, и Савицкая регулярно этим пользуется, курсируя между Осло и Витебском, где недавно поселилась у сестры, которая испытывает проблемы со зрением и нуждается в помощи. Собственно, ради этого Мария Борисовна и живет сейчас в городе своей молодости. Часто говорит по телефону с родными в Осло, покупает в киосках "Союзпечати" "Литературную газету", где в последнее время печатается ее старший сын Александр, занявшийся после выхода в отставку журналистикой. По телевидению она смотрит программы о культуре, искусстве и новостные передачи, а вот любимые пенсионерами Беларуси латиноамериканские сериалы не смотрит, они ей не интересны. Весьма критически оценивает М.Савицкая и современную эстраду. Но конкурсную программу "Евровидение-2009", конечно, будет смотреть: ведь там споет ее любимый внук, воспитанием которого она занималась в Минске. Но, поселившись в Норвегии, Савицкая получила своего рода возмещение за помощь, которую оказывала Игорю с Натальей 20 лет назад. Достигнув признания и благополучия за границей, Игорь не пожалел времени и денег на то, чтобы показать маме свет. Вместе с младшим сыном, которого часто приглашали на гастроли, Мария Борисовна объездила полмира, включая всю Европу, Ближний Восток и часть Африки.

Сергей БУТКЕВИЧ.

КСТАТИ

Александр Рыбак собирается приехать в Беларусь осенью

Об этом он сообщил корреспонденту БЕЛТА.

"Я очень хочу приехать в Беларусь, — сказал он. — Я был там только в 7 лет, после отъезда с родителями в 4 года. Планируется, что в октябре нынешнего года я приеду на родину, представляя свой альбом, который сейчас готовится к выходу. Будет ли это только поездка в Минск или я смогу побывать еще в каких-то городах, я пока не знаю".

Народная Воля http://www.nv-online.info
12—14 МАЯ 2009 г.

Галіна Жураўкова працаўладкавалася?

Былая кіраўніца справамі прэзідэнта Беларусі Галіна Жураўкова хацела сустрэцца з Іванам Ціцянковым, які ўжо даволі працяглы час жыве і працуе ў Маскве. Аднак сустрэча былых калег па працы так і не адбылася.

"Яна ў свой час сапраўды хацела са мной сустрэцца, але я адмовіўся, — распавёў Іван Іванавіч Ціцянкоў. — *Так што я яе не бачыў. Чуў толькі, што яна працуе ў Маскве — альбо ў "Газпроме", альбо ў адной са структур Кіраўніцтва справамі прэзідэнта Расіі".*

У даведачнай службе "Газпрома" сказалі, што супрацоўніка з прозвішчам Жураўкова ў іх няма. А ў прэс-службе Кіраўніцтва справамі прэзідэнта адмовіліся ад каментарыяў.

Дарэчы, у Рэспубліканскай бальніцы ўпраўлення справамі прэзідэнта Беларусі адну з кіруючых пасад займае пляменніца Галіны Жураўковай, аднак яна не жадае распавядаць журналістам пра сваю цётку...

Нагадаем, што Галіна Жураўкова была асуджана Вярхоўным судом да 4 гадоў пазбаўлення волі. Аднак у калоніі яна не правяла ні дня — А.Лукашэнка яе памілаваў.

Пінігін рыхтуе «Вячэру з дурнем»

Багатым на прэм'еры чакаецца заканчэнне сезона ў Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы: да выпуску рыхтуюцца адразу чатыры новыя пастаноўкі.

Ужо 16 і 18 мая на Малой сцэне пройдзе прэм'ера спектакля "Старамодная камедыя" А.Арбузава ў пастаноўцы народнага артыста Беларусі, лаўрэата Дзяржаўных прэмій СССР і Беларусі **Валерыя Раеўскага**.

Аляксандр Гарцуеў працягвае рэпетыцыі спектакля "Хам" паводле аповесці Элізы Ажэшкі, а рэжысёр **Генадзь Мушперт** працуе над спектаклем паводле п'есы нямецкага драматурга Паўля Барца "Немагчымая сустрэча" — прэм'еры абедзвюх пастановак адбудуцца ў чэрвені.

Мастацкі кіраўнік тэатра **Мікалай Пінігін** распачаў работу над камедыяй Франсіса Вебера

"Вячэра з дурнем", якую гледачы змогуць убачыць у ліпені.

Аліна ВЕТРАВА.

«Без Білета» — у Парыж

Беларускую групу "Без Билета" запрасілі прыняць удзел у фестывалі "Еўропа культур", які адбудзецца 4 і 5 ліпеня ў Парыжы. Запрашэнне трапіла пасля таго, як арганізатары фэсту трапілі на канцэрт "безбілетнікаў".

Сам фэст арганізаваны пры ўдзеле мэрыі Парыжа, для таго каб французы змаглі пазнаёміцца з мастацтвам розных краін.

Як паведаміў лідэр гурта Віталь Артыст, музыкі даўно марылі выступіць на мерапрыемстве такога ўзроўню.

Карына АДЗЕСЕНКА.

Андрэй Мезін — лепшы!

Беларускі галкіпер Андрэй Мезін названы лепшым варатаром чэмпіянату свету па хакеі, які днямі завяршыўся ў Швейцарыі.

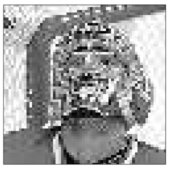

Беларускі галкіпер прызнаны лепшым як па версіі дырэктарата турніру, так і па версіі журналістаў, якія ўключылі яго ў сімвалічную зборную чэмпіянату.

РЭДКІЯ ЛЮДЗІ

У яго нават беларуская літара «і» дае эканомію...

Ёсць людзі, якія неўпрыкмет, ціха, не выхваляючыся, але няўхільна робяць сваю справу. І яна, нават у дробязях, дае добры плён.

Зычайны, будзённы, даўнаваты ўжо выпадак на пачатку 90-х. Аднойчы на пасяджэнні савета Таварыства беларускай мовы Заводскага раёна Мінска зайшла размова аб шыльдах з назвамі прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, якія амаль спрэс — у рускамоўным выкананні.

— Ці чулі пра цікавы прыклад з устаноўкай шыльды на прадпрыемстве, што выдзелілася са складу аўтазавода ў самастойны завод? — спытаў нехта.

А было вось што. Прыносяць фінансаваму дырэктару Сержуку Скамароху на подпіс каштарыс на выкананне шыльды. У праекце значылася: "Минский завод колесных тягачей".

— Чаму па-руску? Мы ж у Беларусі жывём, — кажа дырэктар. — Вось, глядзіце, як можна гэта зрабіць, ды яшчэ і падзешавіць. Літару "и" падзелім на палавінкі, — атрымаюцца дзве беларускія літары "і".Так скароціцца слова "Минский". Скароціцца на літару і слова "колесных", калі напісаць па-беларуску — "колавых". Нашы ж словы больш кароткія, ёмістыя. А вы не ведаеце, дзе шукаць эканомію! Вось у такім выглядзе я і падпішу каштарыс, — сказаў ашчадлівы фінансіст.

Падтрымаў такую ашчаднасць і дырэктар завода Уладзімір Волкаў, які прыязна ставіўся да ўсяго беларускага. Даўно ўжо не працуюць яны на гэтым прадпрыемстве. А шыльда па-беларуску пры ўездзе з боку Магілёва прыцягвае ўвагу мінчан вялікімі літарамі з электрычнай падсветкай. Адразу відаць, у якой краіне прадпрыемства!

На аўтазаводзе, дзе я працаваў, таксама падтрымлівалі ў тыя часы вяртанне нашай мовы. Але надоўга духу не хапіла — вецер памяняўся. Сябры Заводскай суполкі ТБМ так і не здолелі пераканаць кіраўніцтва, каб пры аднаўленні старых шыльдаў на новыя зрабіць надпісы па-беларуску. Трэба ж расійцам дагадзіць... Так што флагман беларускага машынабудавання нацыянальнага аблічча не мае.

У свой час Сяржук Скамарох дапамог і самому Таварыству беларускай мовы, якое мела патрэбу ў арганізацыі бухгалтарскага справаводства. Ён адшукаў адукаванага і бескарыслівага спецыяліста Алега Яфрэмава, той выдатна арганізаваў у нас і вёў бясплатна бухгалтарскую справу...

Некаторы час Сяржук быў намеснікам старшыні рэвізійнай камісіі ТБМ. Ён і цяпер, на пасадзе фінансавага дырэктара фірмы "Юнісон", з'яўляецца актыўным сябрам Рады ТБМ Заводскага раёна. Вельмі заняты чалавек, але для роднай мовы час знаходзіць і для лыжні, дзе яго можна бачыць узімку.

Мікола ЛАВІЦКІ.

На здымку: *Сяргей Мікалаевіч Скамарох ля фірмы па вытворчасці легкавых і камерцыйных аўтамабіляў "Юнісон".*

ВИЗИТ

В Беларусь едет известный сектовед

Президент Европейской федерации центров по исследованию и информированию о сектантстве (ФЕКРИС) Фридрих Грисс прочитает в Минске несколько лекций.

"19 мая в Минск прибудет один из самых известных сектоведов Европы, президент ФЕКРИС Ф.Грисс, который прочитает несколько лекций и даст пресс-конференцию", — сообщил агентству "Интерфакс-Запад" руководитель Информационно-консультативного центра им. Иосифа Волоцкого при Белорусском экзархате Владимир Мартинович.

Ф.Грисс примет участие в семинаре по вопросам религиозного экстремизма, который пройдет в Национальной академии наук Беларуси.

Для справки: *ФЕКРИС является консультантом Совета Европы по вопросам новых религиозных движений. Данная организация является самым крупным в мире объединением организаций и частных лиц, занимающихся проблемами сект и культов.*

ЗА ЧАШЕЧКОЙ КОФЕ С МАРИНОЙ КОКТЫШ

Виктор ПЛОСКИНА:

«В отличие от Украины, в Беларуси больше интересуются любовью, чем политикой...»

Он любит хорошее красное вино, иногда — коньяк. Обращает внимание на красивых женщин. Называет себя трудоголиком. Не боится неудобных тем и с обезоруживающей улыбкой отвечает даже на провокационные вопросы...

С главным дирижером Национального академического театра оперы и балета заслуженным артистом Украины Виктором Плоскиной мы говорили не только про театр...

— Виктор Михайлович, каким ветром вас, украинца, занесло в Беларусь?

— Меня пригласила бывший худрук Театра оперы Маргарита Изворска. Я дирижировал здесь "Онегина". Ей понравилось, как звучал оркестр, которым я руководил. Примерно через полгода Маргарита Николовна позвонила и предложила мне должность главного дирижера.

— Долго раздумывали?

— Нет. И не пожалел, что приехал. Мне здесь нравится. Беларусь с Украиной находятся в одном часовом поясе. Мы — близкие народы. Многим украинцам небезразлична судьба Беларуси. И президент Лукашенко в своем ежегодном послании даже поблагодарил украинского посла и украинского президента за помощь в продвижении Беларуси в Евросоюз.

— В театре до сих пор говорят, будто, прежде чем дать согласие на переезд в Беларусь, вы поставили ряд условий, одно из которых — довольно большая по белорусским меркам зарплата...

— Зарплата небольшая. Еще одним моим условием была возможность переехать в Минск вместе с семьей. Без жены я бы здесь скучал.

— Жильем вас обеспечили?

— Дали хорошую квартиру в Веснянке. Своей недвижимостью в Минске пока не обзавелся и не планирую. Купил здесь только машину — новую "Тойоту Аурис".

— Вы несколько лет работали в Сербии, теперь в Беларуси. Как супруга относится к частой смене места жительства?

— Не очень хорошо — наверное, как и любая жена на ее месте. Дочка (ей 12 лет) живет в Киеве с бабушкой. В следующем году, видимо, заберем ее сюда.

— Можно еще про жену спрошу? Говорят...

— Что она плохая певица?

— Нет, что она пела в концерте в день открытия театра. Поскольку отбор на данное мероприятие был очень жесткий, некоторые предположили, что она попала в концерт только благодаря вашей протекции...

— Она не пела в том концерте. Плакала, хотела, но я сказал: нет. Можете даже программку посмотреть. Я вам другое скажу — мы должны были вместе с женой поехать в Вильнюс, где у меня был спектакль. Но ей поставили на этот день репетицию. И я не взял ее с собой. Я понимаю, что люди за всем наблюдают — использую свое служебное положение или нет, продвигаю свою жену или нет. Она, кстати, хорошая оперная певица, не отказывается ни от какой работы. И даже обижается, что не даю ей ничего петь в театре. Представляете, какое моральное давление я испытываю каждый день?.. *(Смеется.)*

— Вы заявили, что намерены провести в театре аттестацию, в результате которой число солистов уменьшится...

— Думаю, аттестация состоится в конце года, когда у артистов будут заканчиваться контракты.

— И сколько из примерно 70 солистов вы планируете оставить?

— У нас есть много неплохих певцов. Может, с некоторыми придется расстаться. Мы будем пытаться находить какую-то форму взаимоотношений с этими людьми, им, возможно, будет предоставлена другая работа в театре. Но на сцену они выходить не будут. Есть, например, народные артисты, которых невозможно "уйти" из театра, потому что люди отдали ему всю жизнь. И сколько я здесь буду работать, ни одного народного и залуженного артиста мы не уволим. Они могут не петь — просто ходить в театр. Они отдали театру столько, что заслужили это, их потом пропитаны все театральные костюмы. Кем мы будем, если их выгоним?! И потом, завтра ведь и нас самих могут выгнать.

— Не боитесь, что в результате аттестации неизбежно возникнут скандалы?

— Ну а что делать? Там, где я родился, — страшный патриархат. Там мужчина все решает и за все в ответе. Я воин по натуре и люблю нестандартные ситуации.

— А контракт с вами, простите, на сколько заключен?

— На три года. Так что я еще могу столько дров наломать!.. *(Смеется.)* А если серьезно, то аттестация — это не так страшно. Думаю, все пройдет гладко и без эксцессов. Я вообще хотел бы перейти на систему приглашения солистов.

— И кого вы хотели бы привезти в Минск?

— У меня много известных друзей-солистов, которые поют в Мариинке, в Киевском театре. Это был бы праздник и для зрителей, и для труппы. Да, красивая певица Шарубина, хороший певец Петров. Но неинтересно все время слушать одних и тех же!

— Вы упомянули Нину Шарубину. А знаете, что она до сих пор живет в общежитии? И многие другие солисты Оперного имеют кучу нерешенных бытовых проблем. Вы пытаетесь их как-то решить?

— Я эти проблемы не решу. На мой взгляд, этим должно заниматься Министерство культуры. Чиновники должны понимать значение той же Шарубиной: она — достояние страны, у нее красивейший тембр. Ну почему бы не разбиться в лепешку и не сделать ей жилье? И не только ей. В Украине, кстати, к солистам значительно лучшее отношение. Им не только звания дают, но и жилье. Молодым артистам квартиры предоставляют за половину стоимости. К тому же заработки в Украине гораздо выше. Так, артист кордебалета зарабатывает около тысячи долларов. Согласитесь, за эти деньги с него можно что-то требовать... Моя жена — солистка высшей категории — получает здесь около 250 долларов. А в Киеве в филармонии зарабатывала около 800 "зеленых".

— Рассказывая журналистам про новое театральное оборудование, вы заявили, что на нем фактически некому работать. Ваша откровенная фраза *"Нашим космическим кораблем управляют трактористы"* повергла в глубокий шок отдельных чиновников. Не боитесь быть резким?

— На мой взгляд, не надо бояться ошибок — промахи бывают даже у великих людей. К тому же я никого не хотел обидеть. А еще артисты иногда делают какие-то громкие заявления, чтобы привлечь внимание публики...

— Виктор Михайлович, расскажите, почему до 15 мая в театре вообще нет никаких спектаклей?

— Это связано с тем, что нужно выполнить определенные работы, в том числе и на сцене. К нам приехали немецкие специалисты, которые сейчас устраняют некоторые недоделки.

— В майском репертуаре — лишь четыре оперы. Публика рублем голосует за балет?

— Нет. Просто адаптация оперных спектаклей к новой сцене проходит очень тяжело. Когда в театре шел ремонт, мы выступали на сцене Дома офицеров. И нам пришлось порезать декорации. А сейчас их необходимо восстанавливать. На это требуется время — сложная работа.

— С балетом проще?

— Балет выступал во Дворце Республики, поэтому их декорации нужно было просто перенести сюда. Стоит заметить, что балет сегодня работает, как часы, во многом благодаря Валентину Елизарьеву.

— Так может, стоило бы сохранить Елизарьева в театре, как вы считаете?

— Это очень тонкий вопрос. Быть просто хореографом Елизарьеву уже не интересно. Он хотел быть гендиректором...

— А вы сейчас поддерживаете отношения с четой Елизарьевых?

— Нет, и чувствую себя от этого немного неуютно. Когда они уходили из театра, мы с Изворской были в конфликте. И я не мог ее поддерживать. Думаю, пройдет время, мы будем общаться.

— Чиновникам от культуры хотелось бы видеть в кресле гендиректора *"крепкого хозяйственника"*, а вам?

— Понимаете, крепкого хозяйственника не так просто найти. Профессиональных директоров театра оперы и балета практически не бывает: их надо воспитывать, а на это уходят годы. Если бы был такой суперпрофессионал, его бы уже давно назначили.

На мой взгляд, сегодня нашему театру нужен в первую очередь креативный директор. Который не будет бояться самостоятельно принимать решения...

— А если бы вам предложили должность гендиректора?

— Меня пока здесь воспринимают как чужого...

— Тем не менее вы заявили, что будете ставить белорусские оперы, потому что *"это наше и мы должны этим гордиться"*.

— Да, я действительно так считаю. И в начале июня состоится премьера "Чужога багацця". Но мало ставить только белорусские оперы. Нужно делать качественный продукт. Если говорить откровенно, то многие наши постановки сделаны на весьма среднем уровне. У нас сейчас такая сцена, такая техника, мы можем фильм поставить! Но нужны режиссеры, которые будут это делать. Например, сейчас мы заключили договор с голландцами на постановку оперы "Трубадур". Над проектом работают известные режиссер и художник. Мы будем показывать этот спектакль в Европе. Хочется создать здесь по-настоящему европейский театр. Это очень важные вещи. Это даже важнее, чем гендиректор.

— В театре до сих пор пустует должность главного режиссера...

— Ведутся переговоры с режиссером Сусанной Цирюк — она раньше работала в нашем театре. Может, будем приглашать режиссеров на определенные проекты. На "Аиду" хотели бы позвать режиссера из Голландии.

— Виктор Михайлович, если я правильно понимаю, вы сегодня самый главный начальник в театре по творческим вопросам?

— У нас еще есть замдиректора по творческим вопросам Валерий Гедройц.

— А кто главнее — вы или он?

— Неизвестно...

Я страдаю от того, что работаю не так много, как мог бы. У меня восемь коллег, которым надо давать работу.

— А я слышала, что вы работаете практически на всех спектаклях, а другие дирижеры остаются не у дел. Не доверяете коллегам?

— Мне хочется дирижировать, ведь мне еще только 40 лет. Скажу честно: когда не работаю, я просто страдаю физически.

— Читала, что говорить о состоявшемся дирижере можно не раньше 45 лет...

— Думаю, даже еще позже. Но задатки должны быть заметны сразу. Лично я получаю огромное удовольствие от своей работы. И у меня кое-что получается. Я дирижировал очень многими оркестрами — 60 или 70. До недавнего времени у меня было до 160 выступлений в год. Сейчас меньше — просто так обстоятельства складываются.

— А что для вас является вершиной карьеры?

— Никогда об этом не думал... Пока мне хотелось бы сделать красивый спектакль, несколько симфонических программ.

— Принято считать, что среди творческих людей не может быть дружбы, есть только конкуренция. А как складываются отношения между дирижерами?

— Дирижер — это профессия волка-одиночки. Дирижеры навязывают музыкантам свое видение. Оркестр должен полностью доверять дирижеру, подчиняться ему, даже если музыканты закончили ту же консерваторию, что и он.

— А вы с детства хотели стать дирижером?

— Я вырос в Закарпатье, а там очень музыкальные люди. В нашей стране закарпатцев называют украинскими грузинами. Я учился играть на скрипке, закончил хормейстерский факультет, после чего сразу поступил в консерваторию на дирижерский факультет. Консерваторию закончил за 4 года — на пятом курсе уже работал в Кисловодской филармонии.

— Владимир Познер говорит молодым тележурналистам: *"Имейте в виду: если вас не узнают на улице, значит, это не ваша профессия"*. Как вы поняли, что дирижер — именно ваша профессия?

— Меня не узнают на улице — я ведь не Киркоров. Хотя в Украине я достаточно известный человек.

— В Минске вам недостаточно славы?

— Дело не в славе. Просто здесь, на мой взгляд, меньше, чем в Украине, интересуются искусством. В Украине светская жизнь бьет ключом, там море богатых людей, которым надо как-то себя развлекать и удивлять. У нас люди в большинстве своем напористые, шустрые. А в Беларуси — спокойные, надежные, предсказуемые. Правда, есть один минус — белорусы недооценивают себя. На мой взгляд, у них чаще заниженная самооценка.

Да, возможно, здесь есть какие-то проблемы. Но много и преимуществ. Вы посмотрите, сколько в Беларуси красивых женщин на улицах! Мотаешь головой то в одну, то в другую сторону!..

— На пресс-конференции накануне торжественного открытия театра вы сказали, что за год намерены выучить белорусский язык, чтобы говорить на нем так же красиво, как замдиректора театра по идеологии Валерий Гедройц. Похоже, Вы решили остаться здесь всерьез и надолго...

— Мне нравится белорусский язык, я слушаю белорусское радио.

— А с женой и дочкой на каком языке разговариваете?

— На украинском. Я вообще большой патриот Украины.

— После Украины вам наверняка должно не хватать здесь демократии. Не страшно было ехать в страну, которая на весь мир прославилась как диктаторская?

— Главное, чтобы родственники не болели, а все остальное — чепуха. И потом, в Беларуси очень спокойная обстановка. Здесь как на хуторе: тихо и красиво. Это даже немного усыпляет. Да и демократии здесь хватает. Особенно в последнее время. Мне нравится, как Виктор Андреевич Ющенко влияет на Александра Григорьевича Лукашенко...

— Виктор Михайлович, а в дни "оранжевой революции" вы были на Майдане?

— Конечно, ведь там была почти вся Украина. Многие женщины из нашего оркестра носили еду на площадь. Милиция вначале вышла со щитами против митингующих, но потом присоединилась к ним. И все было мирно, никто не погиб...

Виктор Ющенко — настоящий демократ и патриот. Он дал понять украинцам, что они могут встать с колен. Он войдет в историю Украины, даже если уйдет с поста президента.

— А каким президентом, на ваш взгляд, может быть Юлия Тимошенко?

— Лично я ей не верю. У нее очень сильная харизма, но она популист. Лучше уж Янукович.

— А вы сами никогда не хотели сделать карьеру в политике?

— У меня ума на это не хватает. Да и денег нет. А выступать марионеткой в руках человека, имеющего деньги, не хочу. У меня есть два друга-миллионера. Они прекрасно живут и без политики. Хотя в Украине страшно заполитизированное общество. Люди знают не только, как зовут министров и прокуроров, но даже их заместителей.

— Думаете, в Беларуси люди меньше интересуются политикой?

— Да. Это и хорошо. Спят спокойнее. Любовью занимаются...

НЕСЕКРЕТНЫЕ МАТЕРИАЛЫ

Виктор Плоскина, заслуженный артист Украины.

Окончил Львовскую государственную консерваторию им. Н.Лысенко в 1993 году. Работал в Национальном заслуженном академическом симфоническом оркестре Украины, сотрудничает со всеми ведущими украинскими симфоническими оркестрами.

С 2000-го по 2002 год возглавлял Национальный оперный театр Сербии, в 2002—2003 годах являлся главным дирижером и художественным руководителем симфонического оркестра Днепропетровской филармонии, в 2004—2005 — главным дирижером Крымской государственной филармонии.

С 1 октября 2007 года — главный дирижер Театра оперы и балета.

Народная Воля http://www.nv-online.info 12—14 МАЯ 2009 г.

ВОКРУГ СПОРТА

Братья-украинцы

Фанаты донецкого "Шахтера" закидали камнями и бутылками автобус с болельщиками киевского "Динамо" после ответного матча этих команд в полуфинале Кубка УЕФА.

В результате в автобусе было разбито два стекла. Информации о пострадавших нет. Матч "Шахтер"—"Динамо" состоялся 7 мая в Донецке. "Шахтер" одержал победу со счетом 2:1 и по сумме двух встреч вышел в финал.

По окончании игры болельщиков "Динамо" долго не выпускали с трибуны, а когда они выехали с территории стадиона, в автобус полетели камни и бутылки. Как отмечает uaSport.net, перед первым матчем этих команд в Киеве (30 апреля) камнями забросали автобус болельщиков "Шахтера".

Финал Кубка УЕФА сезона-2008/09 состоится 20 мая в Стамбуле. Соперником "Шахтера" будет немецкий "Вердер", в полуфинале по сумме двух матчей победивший другой клуб из Германии — "Гамбург".

Перчатки — на гвоздь

Бывший чемпион мира в тяжелом весе по версии WBO (Всемирная боксерская организация) россиянин Султан Ибрагимов завершил карьеру.

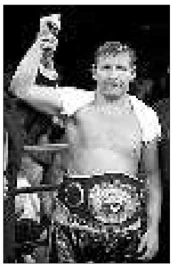

Об этом объявил Леон Маргулес, исполнительный директор промоутерской компании Seminole Warriors Boxing, которая в прошлом представляла интересы Ибрагимова, сообщает интернет-издание Fightnews.com.

Маргулес выразил мнение, что Ибрагимов не хочет больше выходить на ринг. При этом промоутер подчеркнул, что не общался с боксером уже в течение года.

Представители Ибрагимова не подтвердили, но и не опровергли информацию об окончании боксером карьеры.

Ибрагимов провел свой последний поединок 23 февраля 2008 года. Он уступил украинцу Владимиру Кличко по очкам. Всего на профессиональном ринге Ибрагимов провел 24 боя. В них он одержал 22 победы. Еще один поединок завершился вничью.

Грустный финиш

В Петербурге завершено расследование убийства олимпийского чемпиона по велоспорту Дмитрия Нелюбина.

В преступлении обвиняются два уроженца Кабардино-Балкарии Алим и Эдуард Ажагоевы. По версии следствия, в ночь на 1 января 2005 года Нелюбин запускал петарды вместе со своим другом и женой, и у них произошел конфликт с группой молодых людей, в которую вошли обвиняемые.

В сообщении СКП отмечается, что Алим Ажагоев из хулиганских побуждений нанес удар ножом Нелюбину в область живота, и пострадавший впоследствии скончался в больнице. Затем, по версии следствия, обвиняемые направились в общежитие медицинского университета имени Павлова, где учился Эдуард Ажагоев. Там они разломали орудие преступления на куски и спустили его в унитаз, говорится в сообщении СКП.

Ажагоевы и Емгахов были задержаны в 2008 году. В ходе следствия сообщалось, что обвиняемые совершили убийство, приняв Нелюбина за скинхеда. Погибший входил в сборную СССР по велоспорту и стал чемпионом Олимпиады в 1988 году.

Подготовил **Алесь СВЕТЛАНИЧ.**

Аляксандр ГРЫГАРАЎ:

«У Ванкуверы хакеісты будуць змагацца за медалі»

Вынікі выступлення зборнай Беларусі па хакеі на чэмпіянаце свету ў Швейцарыі спецыяльна для "Народнай Волі" ацэньваюць спецыялісты і балельшчыкі.

зălі беларусы на Алімпіядзе 2002 года, калі мы былі чацвёртымі.

Андрэй ГУСАЎ, галоўны трэнер хакейнага клуба "Керамін":

— Добра згулялі, выступленне нашай зборнай парадавала. Цяжка сказаць, чаго не хапіла для таго, каб перамагчы расіян... Безумоўна, нам не пашанцавала, не хапіла крышачку фарту. Моманты ж у гульні з расіянамі ў нас былі... Маглі "чапляць" каманду Вячаслава Быкава.

Вельмі ўважліва я сачыў за выступленнямі сваіх былых падначаленых — Андрэем Міхалёвым, Яраславам Чуприсам, Аляксандрам Кулаковым... Шчыра кажучы, хваляюся за гэтых хакеістаў, яны, напэўна, і самі за сябе хваляюцца. Мне падаецца, што гэтыя хлопцы не змаглі раскрыцца ў Швейцарыі на поўную моц. Увогуле. Мне спадабалася гульня Міхаіла Грабоўскага, Андрэя Мезіна. Вельмі радуе і тое, што ў зборнай узору 2009 года многа моладзі, якая атрымала вельмі каштоўны вопыт у супрацьстаяннях з моцнымі апанентамі. Падаецца, што ў гэтага калектыву — вялікая будучыня. Не варта забываць, што ў абоймe зборнай знаходзяцца моцныя хакеісты, якія ў сілу розных прычын не згулялі ў Швейцарыі. Цікава будзе паназіраць за выступленнем каманды Глена Хэнлана на Алімпіядзе.

Аляксандр ГРЫГАРАЎ, міністр спорту і турызму:

— Няхай у Швейцарыі нашы хакеісты дабіліся не самага высокага выніку ў сваёй гісторыі, але за годную і змястоўную гульню хакеісты заслужваюць самых лепшых слоў і адносін да сябе. Не кожны ж раз дружына прабіваецца ў васьмёрку мацнейшых і завярвае турнір са станоўчым балансам — чатыры перамогі пры трох паражэннях. Пры гэтым падначаленыя Глена Хэнлана перамаглі былых чэмпіёнаў свету і неадназовых прызёраў — славакаў і фінаў, а саступілі самым тытулаваным у свеце сапернікам — Канадзе, Чэхіі і Расіі.

Радуе, безумоўна, і тое, што напярэдадні Алімпіяды ў Ванкуверы Глен Хэнлан стварыў баявы, працаздольны калектыў. І я ўпэўнены, што цяперашні склад можа перaўзысці вынік, які паказалі беларусы на Алімпіядзе 2002 года, калі мы былі чацвёртымі.

Вячаслаў ХАРАНЕКА, уладальнік сілавых рэкордаў, майстар спорту:

— Парадавала тое, што ў Швейцарыі гуляла *каманда*. Бачна, што зборная Беларусі — адзінае цэлае. Бачна, што ў трэнерскім штабе працуюць сапраўдныя прафесіяналы, якія выдатна ведаюць псіхалогію спартсменаў. Няхай не ва ўсіх гульнях беларусы паказвалі яскравы і атакуючы хакей, але галоўнае быў вынік, які запомніць гісторыя. За гульні са славакамі, фінамі і расіянамі хакеістам трэба аддзячыць асабліва. Падначаленыя Глена Хэнлана ў літаральным сэнсе аддавалі ўсе сілы, клаліся касцьмі, змагаліся. Перамогі над фінамі і славакамі цалкам заслужаныя. З расіянамі крыху не хапіла. Напэўна, нам не хапіла досведу ўдзелу ў матчах з такім накалам... Хаця ўсю сустрэчу мы гулялі з чэмпіёнамі свету на роўных. Але ў будучыню беларускай зборнай можна глядзець з аптымізмам. Я ўпэўнены, што гучныя перамогі беларусаў не прымусяць сябе доўга чакаць. І з тымі ж расіянамі, думаю, мы яшчэ абавязкова паквітаемся...

Ігар ШЫНКАРЫК, намеснік старшыні Аб'яднанай грамадзянскай партыі:

— Я не прапусціў ніводнай сустрэчы з удзелам беларускіх хакеістаў. Гульня зборнай спадабалася. У першую чаргу адданасцю і дысцыплінай. Я думаю, што ніхто не скажа, што беларусы выглядалі на гэтым першынстве горш за грандаў сусветнага хакея. Перамога над фінамі — дорага каштуе, ні кожнай камандзе ўдаецца перамагчы. Што да драматычнага паядынку з расіянамі, то гэтае паражэнне вельмі крыўднае... Змагаліся, але індывідуальнае майстэрства таго ж Іллі Кавальчука зрабіла сваю справу. І тое, удумайцеся, каму мы супрацьсталі. Расіяне — чэмпіёны свету. Палова хакеістаў гэтай каманды гуляе ў НХЛ, другая палова — у вядучых расійскіх клубах. А гэта значыць, што нашы хакеісты па меншай меры не горшыя за тых ж расійскіх "зорак". Калі касцяк каманды захаваецца, а я спадзяюся, што так яно і будзе, то ўжо на Алімпіядзе і на наступным чэмпіянаце свету беларусы могуць прэтэндаваць на медалі.

Ігар ГУРЭВІЧ, балельшчык:

— Добрае выступленне. Малайцы. Падалося, што ўпершыню за апошнія гады мы маглі захмахнуцца на большае, чым дасягнулі. Калі яшчэ пару гадоў таму мы лічылі для сябе найвышэйшым дасягненнем пападанне ў васьмёрку мацнейшых, то зараз смуткуем з-за таго, што не трапілі ў паўфінал. Галоўнае, што на чэмпіянаце была сапраўдная каманда: збалансаваная, дысцыплінаваная. За яе не сорамна. Глен Хэнлан — сапраўдны прафесіянал, ён змог заразіць ігракоў вераю ў тое, што беларусы здольны на многае. Вельмі цікава будзе паназіраць за далейшай эвалюцыяй гэтай каманды — чакаць засталося нядоўга, зімовая Алімпіяда ўжо не за гарамі...

Апытанне праводзіў **Віталь ГАРБУЗАЎ.**

ОТДЫХ

СТОП-КАДР

Мы за цаной не пастаім...

9 мая падчас футбольнага матча паміж слонімскім "Камунальнікам" і бабруйскай "Белшынай" адбылася вялікая бойка паміж фанатамі розных клубаў Беларусі.

За 15 хвілін да гульні ля галоўнага ўваходу сабраліся не толькі бабруйскія і слонімскія балельшчыкі, але і "цiфозі" мінскага і брэсцкага "Дынама" і ФК "Баранавічы".

У бойцы прымалі ўдзел каля 50—60 чалавек, і, кажуць, што яна была жорсткай, але непрацяглай. Міліцыі нават давялося прымяніць табельную зброю.

Відавочцы сведчаць, што перамокцаў сярод фанатаў не было, а вось на футбольным полі сланімчане перамаглі — 2:1.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

МОЗАИКА

Начинаем с нуля

В Швейцарии завершился чемпионат мира по хоккею.

В финале сборная России победила канадцев — 2:1, а в матче за "бронзу" шведы были сильнее команды США — 4:2.

Между тем по окончании чемпионата стали известны составы групп на следующем мировом первенстве, которое пройдет в Германии в мае следующего года.

Группа "А": Россия, Беларусь, Словакия, Казахстан.

Группа "В": Канада, Швейцария, Латвия, Италия.

Группа "С": Швеция, Чехия, Норвегия, Франция.

Группа "D": Финляндия, США, Германия, Дания.

Минское «Динамо» снова опустили

В воскресенье были сыграны матчи 7-го тура чемпионата страны по футболу.

БАТЭ, победив в Витебске, опережает ближайшего преследователя уже на восемь очков. А минское "Динамо" неожиданно проиграло в Лунинце микашевичскому "Граниту". Вот результаты всех матчей тура:

"Неман" (Гродно) — "Динамо" (Брест) — 0:1, "Витебск" — БАТЭ (Борисов) — 0:2, МТЗ-РИПО (Минск) — "Днепр" (Могилев) — 0:1, "Гомель" — "Торпедо" (Жодино) — 2:1, "Нафтан" (Новополоцк) — "Сморгонь" — 3:0, "Шахтер" (Солигорск) — "Минск" — 0:5, "Гранит" (Микашевичи) — Динамо (Минск) — 2:1.

Все ниже и ниже...

В минувшие выходные в Йоханнесбурге состоялись заключительные встречи одиночного разряда во втором раунде Евро-Африканской зоны между теннисными командами сборных ЮАР и Беларуси.

Поскольку они уже не имели турнирного значения, матчи проводились до двух выигранных сетов. Вначале Рафен Клаасен (N 312 АТП) обыграл Сергея Бетова (630) — 6:1, 6:4, а затем Изак ван дер Мерве (273) не оставил шансов Андрею Коротчене (589) — 6:1, 6:3.

Александр НИКОНОРОВ.

ШАШКІ

Адточаныя дэталі

Токар-універсал магілёўскага завода "Тэхнапрылада" Дзмітрый Камчыцкі ў вольны час захапляецца шашачнай кампазіцыяй. У яго атрымліваюцца адточаныя дэталі і ў канструкцыях на 64- і 100-клетачных дошках. Перакананайцеся ў гэтым на прыкладах, якія ён даслаў у рэдакцыю:

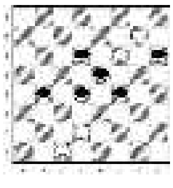

Белыя: c1, d2, f6, g7 (4).
Чорныя: b4, d4, d6, e5, f4, h6 (6).

Пашукайце выйгрыш у рамках **бліцу-59/4.**

Чакаем адказы па адрасе: **220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная воля", рубрыка "Шашкі".**

Па-за конкурсам разгледзьце і такія яго задумкі:

1.**Белыя:** a5, d6, e1, e7, f2, f6 (6). **Чорныя:** b6, b8, c3, c7, d4, f4, h6 (7). Апазіцыя: 1. ef8 2. a:c7 3. f8:b4:g5 4. fe3 5. e:e5 gh6 6. ef6x.

2.**Белыя:** c1, g3, h4, дамка f6 (4). **Чорныя:** b4, g5, дамка b6 (3). Развязка: a1 (d8) f6 (f2A) c3, g1x. A(e1) d2x.

3.**Белыя** (Д.Камчыцкі): 18, 33, 39, 41, 42, 47, 50 (7). **Чорныя** (Анатоль Каласкоў): 10, 17, 19, 27, 30, 31, 35 (7). Пазіцыя ўзята з чэмпіянату Магілёўскай вобласці: 1. 42—37 2. 47:38 35—40? 3. 39—34 30:28 4. 50—44 5. 18—12 49:46 6. 12:5x. "Слупняк" на вялікай дарозе ў партыі! Першынства вобласці нечакана выйграў бабруйскі школьнік, першаразраднік Вадзім Крупскі — выхаванец майстра ФМЖД Мікалая Кадзеснікава. Камчыцкі, Стэльмах і Мельнік падзялілі другое-чацвёртае месцы.

Дарэчы, Д.Камчыцкі па практычнай гульні ў шашкі — кандыдат у майстры спорту. А вось па шашачнай кампазіцыі за поспехі ў ёй Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь прысвоіла яму ганаровае званне нацыянальнага майстра.

Не бачачы партнёра

Падведзены вынікі турніру WCK-01 па завочных шашках-64 (руская версія). Званне чэмпіёна свету прысуджана камандзе Літвы, віцэ-чэмпіёна — Беларусі. Зборная Украіны фінішавала трэцяй. Нашу краіну прадстаўлялі майстры гульні па перапісцы А.Ляхоўскі, В.Марцінкевіч, В.Навумік, А.Осіпаў і В.Сакаў.

Зараз рэйтынг-ліст лепшых шашыстаў-завочнікаў узначальвае гросмайстар В.Байчук (Мікалаеў) — 2681. У першую сотню з 1343 ігракоў уваходзяць нашы ўмельцы: 7. А.Ляхоўскі з Жодзіна (2625), 18. Г.Ісаенка з Мазыра (2607), 26. Г.Пятровіч з Мінска (2595), 44. С.Ісаенка з Мазыра (2578), 61. М.Кароткін з Віцебска (2569), 62. В.Чыж з Гродна (2563), 78. А.Рогач з Вілейкі (2558).

Чэмпіянаты Беларусі

Яны адбыліся па міжнародных шашках. Вікторыю ў іх святкавалі міжнародны майстар Андрэй Толчыкаў (Гомель), міжнародныя гросмайстры Яўген Ватуцін, Сяргей Насевіч, майстар Уладзіслаў Сплендэр з Мінска і міжнародны майстар Ігар Міхальчанка (Ваўкавыск), а ў жанчын — сталічныя майстар Вольга Федаровіч, міжнародны гросмайстар Ірына Пашкевіч, майстры Дар'я Федаровіч, Наталля Герасімовіч і міжнародны майстар Вольга Садоўская. Усе яны засталіся ў вышэйшых лігах і на будучы год.

Паведаміў пастаянны карэспандэнт нашай рубрыкі "Шашкі" Вільям Астрынскі — экс-чэмпіён рэспублікі па рускіх шашках, кандыдат у майстры спорту па іх. Ад яго мы таксама даведаліся, што ў мінчан у парку адпачынку імя Чалюскінцаў прайшлі два масавыя бліцтурніры. У першым з іх вызначаліся кандыдат у майстры спорту Сяргей Гладкі, майстар Яўген Бельскі, кандыдаты ў майстры Уладзіслаў Гурэцкі, В.Астрынскі і Яўген Смолін, у другім — С.Гладкі, В.Астрынскі, Я.Смолін і кандыдат у майстры Анатоль Судараў.

Аматарам стаклетак

Для іх Аляксандр Маісееў (ЗША) прапануе заданне №9 у сваім аўтарскім конкурсе рашэнняў камбінацыйных мініяцюр:

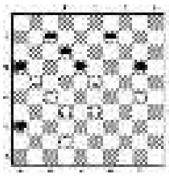

Белыя: 21, 23, 27, 30, 32, 33, 42 (7). **Чорныя:** 7, 9, 12, 16, 18, 20, 36 (7).

Канструкцыя праверана на супадзенне і дакладнасць рашэння нашымі кансультантамі Эдзі Акерам (Галандыя) і Антанасам Гімбутасам (Літва). У ёй белыя пачынаюць і перамагаюць.

Самаправерка

Бліц-59/3 (А.Кагоцька): cd8, ef8, g3, b4, c7, h8, e5 ("турэцкі" удар!) g1x. У 14-м чэмпіянаце краіны праблема атрымала 7,25 ачка па змесце.

"Знакаміты зямляк" (А.Маісееў): 42, 11-7, 40, 33, 29 (18A) 3, 25x. A(23) 2, 3 (23) 17 (29) 39 (7) 6 (34) 1x.

Правільныя рашэнні заданняў №№ 6—7 аўтарскага конкурсу Маісеева, бліцаў-58/5-6 і 59/1-2 даслалі: І.Ананіч (Гродна), Марыя Лічко, Дар'я Малашка, Я.Казлоў, Р.Аль-Корані, А.Жур і У.Сергіеня (Уздзенскі раён), А.Янчук (Камянец), А.Чумакоў (Светлагорск), У.Сапяжынскі (Рагачоў), І.Дуброўскі (в.Стараград Кармянскага раёна), Л.Жыхар (Мядзел), А.Біклаў, А.Сняжкоў і В.Шульга (Мінск), Б.Завадскі (Брэст), М.Клязовіч (Жодзіна), Аляксандра Камінская (Вілейка), Аляксандр Галубнічы (Магілёўскі раён) і іншыя.

Мікалай ГЛАДКІ.

ШАХМАТЫ

Из творчества читателей

В.Жукович

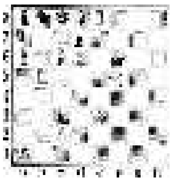

Белые: Кра1, Фе3, Лb5, Ле8, Сс6, Сd6, Кf5, п.с2 (8).
Черные: Крс8, Фf6, Ла8, Са6, Сd8, Кb8, пп. а7, с3, d7 (9).
Мат в 2 хода.

Публикуем двухходовую задачу, которую составил наш читатель из Минска, член Белорусского союза писателей Василь Жукович. Попробуйте найти ее решение. Свои ответы присылайте по адресу: **220030, Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты "Народная Воля", "Шахматы".**

Два чемпионата

В черногорской Будве прошел 10-й чемпионат Европы по шахматам. В нем приняли участие 306 спортсменов из 34 стран. Среди участников чемпионата было 139 международных гроссмейстеров. Турнир проводился по швейцарской системе в 11 туров. Как обычно в таких чемпионатах, борьба за призовые места была жесточайшей. В итоге сразу 11 (!) участников финишировали вместе, набрав по 8 очков из 11 возможных. Обладатели медалей определялись на тай-брейке. В финал дополнительного соревнования вышли россияне Владимир Малахов и Евгений Томашевский. Первые две партии в быстрые шахматы завершились со счетом 1:1. Исход соперничества решился в заключительной партии в блиц, в которой успеха добился Томашевский. Он и стал чемпионом континента. Вместе с золотой медалью он получил 15.000 евро призовых.

Помимо наград и призов, на чемпионате разыгрывались путевки на Кубок мира. Их обладателями, кроме первых двух победителей, стали гроссмейстеры Иван Соколов (Голландия), Эрнесто Инаркиев, Борис Грачев, Михаил Кобалия, Артем Тимофеев (Россия), Аркадий Найдич (Германия), Давид Навара (Чехия), Баадур Джобава (Грузия), Гадир Гусейнов (Азербайджан), Томи Нибак (Финляндия), набравшие по 7,5 очка.

В чемпионате принимали участие белорусские шахматисты. Лучший результат показал 19-летний минчанин, чемпион Беларуси 2009 года Сергей Жигалко — 7 очков. Это принесло ему лишь 40-е место. Такой же очковый итог и у минского гроссмейстера Сергея Азарова, по дополнительным показателям ему присуждено 45-е место. Долгое время на высокий результат претендовал обладатель высшего в республике рейтинга минчанин Алексей Александров, но его подвел неудачный финиш. В итоге — 6,5 очка, 77-е место. По итогам чемпионата С.Жигалко и С.Азаров повысили свой рейтинг.

Женский чемпионат Европы прошел в Санкт-Петербурге. За титул чемпионки континента и призы вели борьбу 168 спортсменок из 24 стран. Соревнования, как и у мужчин, проводились по швейцарской системе в 11 туров. В напряженной борьбе к финишу первыми с одинаковым результатом — 8,5 из 11 пришли россиянка Татьяна Косинцева и шахматистка из Армении Лилит Мкртычан. На тай-брейке сильнейшей была россиянка, завоевавшая золотую чемпионскую медаль. По 8 очков набрали Наталья Погонина, Татьяна Шадрина, Екатерина Ковалевская, Евгения Овод (все из России), Моника Сочко, Ивета Райлих (обе из Польши), Майя Ломинишвили (Грузия). Все они получили право выступить в розыгрыше Кубка мира среди женщин.

Результаты белорусских шахматисток в турнире скромные. Гроссмейстер из Витебска Раиса Эйдельсон набрала 6 очков из 11, что принесло ей лишь 66-е место. У чемпионки страны, международного мастера Натальи Поповой 5,5 очка, соответственно 89-е место. Неплохо для себя сыграла 13-летняя минчанка Анастасия Зезюлькина. Она набрала 5 очков из 11 и повысила свой индивидуальный коэффициент.

Неудача минчан

В Гомеле прошли соревнования шахматистов по программе Олимпийских дней молодежи Республики Беларусь. В турнире выступили сборные команды всех областей и города Минска. В составе каждого коллектива играли по 4 юноши и 2 девушки 1992 года и моложе. Отлично выступила в турнире сборная команда Брестской области. Набрав 27 очков из 36 возможных, она на 3,5 очка опередила серебряных призеров — команду Гомельской области. В составе золотых медалистов выступали Александр Кочеев (Пинск), Шант Хачикян (Барановичи), Максим Яромчук (Кобрин), Константин Семенюк (Пинск), Анна Француэова (Пинск) и Мария Колядич (Кобрин). Бронзовым медалистом стала команда Витебской области — 20,5 очка. Провалом, иначе не назовешь, завершился турнир для прошлогодних победителей — столичной команды, которая финишировала лишь четвертой. На последующих местах команды Могилевской, Гродненской и Минской областей.

В личном зачете по доскам сильнейшими были: на первой доске Станислав Цыганчук (Орша) — 5,5 очка из 6 возможных, на второй — Шант Хачикян — 5 из 6, на третьей — Максим Яромчук — 5,5. У девушек лучшими были Юлия Львова (Рогачев) — 6 очков и Екатерина Богдан из Светлогорска —5 очков.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а. Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871. Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906 E-mail : nv@promedia.by http://www.nv-online.info

Падпісны індэкс: 63222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 11.05.2009 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж: 21 280 экз. Заказ №2476.